

Viața, nevoințele și pătimirea Sfântului, slăvitului și întru tot lăudatului Apostol Pavel (29 iunie)

Sfântul Apostol Pavel, care mai înainte de apostolie se numea Saul, era de neam iudeu din seminția lui Veniamin. El s-a născut în Tarsul Ciliciei, din părinți cinstiți, care mai înainte au petrecut în Roma, apoi s-au mutat în Tarsul Ciliciei cu cinstitul titlu de cetățeni romani, pentru care Pavel s-a și numit roman. El era rudenie cu Sfântul întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan. A fost dat de părinții săi în Ierusalim la învățătura cărții și a toată legea lui Moise și a fost ucenic al slăvitului dascăl Gamaliil. El avea un prieten la învățătură, cu care împreună era ucenic, pe Varnava, care s-a făcut după aceea apostol al lui Hristos și se deprinsese bine la legea părintească, era foarte râvnitor după ea și se lipise de farisei.

Pe vremea aceea, în Ierusalim și în cetățile dimprejur, precum și prin sate, se răspândise buna vestire a lui Hristos, de către sfinții apostoli. Și ei aveau multă întrebare cu fariseii, cu saducheii și cu toți cărturarii și învățătorii legii evreiești, cărora, propovăduitorii lui Hristos le erau urâți și prigonii. Deci, Saul ura și el pe Sfinții Apostoli și nici nu voia să audă propovăduirea lor cea despre Hristos, iar pe Varnava, care era acum apostol al lui Hristos, îl batjocorea, vorbind hule împotriva lui Hristos.

Pe când rudenia lui, Sfântul Mucenic și Arhidiaconul Ștefan, era ucis cu pietre de către evrei, lui Saul nu numai că nu-i era jale de sângele care se vărsa fără de vină a rudeniei sale, ci se învoia la acea ucidere și păzea hainele evreilor celor ce ucideau pe Ștefan. Deci, luând putere de la arhierii și de la bătrâni, făcea mult rău Bisericii. El intra în casele credincioșilor, de unde târa pe bărbați și pe femei și îi ducea în temnițe. Nu era destul că

originea pe credincioșii din Ierusalim, dar s-a dus și în Damasc cu scrisoare arhierescă, suflând cu izgonire și cu ucidere contra ucenicilor Domnului, vrând ca și acolo, de va afla bărbați și femei crezând în Hristos, să-i prindă și să-i ducă legați la Ierusalim. Aceasta a fost pe vremea împărăției lui Tiberiu.

Apropiindu-se el de Damasc, deodată l-a strălucit o lumină din cer și, căzând la pământ, a auzit un glas, zicându-i: *Saule, Saule, pentru ce mă prigonești?* Iar el, înspăimântându-se, a zis: *Cine ești, Doamne?* Iar Domnul a zis: *Eu sunt Iisus, pe Care tu îl prigonești. Cu greu îți este ție a lovi cu piciorul împotriva boldului.* Iar el, tremurând și înspăimântându-se, a zis: *Doamne, ce îmi poruncești să fac?* Iar Domnul i-a zis: *Scoală-te și intră în cetate și îți se va spune ce îți se cade să faci.*

Asemenea s-au înspăimântat și ostașii care erau cu Saul, minunându-se pentru că glasul care grăia lui Saul îl auzeau, dar nu vedeau pe nimeni. Atunci Saul, sculându-se de la pământ și deschizându-și ochii săi, n-a văzut pe nimeni, pentru că orbise de ochii cei trupești, începând a i se lumina ochii cei duhovnicești. Deci, alții l-au luat de mână și l-au dus în Damasc, unde a petrecut trei zile, fără să vadă, nemâncând, nici bând nimic, ci rugându-se neîncetat. În Damasc era și Sfântul Apostol Anania, cărui i se arătase Domnul în vedenie și cărui i-a poruncit să-l caute pe Saul, care locuia în casa unui om, anume Iuda; deci, să se ducă acolo și să-i lumineze ochii lui cei trupești prin atingere, iar pe cei sufletești prin Sfântul Botez.

Atunci Anania a răspuns: *Doamne, am auzit de la mulți despre bărbatul acesta, câte răutăți a făcut sfinților Tăi în Ierusalim, și chiar aici a venit cu putere să lege pe toți cei ce cheamă numele Tău!* Iar Domnul a zis către dânsul: *Mergi fără de frică, fiindcă acesta îmi este vas ales, ca să poarte numele Meu înaintea neamurilor, împăraților și fiilor lui Israel, pentru că îi voi spune câte i se cade lui să pătimească pentru numele Meu.* Sfântul Anania, mergând după porunca Domnului și găsind pe Saul, și-a pus mâinile peste dânsul. Atunci, deodată au căzut de pe ochii lui niște solzi și îndată a văzut. Apoi, sculându-se, s-a botezat și s-a umplut de Duhul Sfânt, care l-a sfințit pe el spre apostolească slujbă, fiind numit din Saul, Pavel. După aceea, Pavel a început prin sinagogi a propovădui pe Hristos, că este Fiul lui Dumnezeu; iar cei ce-l auzeau se mirau toți și ziceau: *Oare nu este acesta acela care în Ierusalim gonea pe cei ce chemau numele lui Iisus Hristos? Aici n-a venit oare ca să lege pe unii ca aceia și să-i ducă la arhierii? Dar iată că el mai mult se întărește și tulbură pe evreii care petrec în Damasc, atrăgându-i pe dânsii către Iisus Hristos.*

Atunci iudeii s-au umplut de mânie asupra lui și s-au sfătuit să-l omoare. Ei străjuiau porțile cetății ziua și noaptea ca să nu poată scăpa de

dânșii. Dar ucenicii lui Hristos, care erau în Damasc cu Anania, aflând de sfatul iudeilor, că vor să-l ucidă pe Pavel, l-au luat noaptea și l-au lăsat într-o coșniță peste zidul cetății. Deci, plecând el din Damasc, nu s-a întors la Ierusalim, ci mai întâi s-a dus în Arabia, precum despre aceasta scrie către Galateni: *Nu m-am lipit de trup și sânge, nici m-am suit în Ierusalim la apostolii cei mai înainte de mine ci m-am dus în Arabia, și de acolo m-am întors iarăși în Damasc; iar mai pe urmă, adică după trei ani, m-am dus în Ierusalim, ca să văd pe Petru.*

Venind în Ierusalim, Sfântul Pavel se ispitea să se lipească de ucenicii Domnului, iar ei se temeau de dânsul, necrezând că este ucenicul Domnului. Sfântul Apostol Varnava, văzându-l și înțelegând întoarcerea lui spre Hristos, s-a bucurat și l-a dus la apostoli. Iar el le-a spus lor, cum a văzut în cale pe Domnul, ce i-a zis și cum în Damasc propovăduia numele lui Iisus Hristos. Deci Sfinții Apostoli, auzind aceasta, s-au umilit și, de bucurie, slăveau pe Domnul Hristos, iar Sfântul Pavel și în Ierusalim se întreba cu iudeii și cu elinii pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Odată, stând în biserică și rugându-se, a rămas uimit și a auzit pe Dumnezeu, zicându-i: *Sârguiește-te și ieși degrabă din Ierusalim, fiindcă aici nu vor primi mărturia ta pentru Mine.* Iar el a zis către Domnul: "Singuri iudeii știu că eu puneam în temniță și băteam prin adunări pe cei ce credeau în Tine, iar când se vărsa sângele lui Ștefan, mărturisitorul Tău, stăteam singur acolo, pentru că și eu voiam uciderea lui și păzeam hainele celor ce-l ucideau pe el". Atunci Domnul a zis către dânsul: *Mergi, că Eu te voi trimite pe tine la neamuri departe!*

După vedenia aceasta, Sfântul Pavel, deși voia să mai zăbovească în Ierusalim câteva zile, ca să se îndulcească de frați și de vorbele apostolilor, însă nu se putea, fiindcă aceia cu care se întreba despre Hristos, se porniseră spre mânie și căutau să-l ucidă. Dar frații, înțelegând aceasta, l-au dus în Cezareea și l-au lăsat în Tars, unde Sfântul Pavel a petrecut învățând poporul cuvântul lui Dumnezeu, până ce a venit Varnava de l-a luat și l-a dus în Antiohia. Acolo, învățând în biserică un an întreg, mult popor a întors la Hristos; numindu-i pe ei creștini. După împlinirea anului, amândoi Sfinții Apostoli, Varnava și Pavel, s-au întors în Ierusalim și au spus Sfinților Apostoli cum darul lui Dumnezeu a lucrat în Antiohia și cum Biserica lui Dumnezeu din Ierusalim s-a veselit foarte mult. Apoi, a adus multă milostenie de la antiohienii cei de bunăvoie dătători, pentru frații cei săraci și scăpătați, care petreceau în Iudeea; deoarece pe atunci, împărățind Claudie, era foarte mare foamete, după proorocia Sfântului Agav, care era unul din cei șaptezeci de ucenici.

Plecând ei din Ierusalim, s-au dus iarăși în Antiohia, unde petrecând câtva timp în post și rugăciuni, în slujba dumnezeieștii Liturghii și în

Propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, Duhul Sfânt a voit să-i trimită pe dâșii la popoare spre propovăduire, zicând către cei mai mari ai Bisericii din Antiohia: *Deosebiți-Mi pe Varnava și pe Pavel la lucrul pentru care i-am chemat pe dâșii.* Atunci ei, postind, rugându-se și punându-și mâinile pe dâșii, i-au eliberat, iar Pavel și Varnava, fiind trimiși de Duhul Sfânt, s-au dus în Seleucia. Apoi, de acolo au plecat în Cipru și, venind în Salamina, au vestit Cuvântul lui Dumnezeu în adunările iudeilor.

După aceea, străbătând insula până la Iafa, au aflat pe un oarecare prooroc iudeu vrăjitor și mincinos, cu numele Bariisus sau Elimas, care era împreună cu antipatul Serghie Pavel, bărbat înțelept. Acest antipat, chemând la dânsul pe Varnava și pe Pavel, încerca să audă de la dâșii cuvântul lui Dumnezeu. Deci, a crezut cele grăite de dâșii. Dar Elimas vrăjitorul se împotriva lor, cercând să întoarcă pe antipat de la credință. Dar Sfântul Pavel umplându-se de Duhul Sfânt și căutând spre acel vrăjitor, a zis: "O, plinule de toată înșelăciunea și răutatea, fiu al diavolului, vrăjmaș al toată dreptatea, nu încetezi a răzvrăti căile Domnului cele drepte? Acum, mână Domnului să fie peste tine și vei fi orb, nevăzând soarele până la o vreme!" Atunci, deodată a căzut peste dânsul o ceață și întuneric și, pipăind, căuta povață. Antipatul, văzând cele ce se făcuseră, a crezut, minunându-se de învățătura Domnului. Împreună cu dânsul a crezut și mult popor, iar Biserica lui Hristos se înmulțea. Sfântul Pavel și cei ce erau cu el, plecând de la Iafa, au mers în Perga Pamfiliei și de acolo în Antiohia Pisidiei, care este alta, afară de Antiohia cea mare a Siriei.

Acolo a propovăduit pe Hristos, până ce mulți au crezut. Iar zavistnicii iudei, au îndemnat pe mai marii cetății, care erau de păgânătatea elinească, să izgonească cu necinste din cetate și din hotarele lor pe sfinții apostoli. Iar ei, scuturând praful de pe picioarele lor, au plecat în Iconia, unde, petrecând multă vreme, au îndrăznit la propovăduirea cuvântului. Acolo au adus la credință mulțime multă de iudei și elini, nu numai cu propovăduirea, ci și cu semne și minuni, care se făceau prin mâinile lor. Acolo au adus la credință și pe Sfânta fecioară Tecla, făcând-o mireasă a lui Hristos. Iudeii care nu crezuseră au îndemnat pe elini, cu mai marii lor, să ocărăscă pe apostoli și să-i ucidă cu pietre. Ei, aflând de aceasta, au fugit în părțile Liconiei, în Listra, Derbe și în cele din jurul lor. Acolo au fost binevestitori, căci au ridicat în picioare, cu numele lui Hristos, pe un om orb și schiop din naștere, care nu umblase niciodată și care îndată a sărit și umbla. Poporul, văzând această minune, și-a ridicat glasul, zicând: *Zeii asemănându-se oamenilor, s-au pogorât la noi.*

Ei numeau pe Varnava, Die, iar pe Pavel, Hermes. Deci, aducând tauri și împletindu-le cununi, voiau să le facă jertfe. Dar Varnava și Pavel, rupându-și hainele de pe ei, au venit între popor strigând și zicând:

“Oamenilor, de ce faceți aceasta, că și noi suntem oameni pătimiși ca și voi”. Apoi, au început a le vorbi despre un Dumnezeu Care a făcut cerul, pământul, marea și toate cele dintr-însele; Care dă ploaie din cer, rânduiește vremuri roditoare și umple de hrană și de veselie inimile omenești.

Grăindu-le acestea, abia au potolit poporul, ca să nu le jertfească. Deci, petrecând ei în Listra și învățând, au venit din Antiohia și din Iconia niște iudei și au îndemnat poporul să se depărteze de apostoli, zicându-le: “Acea nu grăiesc nimic adevărat, ci spun numai minciuni”. Ei au răzvrătit și mai rău pe acei oameni, încât pe Sfântul Pavel, ca pe un mai mare al cuvântului, l-au bătut cu pietre și l-au scos afară din cetate, socotind că a murit. Dar el, sculându-se, a intrat în cetate și a doua zi a plecat cu Varnava în Derbe, binevestind și învățând pe mulți în cetatea aceea, apoi s-au întors iar în Listra, în Iconia și în Antiohia Pisidiei. Aici, întărind sufletele ucenicilor, i-a rugat să petreacă în credință și le-a hirotonisit preoți la toate bisericile; apoi, rugându-se cu post, i-au încredințat Domnului în Care crezuseră.

După aceea, trecând Pisidia, au venit în Pamfilia și în Persia, vorbind cuvântul Domnului și s-au pogorât în Italia. De acolo s-au dus cu corabia în Antiohia Siriei, de unde au fost trimiși de la început de Duhul Sfânt să propovăduiască neamurilor cuvântul Domnului. Deci, ajungând în cetatea Antiohia, au adunat Biserica și au spus tuturor, câte a făcut Dumnezeu cu dânșii și câte popoare din neamuri au fost aduse la Hristos. După câtăva vreme, în Antiohia se făcuse ceartă pentru tăierea împrejur, între iudeii și elinii care crezuseră. Unii ziceau că nu este cu puțință a se mântui fără tăierea împrejur, alții socoteau lucrul greu cea tăiere împrejur. Pentru aceea a fost nevoie ca Sfinții Apostoli Pavel și Varnava să se ducă în Ierusalim la apostoli și la bătrâni ca să-i întrebe de tăierea împrejur și să le vestească că Dumnezeu a deschis păgânilor ușa credinței.

Această veste a bucurat foarte mult pe toți frații Ierusalimului. Și Sfinții Apostoli și bătrânii, sfătuindu-se sobornicește în Ierusalim, au lepădat cu totul tăierea împrejur a Legii vechi, ca netrebuincioasă darului cel nou și le-au poruncit să se ferească de mâncările jertfite idolilor și de lucrurile necurate și întru nimic să nu facă strâmbătate aproapelui. La plecare, cei din Ierusalim au trimis în Antiohia, cu Sfinții Pavel și Varnava, pe Iuda și pe Sila. Ajungând ei în Antiohia, au petrecut acolo multă vreme, apoi s-au dus iar la neamuri, despărțindu-se unul de altul, Varnava a luat pe Marcu, rudenia sa și s-a dus la Cipru, iar Pavel, luând pe Sila, s-a dus în Sicilia și în Siria și, străbătând cetățile de acolo, a întărit Bisericile. Apoi, venind în Derbe și în Listra, a tăiat împrejur pe Timotei, ucenicul său, pentru iudeii care cârteau.

De acolo s-a dus în Frigia și în părțile Galatiei. Apoi s-a dus în Misia și în Troada să se ducă și în Bitinia, dar Duhul Sfânt n-a voit să-l lase să se ducă acolo. Pentru că Pavel, fiind în Troada cu cei ce îi urmau lui, i s-a arătat în noaptea o vedenie în felul acesta: un bărbat oarecare, cu chipul macedonean, stătea înaintea lui și-l ruga, zicându-i: “Vino în Macedonia și te ajută”. Pavel a cunoscut, după vedenia aceea, că îl cheamă Domnul în Macedonia, ca să propovăduiască. Deci, plecând din Troada, s-a dus la Samotracia, a doua zi la Neapoli și de acolo la Filipi, care este cea dintâi cetate a acestei părți a Macedoniei și colonie romană. Acolo, pe o femeie oarecare, cu numele Lidia, vânzătoare de porfiră, învățând-o credința în Hristos și botezând-o, a fost rugat de dânsa să petreacă în casa ei împreună cu ucenicii săi.

Pavel, mergând odată la adunarea bisericească spre rugăciune, l-a întâmpinat o fecioară care avea un duh necurat și făcea multă dobândă stăpânilor săi, vrăjind. Ea urma lui Pavel și ucenicilor lui, strigând: “Acești oameni sunt slugile Dumnezeului celui de sus, care ne vestesc calea nântuirii”. Aceasta o făcea în mai multe zile; iar Pavel, supărându-se și întorcându-se spre dânsa a certat duhul în numele lui Iisus Hristos și l-a izgonit dintr-însa. Stăpânii ei, văzând că le-au pierit nădejdea câștigului lor, au prins pe Pavel și pe Sila și s-au dus la boieri și la voievozi, zicând: “Oamenii aceștia ne tulbură cetatea și, fiind evrei, au niște obiceiuri care nu ni se cade a le primi, nici a le face, noi fiind romani”.

Voievozii, rupându-le hainele, au poruncit să-i bată cu toiege. Deci, dându-le multe bătăi, i-au băgat în temniță, dar ei rugându-se, pe la miezul nopții temnița s-a cutremurat, ușile s-au deschis și legăturile s-au dezlegat. Străjerul temniței, văzând acest lucru, a crezut în Hristos, i-a dus în casa sa, i-a spălat de răni și s-a botezat cu toată casa, apoi le-a pus masă și s-au întors iar la temniță.

A doua zi, voievozii, căindu-se că au bătut cu asprime pe oamenii cei nevinovați, au trimis la temniță, poruncind să-i lase liberi și să se ducă unde vor voi. Pavel a zis către dânsii: “Pentru ce ne-au bătut pe noi înaintea poporului, fiind nevinovați și de neam romani și, punându-ne în temniță, acum voiesc să ne scoată? Dar nu așa: Să vină ei singuri să ne scoată!” Trimisișii, întorcându-se, au spus voievozilor cuvintele lui Pavel. Voievozii s-au temut, aflând că legații care i-au bătut sunt romani.

Deci, ducându-se, i-au rugat să iasă din temniță și din cetate. Ieșind ei din temniță s-au dus în casa Lidiei, femeia la care găzduise mai înainte și a năvălit pe frații ce se adunaseră acolo, sărutându-i. Și s-au dus apoi în Amfipoli și la Apolonia, iar după aceea au venit în Tesalonic, unde pe mulți au câștigat prin buna lor vestire. Zavistnicii iudei, adunând pe niște oameni răuclevetitori, au năvălit asupra casei lui Iason, unde găzduiau

apostolii și, negăsind pe apostoli, au prins pe Iason și pe unii din frați, pe care-i duseseră la mai mari cetății, clevetindu-i ca pe niște potrivnici Cezarului, zicând că este alt împărat, care se numește Iisus. Deci, Iason abia a fost liberat din supărarea aceea.

Sfinții apostoli, care se ascuseseră de acei zavistnici, au ieșit noaptea din cetate și au mers în Veria. Dar și acolo zavistia evreiască n-a dat odihnă Sfântului Pavel, pentru că, înștiințându-se evreii din Tesalonic că Pavel propovăduiește Cuvântul lui Dumnezeu și în Veria, au mers și acolo, pornind și tulburând popoarele și ridicându-le contra lui Pavel. Deci sfântul apostol a fost nevoit să iasă și de acolo, nu că se temea de moarte; ci, fiind rugat de frați ca să-și ferească viața pentru mântuirea multora. El a fost lăsat de ei să meargă pe lângă mare, iar pe Sila și pe Timotei i-a lăsat acolo să întărească pe cei nou luminați, pentru că știa că iudeii caută numai capul lui.

Deci, a șezut în corabie și a plecat la Atena. Acolo, văzând cetatea plină de idoli, se rupea cu duhul, fiindu-i jale de pierzarea atâtor de multe suflete. Se întreba în toate zilele cu iudeii în adunări și în târguri, asemenea și cu elinii și cu filosofii lor. Astfel, el a fost dus de ei la Areopag, un loc care se numea așa fiindcă se făceau judecățile cele de moarte la capiștea lui Area. L-au dus pe el acolo, pe de o parte, pentru că voiau să audă ceva nou de la dânsul; iar pe de alta - precum zice Sfântul Ioan Gură de Aur -, ca să-l dea judecății, muncilor și morții, de vor auzi de la dânsul ceva vrednic de pedeapsă. Sfântul Pavel, luând pricină de la o capiște care avea scrisă deasupra: "Necunoscutului Dumnezeu", a început a le propovădui pe adevăratul Dumnezeu, care le era neștiut până atunci, zicându-le: "Pe care Dumnezeu, neștiindu-l îl cinstiți cu bunăcuviință, pe Acesta și eu Îl propovăduiesc vouă!" Și le spunea cele despre Dumnezeu, Ziditorul a toată lumea, pentru pocăință, pentru judecată și pentru învierea morților.

Auzind ei de învierea morților, unii își băteau joc, alții încă voiau să mai audă despre aceea. Deci, Pavel a ieșit din mijlocul lor neosândit ca un nevinovat, iar Cuvântul lui Dumnezeu nu era fără de folos și fără de câștigarea sufletelor, căci unii bărbați, lipindu-se de el, au crezut în Hristos, între care era și Dionisie Areopagitul și o cinstită femeie cu numele Damar și alții mulți cu dânsii s-au botezat.

Pavel, ieșind din Atena, a mers în Corint și a petrecut acolo la un iudeu cu numele Acvila. La dânsul a venit din Macedonia și Sila cu Timotei și slujeau împreună cuvântului. Acvila și femeia sa, Priscila, erau cu meșteșugul făcători de corturi. Pavel, deprinzându-se cu meșteșugul lor, lucra împreună cu ei câștigându-și hrana lui și a celor împreună cu dânsul din osteneala mâinilor sale, precum zice în epistola către Tesaloniceni: *Nu în zadar am mâncat pâine de la cineva, ci lucrând ziua și noaptea, ca să nu*

Îngreunez pe nimeni. Și iarăși: *Trebuinței mele și celor ce au fost cu mine, au slujit mâinile mele.* Și se întreba cu iudeii prin adunări în toate sâmbetele, mărturisindu-le că Iisus Hristos este adevăratul Mesia. Iudeii, împotrivindu-se, huleau, iar Pavel și-a scuturat hainele, zicând către dânșii: *Sângele vostru asupra capetelor voastre, că eu sunt curat; de acum mă voi duce la neamuri.*

Când Pavel voia să se despartă de Corint, Domnul i S-a arătat noaptea în vedenie, zicându-i: *Nu te teme, ci propovăduiește cuvântul Meu, fiindcă mult popor am în această cetate, care va crede în Mine, iar Eu sunt cu tine și nimeni nu va putea să-ți facă ție rău.* Sfântul Pavel a petrecut în Corint un an și șase luni învățând pe elini și pe iudei Cuvântul lui Dumnezeu. Mulți, crezând, s-au botezat; asemenea și Crisp, mai marele soborului, crezând cu toată casa sa, s-a botezat. Iar unii iudei potrivnici, pornind cu un suflet asupra lui Pavel, l-au dus la judecată, la antipatul Galion, care era fratele filosofului Seneca. Dar acela n-a voit să-l judece pe Pavel, zicând: *De ar fi făcut vreun lucru rău, l-aș fi judecat, dar fiindcă întrebarea voastră este pentru cuvinte și pentru legea voastră, nu voiesc să vă fiu judecător.* Și l-a gonit pe ei afară din divan.

După aceasta, Sfântul Pavel, petrecând acolo încă câteva zile și pe frați sărutându-i, a plecat în Siria cu cei ce erau cu dânsul și-i urmau lui: Acvila și Priscila. Deci, a sosit în Efes, unde, propovăduind cuvântul Domnului, multe minuni făcea Sfântul Apostol Pavel, pentru că nu numai mâinile lui erau făcătoare de minuni, tămăduind toate neputințele prin atingere, dar și basmalele lui și mahrama capului, cea adăpată cu sudorile trupului său, avea aceeași putere de facere de minuni. Acelea, fiind puse pe cei bolnavi, îndată îi tămăduia și gonia din ei duhurile cele viclene. Aceasta văzând unii dintre iudei rătăciți și fermecători, au îndrăznit a chema numele Domnului Iisus asupra celor îndrăciți, zicând: *Ne jurăm pe voi cu Iisus, pe Care Pavel Îl propovăduiește!* Iar duhul cel viclean a răspuns: *Pe Iisus îl știți și pe Pavel îl cunosc, dar voi cine sunteți?*

Deci, sărind spre ei omul în care era duhul cel viclean, i-a biruit și, întărindu-se contra lor, îi bătea și-i rănea, încât abia scăpară goi din mâinile îndrăcitului. S-a aflat aceasta în tot Efesul, încât și în evrei și în elini a căzut o frică mare peste toți și se mărea numele Domnului Iisus. Mulți au crezut în El și chiar vrăjitorii, care erau în cetate, au primit sfânta credință. Și-au adunat cărțile lor cele vrăjitorești și, numărând prețul lor, au aflat cincisprezece arginți, adică cincizeci de mii de bani, și și-au ars cărțile înaintea tuturor. Astfel, creștea și se întărea cuvântul Domnului. Pavel dorea să plece neargă la Ierusalim și zicea: "Fiind eu în Ierusalim, se cade mie să văd și Roma".

Când s-a ridicat tulburare în Efes, de slujitorii capiștei Artemizei, Sfântul Pavel, după zăbovirea lui acolo timp de trei ani, a plecat în Macedonia. De acolo a venit la Troa, unde a petrecut șapte zile. Aici, într-o zi de Duminică, s-au adunat ucenicii să frângă pâine și s-a făcut către dânșii vorbire lungă, pentru că a doua zi voia să iasă de acolo. Astfel, a lungit cuvântul până la miezul nopții, arzând multe lumânări în foișorul acela. Atunci un tânăr, anume Eutihie, șezând la fereastră, se îngreuiase tare de somn și a căzut jos din casa de sus, de la rândul al treilea, și l-au luat mort.

Pogorându-se Pavel, a căzut peste el și, cuprinzându-l, a zis: "Nu vă tânguiți, că sufletul lui este în el!" Și iarăși s-a suit Pavel în foișor și a adus pe tânăr viu, mângâindu-se mult. Sfântul Pavel, vorbind până la ziuă și, sărutând pe toți credincioșii, a plecat de acolo. Venind în Milet, a trimis la Efes ca să cheme la dânșul preoții bisericești, pentru că nu voia să se ducă singur acolo, ca să nu zăbovească, deoarece se sârguia să fie în Ierusalim.

Venind din Efes duhovniceasca rânduială, apostolul i-a învățat, zicând: *Luați aminte de voi și de turma voastră, în care Duhul Sfânt v-a pus episcopi, ca să pășteți Biserica Domnului, pe care a câștigat-o cu scump sângele Său.* Și le-a poruncit pentru eretici, care, după ducerea lui, aveau să intre la ei ca lupi răi. El le-a mai spus și scopul călătoriei sale, zicând: *Eu, cel legat cu Duhul, voi merge în Ierusalim, neștiind de cele ce va fi să mi se întâmple în el. Îmi grăiește Duhul Sfânt că mă așteaptă în Ierusalim legături și chinuri. Mie nu-mi este nici o grijă de acestea, nici nu am sufletul meu necurat. Mă silesc numai să-mi săvârșesc alergarea mea cu bucurie și slujba pe care am luat-o de la Dumnezeu să o împlinesc.* Apoi a zis către ei: *Eu știu aceasta, că voi toți nu veți mai vedea fața mea.*

Atunci toți au plâns și, căzând pe grumazii lui Pavel, îl sărutau, mâhnindu-se mai ales pentru cuvântul care le-au zis că de acum nu vor mai vedea fața lui. Deci, au petrecut pe Sfântul Apostol până la corabie. Iar el, dându-le cea mai de pe urmă sărutare, a luat calea mării. Trecând prin multe cetăți și țări care erau pe lângă mare și prin insule și pretutindeni cercetând pe credincioși și întărindu-i, a sosit la Ptolemaida și a mers în Cezareea, găzduind în casa Sfântului Apostol Filip, care era unul din cei șapte diaconi. Atunci a venit la Sfântul Pavel un prooroc, anume Agav și, luând brâul lui, și-a legat mâinile și picioarele, zicând: *Așa grăiește Sfântul Duh, că pe bărbatul a cărui brâu este acesta, așa îl vor lega iudeii și-l vor da în mâinile neamurilor!* Auzind frații aceasta, au rugat cu lacrimi pe Pavel să nu se ducă în Ierusalim. Sfântul Pavel a răspuns către ei: *Ce faceți plângând și zdrobindu-mi inima? Pentru că eu nu numai că voiesc a fi legat, dar sunt gata a muri în Ierusalim pentru numele Domnului Hristos.* Iar frații au tăcut, zicând: *Voia Domnului să fie!*

După aceasta, Sfântul Apostol Pavel s-a suit în Ierusalim cu ucenicii săi, între care era și Trofin Efeseanul, care se întorsese din elini la creștini și cu dragoste a fost primit Pavel de Sfântul Apostol Iacov, fratele Domnului și de toate Bisericile credincioșilor. În vremea aceea au venit din Asia în Ierusalim la praznic, iudeii care erau potrivnici lui Pavel și care pretutindeni în Asia ridicaseră clevetiri contra lui. Văzând aceia pe Pavel în cetate umblând cu Trofin Efeseanul, au spus de el arhierilor iudei, părturarilor și bătrânilor, cum că Pavel strică legea lui Moise, neporuncind să se taie împrejur și pretutindenea propovăduiește pe Iisus cel răstignit. Și întărind pe toți asupra lui Pavel, doreau să-l prindă. Deci, când acei iudei din Asia au văzut pe Sfântul Pavel la praznic în biserica lui Solomon, îndată au pornit clevetire contra lui prin tot poporul și, repezindu-se, au pus mâinile pe el, strigând: "Bărbați israiliteni, ajutați! Acesta este omul care grăiește hule asupra poporului, asupra Legii și asupra acestui loc. El a băgat până și elinii în biserică, spurcând acest sfânt loc". Ei au crezut că și pe Trofin l-a băgat Pavel în biserică. Deci, s-a pornit toată cetatea contra Sfântului Apostol Pavel și, prinzându-l, îl trăgeau afară din biserică. Îndată și-au închis ușile și voiau să-l ucidă; dar nu în biserică, pentru ca să nu se spurce acel loc sfânt.

În vremea aceea, s-a înștiințat comandantul oștirii ce păzea cetatea, cum că tot Ierusalimul s-a tulburat. Acela, luând îndată ostași și sutași, au alergat la biserică. Văzându-l poporul, a încetat a-l mai bate pe Pavel. Iar comandantul, prinzându-l, a poruncit să-l lege cu două lanțuri de fier și l-a întrebat cine este și ce rău a făcut. Iar poporul striga: "să-l ucidă pe Pavel!"

El, neputând să înțeleagă pricina gălcevii din pricina poporului care făcea gălăgie, a poruncit să-l ducă în ceata ostășească. Mulțimea poporului urma ceata ostașilor, strigând să se ucidă Pavel. Fiind pe un loc înalt care avea trepte, Pavel s-a rugat de comandant să-l lase să grăiască către popor ceva. Deci, comandantul i-a dat voie. Pavel, întorcându-se spre popor și stând pe pietre a strigat către ei în limba evreiască: "Bărbați, frați și părinți, ascultați răspunsul meu către voi". Și a început a le spune de râvna de mai înainte după Legea lui Moise, cum a mers în Damasc, cum a strălucit o lumină cerească și cum a văzut pe Domnul trimițându-l la neamuri!

Poporul, nevoind ca mai mult să-i asculte cuvintele lui, și-a ridicat glasul către comandantul oștirii: "Ia de pe pământ pe unul ca acesta, pentru că nu i se cade să trăiască!" Strigând acestea, își aruncau hainele, făcând praf în văzduh de mânie și voind să-l ucidă pe Pavel. Iar comandantul a poruncit să-l ducă în ceată, vrând să-l cerceteze cu bătăi ca să înțeleagă, pentru care pricină poporul striga contra lui. Și, întinzând pe Pavel cu funii să-l bată un sutaș, Pavel a zis către el: "Vă este îngăduit să bateți pe un roman nejudecat?" Apropiindu-se de comandant, i-a zis:

“Vezi, ce vrei să faci? Omul acesta este roman!” Atunci comandantul, apropiindu-se de el, l-a întrebat: “Roman ești tu?” Iar el a zis: “Da”. Și a zis comandantul: “Eu cu mult preț am câștigat numirea acestei vieți. Și îndată l-a scos din lanțuri. A doua zi, comandantul a poruncit să vină arhieriei și tot soborul lor; și a pus înaintea lor pe Sfântul Pavel. Acesta, căutând spre sobor, a zis: “Bărbați frați, eu cu toată bunăștiința am viețuit înaintea lui Dumnezeu până în ziua de azi”.

Atunci arhierul Anania a poruncit celor ce stătea înaintea lui, să-l bată peste gură. Iar Pavel i-a zis lui: “Te va bate pe tine Dumnezeu, perete vărui, pentru că vrei să mă judeci după Lege, călcând legea și poruncind să mă bată fără vină!”

Sfântul Pavel, cunoscând că în soborul acela, o parte sunt saduchei, iar altă parte farisei, a strigat în adunare, zicând: “Bărbați, frați, eu sunt fariseu, fiu de fariseu și pentru nădejdea și învierea morților primesc judecata”. Zicând el acestea, s-a făcut ceartă între saduchei și farisei și s-a despărțit poporul, pentru că saduchei ziceau că nu este învierea morților, nici înger, nici duh, iar fariseii mărturisesc că sunt acestea. Atunci s-a făcut strigare mare, pentru că fariseii ziceau: “Nici un rău nu aflăm în omul acesta”. Saduchei ziceau dimpotrivă și din această pricină se făcuse mare ceartă. Comandantul ostașilor, temându-se ca Pavel să nu fie omorât de dânșii, a poruncit ostașilor să-l scoată din mijlocul lor și să-l ducă în ceată.

Deci, sosind noaptea, Domnul S-a arătat Sfântului Pavel și i-a zis: *Îndrăznește, Pavele, că precum M-ai mărturisit pe Mine în Ierusalim, tot așa se cade să Mă mărturisești și în Roma!* Apoi, făcându-se ziuă, unii dintre iudei făcând sfat, s-au jurat între ei: să nu mănânce, nici să bea, până ce nu vor omorî pe Pavel. Ei erau mai mult de patruzeci de bărbați. Deci, de acest lucru înștiințându-se comandantul, a trimis pe Pavel cu mulți ostași înarmați în Cezareea la ighemonul Felix. Arhieriei cei bătrâni, aflând de aceea, s-au dus și ei în Cezareea, unde pârau pe Pavel la ighemon. Și, întrebându-se cu dânșul înaintea ighemonului, îi cereau moartea lui. Dar n-au sporit nimic, pentru că nici o vină de moarte n-au aflat într-însul. Dar ighemonul, ca să facă pe placul iudeilor, ținea pe Pavel în legături.

După trecerea a doi ani, Felix ighemonul a plecat de la stăpânirea ighemoniei și în locul lui a venit un alt ighemon, Festus. Pe acela îl rugau arhieriei ca să-l trimită pe Pavel în Ierusalim. Și aceasta o făceau iudeii vrând ca să ucidă pe apostolul lui Hristos pe drum. Festus a întrebat pe Pavel, dacă voiește să meargă în Ierusalim la judecată. Acesta i-a răspuns: “Eu stau aici la judecata Cezarului, de la care mi se cade să primesc judecata. De am făcut ceva vrednic de moarte, nu mă lepăd de ea, iar de nu se află nimic asupra mea din cele ce grăiesc iudeii, apoi nimeni nu poate să mă dea pe mine lor, pentru că sunt cetățean roman!”

Atunci ighemonul Festus, sfătuindu-se cu sftetnicii săi, a zis către Pavel: "Pe Cezarul l-ai pomenit, la Cezar te vei duce!" Deci, după câteva zile, împăratul Agripa, venind în Cezareea ca să cerceteze pe Festus și aflând despre Pavel, a voit ca să-l vadă pe el. Când Pavel a fost dus înaintea împăratului Agripa și a ighemonului Festus, el le-a vorbit despre Domnul Iristos și despre marea sa credință. Atunci împăratul Agripa a zis către Iânsul: "Puțin de nu m-ai convins și pe mine, ca să fiu și eu creștin!" Iar Pavel a zis: *Eu m-aș fi rugat lui Dumnezeu, ca și întru puțin și întru mult, nu numai tu, ci toți cei ce mă aud astăzi, să fie într-acest chip, precum sunt eu, însă afară de legăturile acestea!*

Acestea zicându-le el, împăratul, ighemonul și toți ceilalți sculându-se, s-au aplecat unul către altul, zicând: *Omul acesta n-a făcut nimic vrednic de moarte și de legături.* Iar Agripa a zis lui Festus: "Omul acesta ar fi putut fi liber, de n-ar fi numit pe Cezarul. Acum l-au judecat pe el ca să-l trimită la Cezarul, dându-l cu alți ostași legați unui sutaș, anume Iuliu din oștile Sevastienești". Acela, luând pe cei legați împreună cu Pavel, i-a dus pe ei în corabie și au plecat.

Mergând ei pe mare, nu fără de primejdie le-a fost calea, din cauza vânturilor celor potrivnice. Deci, când au ajuns până la Creta și au mers la un loc, care se numea "Limanuri Bune", Sfântul Pavel, văzând de mai înainte cele ce aveau să fie, îi sfătuia pe ei să rămână acolo cu corabia. Dar sutașul asculta mai mult pe cărmaci, decât pe Pavel. Când erau în mijlocul mării, a suflat un vânt puternic cu vijor, care a ridicat valuri foarte mari și era atâta ceață, încât paisprezece zile nu s-a văzut ziua cu soarele, nici noaptea cu stelele, neștiind în ce loc sunt. Deci, fiind purtați de valuri și leznădăjduindu-se, n-au mâncat în zilele acelea, așteptând cu toții noaptea, pentru că erau în corabie ca la două sute șaptezeci și șase de suflete.

Dar Pavel, stând în mijlocul lor, îi mângâia, zicându-le: "O, bărbaților, mai bine era să mă fi ascultat pe mine, ca să nu ieșiți din Creta; însă mă rog să fiți cu bună nădejde, pentru că nici unul din voi nu va pieri, decât numai corabia, de vreme ce astă-noapte îngerul Dumnezeului meu mi-a stat înaintea, zicându-mi: *Nu te teme, Pavele, că se cade ție să stai înaintea Cezarului. Iată, Dumnezeu ți-a dăruit pe toți câți sunt cu tine! De aceea îndrăzniți, bărbaților, că eu cred lui Dumnezeu că așa va fi.* Atunci Pavel ruga pe toți ca să primească hrană, zicându-le: *Nu vă temeți, că nici unuia dintre voi nu-i va cădea nici un fir de păr din cap.*

Acestea zicându-le și luând pâinea, a mulțumit lui Dumnezeu înaintea tuturor și, rupând-o, a început a mânca. Apoi, toți făcându-se cu bună nădejde au început a mânca, primind hrană. După ce s-a făcut ziuă, au văzut pământul, dar nu cunoșteau în ce țară este și a îndreptat corabia

spre mal. Dar fiind aproape de mal, un loc între două maluri, corabia s-a înfipt în nisip cu partea dinainte, iar parte dinapoi se rupea de furia valurilor. Atunci ostașii s-au sfătuit între dânșii să omoare pe cei legați, ca nu cumva să scape cineva înotând. Iar sutașul, vrând să ferească pe Sfântul Pavel, l-a oprit pe el; iar la ceilalți le-a poruncit să înoate, care cum vor putea și sărind în apă să iasă la mal. Ceilalți care îl priveau, au început și ei a înota, unii pe scânduri, iar alții pe ce apucau din corabie, așa că toți au ajuns sănătoși la pământ, scăpând din mare.

Atunci ei au cunoscut că insula aceea se cheamă Malta, iar locuitorii, fiind barbari, nu le-au făcut lor nici o milă. Deci, aprinzând ei un foc, din cauza ploii și a frigului ce era atunci, ca cei udați de apă să se încălzească, Sfântul Pavel a adunat o mulțime de uscături și, punându-le pe foc, o viperă ieșind din căldură, s-a agățat de mâna lui, stând atârnată. Barbarii, dacă au văzut vipera atârnată de mâna Sfântului Pavel, ziceau între dânșii: *Cu adevărat, ucigaș este acesta, deoarece izbăvindu-se de mare, judecata lui Dumnezeu nu l-a lăsat să trăiască.* Dar Sfântul Pavel, scuturând vipera pe foc, nici un rău nu a pățimit. Iar aceia așteptau să se aprindă de veninul șarpelui și să cadă mort. Așteptând ei mult și nevăzând nici un lucru de acesta, și-au schimbat socoteala, zicând că acela este de la Dumnezeu.

Deci, mai marele insulei aceleia, cu numele Publius, primind în casa sa pe toți câți ieșiseră din mare, i-a ospătat cu dragoste. El avea pe tatăl său pătimind de friguri și de idropică, zăcând pe patul durerii. Atunci Pavel, intrând la el, s-a rugat Domnului și punând mâinile pe cel bolnav, l-a tămăduit. Aceasta făcând, toți neputincioșii din insula aceea, veneau la el și se tămăduiau. După ce au trecut trei luni, plecând cu altă corabie, au ajuns la Siracuză și de acolo în Regium, apoi în Puteoli, și după aceasta au ajuns în Roma. Când frații din Roma au aflat de venirea lui Pavel, toți au ieșit întru întâmpinarea lui, până la Forul lui Apus și până la cele trei Taverne. Pavel, văzându-i, s-a mângâiat cu duhul și a mulțumit lui Dumnezeu. Atunci sutașul, care adusesese din Ierusalim la Roma pe cei legați, i-a dat voievodului. Acela i-a poruncit lui Pavel să petreacă deosebit și a poruncit unui ostaș să-l păzească. Deci, Pavel a petrecut în Roma doi ani, primind pe toți care veneau la dânsul și cărora cu îndrăzneală și fără temere le propovăduia Împărăția lui Dumnezeu și îi învăța cele despre Domnul nostru Iisus Hristos.

Cele spuse până aici despre viața și ostenelile lui Pavel sunt luate din Faptele Apostolilor, scrise de Sfântul Luca. Iar despre celelalte pătimiri ale lui, el singur le spune în scrisoarea sa către Corinteni, scriind astfel: *În osteneli am fost de multe ori, în bătăi cu asprime, în temniță peste măsură și în primejdie de moarte adeseori. Am luat de la iudei de cinci ori câte 40 de lovituri fără una. Am fost bătut cu toioge de trei ori; odată am fost*

Împroșcat cu pietre, corabia s-a sfărâmat cu mine de trei ori, stând o zi și o noapte în adâncul mării. Am fost de multe ori și în călătorie, căci precum a măsurat lungimea și lărgimea pământului cu umblarea și marea cu înnotarea, tot așa am știut și înălțimea cerului, fiind răpit până la al treilea cer, pentru că Domnul, mângâind pe apostolul Său în ostenele cele suferite cu multe dureri, pentru numele Lui cel sfânt, i-a descoperit bunătățile cerești, pe care ochiul nu le-a văzut și urechea nu le-a auzit; cuvinte negrăite, pe care nu este liber omului a le grăi.

Dar cum s-a săvârșit acest sfânt apostol și celelalte nevoințe și alergări ale sale, povestește Evsevie Pamfil, episcopul Cezareii Palestinei, scriitorul istoriei bisericești. Acesta zice că, după ce Sfântul Pavel a stat doi ani legat în Roma, a fost lăsat liber ca un nevinovat. După aceea el a mai propovăduit acolo cuvântul lui Dumnezeu, cum și prin alte țări ale Apusului. Sfântul Simeon Metafrast scrie că după ce Apostolul Pavel a scăpat de legăturile din Roma, ostenindu-se încă câțiva ani în bunăvestirea lui Hristos, a ieșit din Roma și a trecut în Spania, Galia și în toată Italia, strălucindu-i pe toți cu lumina credinței și întorcându-i la Hristos de la înșelăciunea diavolească. Pe când era în Spania, o femeie oarecare bogată și de bun neam, auzind de propovăduirea apostolului despre Hristos, dorea ca să-l vadă. Deci a îndemnat pe bărbatul său, Prov, să roage pe Sfântul Apostol Pavel să vină în casa lor, ca să-l ospăteze cu dragoste. Sfântul Apostol intrând în casa lor, femeia l-a privit în față și a văzut pe fruntea lui scris cu slove de aur aceste cuvinte: "Pavel, Apostolul lui Hristos!"

Văzând femeia ceea ce nimeni nu putea să vadă, a căzut la picioarele apostolului cu bucurie și cu frică, mărturisind că Hristos este adevăratul Dumnezeu, și a cerut Sfântul Botez. Deci, a primit mai întâi botezul femeia aceea, care se numea Xantipi, apoi bărbatul ei Prov și după aceea toată casa lor. Asemenea a primit botezul și Filotei, mai marele cetății și mulți alții. Apoi, străbătând el prin toate părțile Apusului, i-a luminat pe toți cu lumina sfintei credințe.

Sfântul Apostol Pavel, văzând mai înainte sfârșitul său cel mucenicesc s-a întors în Roma și a scris Sfântului Timotei, ucenicul său, acestea: *Vremea ducerii mele a sosit și acum mă jertfesc. Eu m-am nevoit cu bună credință, alergarea am săvârșit și credința am păzit; deci, de acum mi se păstrează cununa dreptății, pe care mi-o va da Domnul în ziua aceea.*

Despre vremea pătimirii Sfântului Apostol Pavel, istoricii bisericești nu scriu toți într-un fel. Nichifor Calist, în cartea a doua a istoriei sale, cap. 36, scrie că Sfântul Apostol Pavel a pătit pentru Simon vrăjitorul în același an și în aceeași zi cu Sfântul Apostol Petru, ajutând lui Petru ca să-l biruiască pe Simon. Alții spun că după moartea Sfântului Petru, trecând un an, Pavel a pătit tot în luna iunie în 29 de zile, zi în care Petru fusese

răstignit cu un an mai înainte. Pricina pătimirii Apostolului Pavel spun că a fost aceasta: El, prin propovăduirea lui Hristos, îndemna pe fecioare și pe femei la viața cea înțeleaptă. Însă nu se pare a fi nici o deosebire de aceea, căci se scrie în viața Sfântului Petru, de către Simeon Metafrast, că, după pierzarea lui Simon vrăjitorul, Sfântul Petru n-a pățimit îndată, ci după câțiva ani. El a pățimit și pentru cele două femei iubite ale lui Nero, care crezuseră în Hristos și le-a învățat a petrece în curăție. Dar, de vreme ce și Sfântul Pavel a viețuit mulți ani în Roma și în părțile Apusului cele dimprejur, în aceeași vreme când trăia și Sfântul Petru, s-a putut întâmpla că și Sfântul Pavel să fi ajutat Sfântului Petru la lupta ce s-a dus contra lui Simon vrăjitorul, în vremea petrecerii sale cea dintâi în Roma.

Venind a doua oară în Roma, slujea cu Sfântul Petru la mântuirea oamenilor, povățuind partea bărbătească și femeiască la viața cea curată. Prin aceasta a pornit spre mânie pe cel necurat și spurcat cu viața, pe împăratul Nero, care, căutându-i pe amândoi, i-a osândit la moarte. Pe Petru, ca pe un străin, l-a dat spre răstignire; iar pe Pavel, ca pe un cetățean roman, pe care nu se cădea să-l omoare cu moarte necinstită, l-a osândit la tăiere cu sabia. Aceasta deși nu s-a întâmplat într-un an, însă în aceeași zi. Când s-a tăiat cinstitul cap al Sfântului Apostol Pavel, a curs din răni sânge și lapte. Iar credincioșii, luând sfântul lui trup, l-au pus la un loc cu al Sfântului Petru.

Astfel s-a sfârșit vasul lui Hristos cel ales, învățătorul neamurilor, propovăduitorul a toată lumea, văzătorul cereștilor înălțimi și al frumuseților Raiului, priveliștea și mirarea îngerilor și a oamenilor, marele nevoitor și pătimitor, care a purtat pe trupul său rănilor Domnului, Sfântul și marele Apostol Pavel. A doua oară, deși fără de trup, s-a înălțat până la al treilea cer și a stat înaintea luminii cele întreite, împreună cu prietenul și ostenitorul său, cu Sfântul marele Apostol Petru, trecând de la Biserica care se luptă, la Biserica cea biruitoare, care prăznuiește în glasul bucuriei și al mărturisirii sunetului ce prăznuiește. Ei slăvesc pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi păcătoșii să-I fie cinste, slavă, închinăciune și mulțumire, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Troparul¹ Sfinților Apostoli Petru și Pavel, glasul al 4-lea:

Cei ce sunteți între Apostoli mai întâi pe scaun șezători și lumii învățători, Stăpânului tuturor rugați-vă, pace lumii să dăruiască și sufletelor noastre mare milă.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh

Condacul, glasul al 2-lea:

Pe propovăduitorii cei tari și de Dumnezeu vestitori, căpeteniile ascenicilor Tăi, Doamne, i-ai primit întru desfătarea bunătăților Tale și în odihnă; că chinurile acelora și moartea ai primit, mai vârtos decât toată croada, Unule, Cel ce știi cele din inimă.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Pomenirea Sfinților Părinți Alexandru, Ioan și Pavel, Patriarhii Constantinopolului (30 august)

Sfântul Alexandru a fost protopop și horepiscop pe vremea Sfântului Mitrofan, întâiul Patriarh al Constantinopolului, fiind înfrumusețat cu toate faptele bune. Când s-a adunat în Niceea întâiul Sinod a toată lumea, al Sfinților Părinți, Patriarhul Mitrofan, neputând să se ducă la acel sobor, din pricina bătrâneților și slăbiciunii trupești, a trimis pe acest Alexandru, apărător al dreptei credințe. El, șezând în sobor în locul patriarhului său, s-a luptat mult pentru dreapta credință împotriva răucredinciosului Arie. După săvârșirea Sinodului, Alexandru întorcându-se din Niceea în Constantinopol, îngerul Domnului s-a arătat fericitului Mitrofan,

¹ Troparul și Condacul sunt cântări scurte de laudă, ce cuprind rezumativ, viața și învățătura sfântului, sau al praznicului împărătesc, în cinstea cărora au fost scrise. Acestea sunt rugăciuni scurte pe care le putem învăța ușor pe de rost, le putem rosti, sau cânta des în cinstea ocrotitorilor noștri. Aceste rugăciuni, și în primul rând rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu, pentru Născătoarea de Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”, rostite cât se poate de des, cu luare aminte și evlavie, avem ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului și al Tuturor Sfinților, ne întraripăm cu râvna de a urma lor, ni se fac apropiați nouă, nu se mai despart de noi, ne apropiem de Dumnezeu.

spunându-i că i se apropie sfârșitul și poruncindu-i să-l lase după sine ca patriarh pe Alexandru, zicând: “După zece zile îți vei lua cununa de la Dumnezeu, iar scaunul bisericesc să-l ia, în locul tău, Alexandru, slujitorul tău”.

Deci, a venit și dreptcredinciosul împărat, marele Constantin, împreună cu alți părinți, ca să cerceteze pe Sfântul Patriarh Mitrofan care era bolnav și zăcea pe patul morții. Când l-a întrebat pe cine îl va binecuvânta să primească scaunul patriarhiei după mutarea sa, Sfântul Mitrofan a răspuns: “Domnul mi-a descoperit că după mine va lua scaunul patriarhiei Alexandru, împreună slujitorul meu, cel vrednic de adevărata alegere și de darul Duhului Sfânt”. Așa s-a și întâmplat.

Ducându-se Sfântul Mitrofan la Domnul, a fost pus ca patriarh al Constantinopolului, Alexandru. El a păstorit bine turma cea cuvântătoare a lui Hristos și gonea lupii eretici și elini; pentru că nu numai cu arienii avea mare luptă, dar și cu filosofii. Unii din acești filosofi, îndrăznind, se apropiau de împărat și îl certau, că a lepădat credința cea veche părintească, a lepădat legile romane și grecești și a primit o credință și o lege nouă, care va fi, nu spre întărire, ci spre risipirea împărăției. Ei rugau pe împărat să le poruncească să întrebe de credință pe Alexandru, episcopul lui; deci, împăratul a poruncit să se facă întrebare. Alexandru, arhiereul lui Dumnezeu, deși era neînvățat în filosofia elinească, însă, fiind plin de Duhul Sfânt, nu s-a lepădat de întrebare.

Ducându-se mulți filosofi și voind toți să se întrebe cu episcopul creștinesc, arhiereul i-a rugat să aleagă pe unul din ei mai înțelept și cuvântător și să-l pună înaintea sa la întrebare, iar ceilalți să asculte toți. Sfântul le zicea: “Altminteri nu voi putea eu, un singur om, să vă dovedesc la toți, când veți striga și vă veți gâlcevi; de aceea voi, filosofii, să alegeți pe care îl știți că este mai înțelept”. Deci, ei au ales unul și l-au pus înaintea arhiereului, iar ei singuri s-au gătit la ascultare cu luare aminte.

Începând, Preasfințitul Patriarh Alexandru a zis către filosof: “În numele Domnului meu Iisus Hristos, îți poruncesc să taci!” și îndată i s-a legat limba filosofului și a rămas mut, neputând zice nimic.

Văzând aceasta, adunarea filosofilor s-a înfricoșat și s-a rușinat. Deci, unii din ei au fugit de rușine, iar alții au crezut în Hristos. Filosoful cel amuțit, văzând prin amenințare răstăcirea sa, iar credința creștinească arătându-i-se a fi dreaptă, a căzut la picioarele arhiereului și i s-a dezlegat limba din amuțire, și cu mare glas a început a slăvi pe Hristos și s-a botezat împreună cu ceilalți prieteni ai săi. Atunci s-a făcut bucurie împăratului și tuturor credincioșilor, încât Dumnezeu, Care a dăruit atâta putere minunată plăcutului său, se preamărea de toți.

După aceea, Sfântul Alexandru a omorât cu rugăciunea și pe răucredinciosul Arie, pentru că, trecând câțiva ani de la Sinodul cel dintâi a toată lumea și fiind chemat la Constantinopol acel eretic, a amăgit cu vicleșug pe dreptcredinciosul împărat Constantin, când l-a întrebat de crede astfel, precum Sfinții Părinți au întărit în Sinodul din Niceea. Iar el, având în sân hârtia ereticeștii sale credințe, lovea cu dreapta pieptul, zicând: "Așa cred". Ca și cum învoindu-se cu credința cea întărită în Niceea, iar cu gândul zicea: "Așa cred, precum am scris cu mâna mea, și cum am în sânul meu". Jurându-se înaintea împăratului că așa crede, și împăratul neștiind un vicleșug ca acela, a crezut cuvintele lui cele neșteșugite; deci, l-a trimis la Preasfințitul Alexandru, poruncindu-i să oprimească pe Arie întru împărțășirea bisericească, ca pe un dreptcredincios.

Ziua de Duminică a fost rânduită ca să intre Arie în biserică spre împărțășire. Sfântul Alexandru se lepăda a-l primi pe el, ca pe un începător de eresuri. Fiind sâmbătă spre Duminică, în acea noapte arhiereul lui Dumnezeu, Alexandru s-a aruncat la rugăciune înaintea sfântului prestol și cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu ca îndată să-i ia sufletul din trup, ca să nu vadă ziua aceea, în care Arie avea să se apropie și să ia împărțășirea cu Sfintele Taine. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre Biserica Sa, a hotărât să piardă pe Arie de pe pământul celor vii.

Sfântul rugându-se astfel lui Dumnezeu, după ce s-a făcut ziuă, s-a apropiat ceasul sfintei slujbe. El a văzut pe Arie că venea din palatul împărătesc la biserică cu multă mândrie, înconjurat de boierii împărătești, care erau de eresul lui și de o mulțime de oameni înarmați. Apropiindu-se de locul ce se numea "Târgul lui Constantin", unde era un stâlp de narmură, care avea pe sine coroana împărătească, a căzut frică asupra lui de conștiința ce-l muștra pe el și de frică i-a venit nevoia cea trupească; deci, și căuta loc ascuns. Din întâmplare a aflat o privată a poporului, în care, intrând el, a fost lovit cu o durere cumplită la cele dinăuntru și a crăpat în două ca și luda, iar mațele lui au ieșit prin șezut. Astfel a pierit cu ticăloșie, epădându-și sufletul cu amar!

Văzând cei ce-l așteptau afară că nu mai iese, au intrat la el și l-au găsit mort în privată, zăcând în sânge. Atunci îndată s-a înștiințat toată cetatea de cumplita moarte neașteptată a ereticului Arie. Deci, ereticii s-au rușinat, iar dreptcredincioșii s-au bucurat, că Hristos, adevăratul Dumnezeu, este biruitorul vrăjmașului și hulitorului. Preasfințitul Patriarh Alexandru, auzind de această, a dat mulțumire lui Dumnezeu, Cel ce S-a milostivit spre Biserica Sa și a scăpat-o de acel lup cumplit. Dreptcredinciosul împărat Constantin cel Mare, auzind de moartea lui

Arie, s-a întărit mai mult în dreapta credință, și dogmele Sinodului din Niceea le-a ținut până la sfârșitul său.

Astfel a fost primită înaintea lui Dumnezeu rugăciunea cea dreaptă a lui Alexandru, marele arhiepiscop al lui Hristos, care, ca și cu o armă ascuțită, a omorât pe vrăjmașul Domnului. Deci, a făcut prăznuirea bisericii celei dreptcredincioase. După aceea și Sfântul Grigorie Cuvântătorul lui Dumnezeu, în cuvântul său către constantinopolitani, îl pomenește, grăind cu laude: “Adevăr vă zic vouă, deoarece sunteți ucenici ai preaalesului Alexandru, ai marelui ierarh și propovăduitor al Preasfintei Treimi, care, cu cuvântul și cu lucrul a gonit rătăcirea ereticească. Aduceți-vă aminte de rugăciunile lui cele la fel cu ale Apostolilor, prin care a pierdut pe începătorul și povățuitorul necurăteniei, în locul la care vrednică era limba necurată, ca prin necinste să se izbândească și prin moartea cea necinstită, care cu dreptate l-a ajuns, ca să se mustre veșnic vătămarea cea purtătoare de moarte ereticească, care a pierdut multe suflete”.

Acestea le-a grăit Sfântul Grigorie spre lauda Sfântului Alexandru și spre defăimarea răucredinciosului Arie, aducând aminte de moartea cea necinstită a lui Arie, care s-a întâmplat la acel loc necurat, prin rugăciunea Sfântului Alexandru. Căci, precum el a ocărât pe Fiul lui Dumnezeu, hulind dumnezeirea Lui cea întocmai puternică cu a Tatălui și de-a pururea fiitoare, tot așa ocară a luat prin moartea cea necinstită, izbândindu-se ocară prin ocară.

Sfântul Alexandru, păstorind Biserica lui Hristos ani îndestulați, a ajuns la adânci bătrâneți; iar când a fost aproape de sfârșit, oile cele cuvântătoare au înconjurat patul păstorului lor și-l între-bau: “Părinte, cui ne lași pe noi, fiii tăi? Pe cine vei pune în locul tău, care, mergând pe urmele tale, ar putea să îndrepte bine Biserica?” Iar el, arătând spre cei doi bărbați cinstiți, spre preotul Pavel și spre diaconul Macedonie, a zis: “De voiți să aveți păstor învățător și strălucit prin fapte bune, alegeți-l pe Pavel; iar de voiți să-l aveți numai frumos la față și cu podoaba din afară cinstit, atunci alegeți-vă pe Macedonie!” Acestea zicându-le, Preasfințitul Patriarh Alexandru și-a dat sufletul, având de la nașterea sa nouăzeci și opt de ani.

După dânsul a luat scaunul patriarhal Sfântul Pavel, întâiul patriarh al Constantinopolului cu acest nume, a cărui pomenire se cinstește la 6 noiembrie. Sfântul Ioan care se numea Capadoc - căci era cu neamul din Capadocia -, a luat scaunul Patriarhiei Constantinopolului după Timotei cel răucredincios și la sfârșitul împărăției lui Atanasie ereticul. El a fost ales la acea înaltă dregătorie fără să vrea, și ridicat de poporul cel dreptcredincios mai mult decât cu puterea împărătească; dar nu a avut pace de la răucredinciosul împărat până la sfârșitul lui, fiind urât și gonit de dânsul.

Aceasta i se făcea, fiindcă împăratul acela ținea de eresul lui Sevir, nincinosul patriarh al Antiohiei, și potrivit Sinodului a toată lumea din Calcedon al Sfinților Părinți. Ereticul Sevir, urmând lui Dioscor și lui Eutihie, care au fost goniți de la Sinod și dați anatemei, zicea că o fire este în persoana lui Hristos, cuvântul și trupul s-ar fi amestecat prin întrupare într-o fire, iar nu după cum ne-au învățat Sfinții Părinți să credem, că în persoana lui Hristos sunt două firi, precum cântă și Biserica; Dumnezeu fiind din fire și cu firea făcându-se om pentru noi, nu în două fețe fiind despărțit, ci în două firi neamestecate fiind cunoscut. Același răucredincios și potrivit al credinței celei drepte, bârfea cum că dumnezeirea Sfintei Treimi ar fi pățimit pe cruce împreună cu omenirea lui Hristos, și pentru aceea îndrăznea de adăuga la cântarea: *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte*, și “Cel ce Te-ai răstignit pentru noi”, *mântuiește-ne pe noi*.

De la acel ticălos Sevir a ieșit erezia ahefaliților, adică a celor fără de cap, numindu-se astfel pentru că n-au voit să fie sub episcopii dreptcredincioși, care stăpâneau bisericile, după cum capul stăpânește celelalte mădulare, ci fiecare singur se făcea începător și învățător, după mintea cea nebună a capului lor. Murind episcopii cei răucredincioși și preoții lor, la dânșii nu mai era rânduiala botezului după obiceiul bisericesc, nici a dumnezeieștii Liturghii, împărțându-se din agnețul cel de multă vreme pregătit și păzit, al Trupului lui Hristos. Deci, adunându-se în ziua Sfințelor Paști și zdrobind acel agneț în părți mici, atunci fiecare își alegea orice fel de credință nedreaptă voia, și, luând învățăturii socotința cea adevărată, învățau pe alții după mintea lor deșartă. Deci multe alte presuri au răsărit de la dânșii, potrivit unul altuia.

Despre acestea, Nichifor Calist, istoricul bisericesc grec, scria în cartea 8, cap. 45: “Din niște eretici ca aceia era și răucredinciosul împărat Atanasie, care a tulburat mult Biserica lui Dumnezeu, izgonind din scaunele lor pe ortodocșii arhieriei. Și pe Sfântul Ioan, pus din nou patriarh al Constantinopolului, voia să-l izgonească; dar l-a ajuns pe el judecata lui Dumnezeu, că moartea i-a tăiat viața lui”. Dar, nu este cu necuviință a oameni aici de moartea acelui rău împărat, care a fost astfel: Cu puține zile înainte de pieirea sa, a văzut în vis un om înfricoșat, șezând pe scaun înalt și într-o slavă ca un judecător, și mulți stând înaintea lui. Judecătorul acela avea în mâinile sale o carte, pe care, deschizând-o, a găsit scris numele împăratului Anastasie, pe care arătându-l împăratului, a zis: “Eu voiam să te las să trăiești mai mult; dar pentru necredința ta voi șterge din viața ta paisprezece ani”.

Aceasta zicând-o, a șters pe cel scris în carte, iar împăratul, surprinzându-se de frică mare, s-a deșteptat din somn tremurând și,

chemând pe unul din cei mai credincioși sfinți ai săi, anume Amantie, care era de un gând cu dânsul în toate erezurile și răutățile, i-a spus lui cu mâhnire vedenia visului. Amantie, auzind aceasta și înspăimântându-se, a zis: “În noaptea aceasta am văzut și eu o vedenie înfricoșată: mi se părea că stau în fața împărăteștii tale fețe, ca și cum aș sluji, și iată o scroafă mare, alergând, m-a apucat de haină de deasupra și m-a trântit la pământ”. Niște visuri înfricoșate ca acestea spunându-și unul altuia, s-au înspăimântat și au chemat pe un vrăjitor, anume Proclu. Ei i-au spus lui visele lor ca să le tâlcuiască; iar acel vrăjitor le-a spus lor că degrab vor muri. Deci, nu după multe zile un tunet cu fulgere grozave a lovit în palatele împărătești și a ucis pe împărat, și astfel a pierit acel rău împărat.

După moartea lui Anastasie, a fost ales la împărăție Iustin, bărbat dreptcredincios și bun. Iar Amantie și ceilalți oameni răi ca dânsul, ajutători răutății lui Anastasie și prigonitori ai Bisericii, cu dreaptă judecată au fost dați la moarte. Astfel s-a împlinit lui Anastasie și lui Amantie vedenia viselor lor. După pieirea acelor vrăjmași ai Bisericii, a luat pace și Biserica lui Hristos și păstorii ei. Atunci și Preasfințitul Patriarh Ioan, cu dreptcredinciosul împărat Iustin, cel din nou ales, și cu tot poporul cel dreptcredincios, bucurându-se pentru eliberarea Sfintei Biserici de sub jugul tiraniei, au cântat în biserică cântări de mulțumire și prăznuire, și degrabă chemând pe cei mai de aproape episcopi, patruzeci la număr, și alcătuiind un sinod local, au dat anatemei pe Sevir, mincinosul patriarh al Antiohiei, și pe toți cei de un gând cu dânsul. Iar Sinodul al patrulea a toată lumea din Calcedon, l-au întărit și l-au preamărit. El a petrecut celelalte zile ale vieții sale într-o liniște a Bisericii, binepăstorind turma cea încredințată lui și plăcând lui Dumnezeu. Deci, petrecând pe scaun trei ani, s-a dus către Domnul.

Sfântul Pavel care se cinstește acum, al patrulea patriarh al Constantinopolului cu acest nume, era de neam din Cipru. El a luat scaunul după Nichita, ereticul luptător de icoane, în împărăția lui Leon, fiul lui Copronim.

Despre acest sfânt se scrie astfel în viața lui Tarasie: “Pavel era bărbat îmbunătățit și dreptcredincios, dar fricos; căci, văzând marea chinuire pentru sfintele icoane, care se făcea de răucredinciosul împărat multora din cei dreptcredincioși, își tănuia dreapta sa credință și fără voie se împărtașea cu ereticii. După moartea aceluia dreptcredincios împărat, a voit să preamărească dreapta închinăciune a sfințelor icoane, dar n-a putut, de vreme ce nu avea ajutor deloc. Deci, lupta împotriva sfințelor icoane se întărise foarte mult în toată cetatea și în părțile dimprejur, pentru aceasta el era foarte mâhnit. Văzând că nimic nu sporește, a gândit să lase scaunul patriarhiei, pe care nu a petrecut mai mult de patru ani. Deci,

mbolnăvindu-se, s-a dus în taină din casa patriarhiei la mănăstirea sfântului Flor și a luat acolo sfânta schimă. Degrabă s-a auzit pretutindeni de aceasta și toți erau în mare mirare. Asemenea și împărăteasa Irina s-a năhnit că patriarhul a făcut aceasta, nespunând nimănui. Ea a mers la dânsul cu fiul său, împăratul Constantin, și l-a întrebat: “O, părinte, de ce ai făcut aceasta? Și pentru ce pricină?”

El a răspuns: “Boala mea și așteptarea cea degrabă a morții m-au adus pe mine în acest sfânt chip al schimei. Dar mai vârtos m-a silit pe mine să las scaunul Patriarhiei, tulburarea bisericească, de vreme ce Biserica este bântuită de eresul luptătorilor de icoane și de reaua socoteală cea prelungită, am primit rană nevindecată multă vreme. Eu, ticălosul, de trei ori acum, cu mâna mea și cu scrierea m-am învoit la acea ereticie; căci nici tu mi se putea mie să scap de lanțurile relei credințe, ci s-a întâmplat și cu limba și cu mâna de m-am legat într-însele, de care lucru mă căiesc acum foarte mult. Iar ceea ce îmi rănește sufletul cu mai multă și nemăsurată năhnire este aceasta: Văd în toate părțile pământului, care este sub mâna noastră, că pravila credinței păzindu-se nemișcat și petrecând și veselindu-se în credincioasa învățătură, se înstrăinează de Biserica noastră și pe noi ne gonesc de la sine, ca de la turma lui Hristos, ca pe niște oi străine.

De aceea mă lepăd a fi păstorul adunării ereticești și am voit ca mai bine să petrec în mormânt, decât să fiu supus anatemei date de sfintele patru scaune apostolești. Dar, de vreme ce Dumnezeu a dat puterea sceptrului în mâinile voastre, ca să aveți împărătească grijă de turma creștinească de sub cer, de aceea să nu treceți cu vederea necazurile Bisericii voastre, nici să n-o lăsați pe ea să petreacă mai mult în mâhnirea cea nemângâiată, ci sânguiți-vă ca Biserica iarăși să-și primească vechea și buna sa podoabă. Nu lăsați mai mult eresul cel urât, care a ieșit ca un porc din pădure, să pustiască și să piardă via lui Hristos în vremea credincioasei noastre împărății, și s-o spurce pe ea cu socoteala cea necredincioasă. Aveți lucrător iscusit, care poate să lucreze strugurele adevăratei mărturisiri, pe care storcându-l în dumnezeiescul teasc al Bisericii adevărate, va umple paharul de înțelepciune și va găti credinciosului popor băutura dreptei înțelegeri”.

Apoi l-au întrebat pe el: “Despre cine grăiești aceasta, părinte?” El a răspuns: “Pentru Tarasie, care este mai întâi în sfaturile voastre cele împărătești. El este puternic, cu toiagul înțelegerii să gonească mincinoasele cuvinte cele ereticești, să păstorească bine turma cea cuvântătoare a lui Hristos și s-o adune în ograda dreptei credințe”. Dreptcredincioasa împărăteasă Irina și fiul ei, împăratul Constantin, auzind niște cuvinte ca acelea de la patriarhul Pavel, s-au dus mâhniți. Iar Pavel a zis către niște senatori care rămăseseră la dânsul: “O, n-aș fi șezut eu niciodată pe acel

scaun când Biserica era tulburată de chinuitori și blestemată de cele patru scaune patriarhale. De nu se va aduna al șaptelea sobor a toată lumea și de nu se va ridica eresul luptării de icoane, nu vă veți putea mântui”. Senatorii au zis: “Dar pentru ce tu în vremea patriarhiei tale ai iscălit pentru lupta împotriva icoanelor?” Pavel a răspuns: “De aceea acum am luat pocăință, de vreme ce atunci m-am iscălit; deci, mă tem să nu fiu pedepsit de Dumnezeu că am tăcut de frică și nu v-am spus vouă adevărul. Însă acum mă căiesc și vă zic că nu vă este vouă nădejde de mântuire, de veți petrece în eresul acela”.

După puține zile, patriarhul Pavel a adormit cu pace. De atunci popoarele din Constantinopol au început a vorbi cu libertate și fără de temere și a se întreba cu ereticii despre sfintele icoane, de care, din vremea lui Leon Isaurul până atunci, nu era cu putință cuiva să deschidă gura spre apărarea sfintelor icoane. Acestea știindu-le despre cei trei arhieri care se cinstesc acum: Alexandru, Ioan și Pavel, slăvim pe Dumnezeu în Treime, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Dumnezeul părinților noștri, care faci pururi cu noi după blândețile Tale, nu depărta mila Ta de la noi, ci pentru rugăciunile lor, în pace ocârmuiește viața noastră.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh

Condacul, glasul al 4-lea:

Cu turma ta, ca cel ce m-am izbăvit de cei răucredincioși, aduc semne de biruință și de mulțumire, ție nebiruitului viteaz ierarhe. Pentru că ai omorât pe Arie cel nebun, și ai amuțit pe filozoful cel semeț. Pentru aceea grăiesc către tine: Bucură-te, Părinte, de trei ori fericite.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

**Pătimirea Sfinților Mucenici Pavel, Iuliana
și cei împreună cu dânșii
(4 martie)
(După Metafrast)**

Aurelian împăratul (270-275) dăduse poruncă în toată lumea contra creștinilor, ca toți să aducă jertfă zeilor; iar cei care s-ar împotrivi, să fie lipsiți de viața aceasta prin munci cumplite. Deci, chiar el trecând prin Asiria, a venit în Fenicia și a intrat în cetatea Ptolemaida, ca pe toți creștinii să-i silească la jertfa idolească.

Într-acea vreme, fericitul Pavel cu sora sa Iuliana, văzând pe împăratul intrând în cetate, și-a însemnat fața cu semnul crucii, grăind către Iuliana: "Îndrăznește, sora mea, și nu te teme, căci îți zic ție că mare ispită vine asupra creștinilor".

Împăratul Aurelian, văzând pe Pavel făcându-și cruce, a poruncit să-l răpească și să-l țină în legături până dimineața. Iar a doua zi, punându-și scaunul său la loc de privesc, înaintea a tot poporul și șezând la judecată, a pus înaintea la întrebare pe fericitul Pavel și i-a zis: "Ticălosule, pentru ce eri ai îndrăznit a face pe fața ta semnul cel creștinesc, când m-ai văzut intrând în cetate? Au doar n-ai auzit poruncile noastre împărătești, care sunt date împotriva creștinilor?"

Fericitul Pavel a răspuns: "Am auzit porunca ta, dar nimeni nu poate să aducă asupra noastră, a creștinilor, atâta frică, încât să fim nevoiți a ne lepăda de adevăratul Dumnezeu și să nu mărturisim pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Pentru că muncile aduse de tine asupra noastră sunt de scurtă vreme, nici nu pot să înfricoșeze și să vatăme pe cei ce se tem de Dumnezeu; iar muncile cele de la Dumnezeu sunt veșnice, ca și slava pe care o dăruiește Dumnezeu neamului creștinesc. Deci cine este atât de nebun, ca, părăsind pe Dumnezeu cel viu, să voiască a se închina idolilor celor surzi și muți? Când Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos grăiește în Evanghelie: *Tot ceea ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda și Eu de el înaintea Părintelui Meu, Cel ce este în cer.*

Aurelian a zis: "Vezi cât ți-am răbdat ție? Apropie-te acum și jertfește zeilor, ca să nu te pierd cu moarte grea!" Fericitul Pavel a zis: "Eu alt Dumnezeu nu știu, ci numai pe Dumnezeu nostru Iisus Hristos, Căruia de a strămoșii mei îi slujesc cu inima curată". Atunci Aurelian a zis către chinuitori: "Spânzurându-l și muciți-l tare pe acesta, până ce va veni Hristos al lui și-l va scoate din mâinile noastre".

Și îndată aceia au început să împlinescă porunca, spânzurându-l pe semn. Iar el se ruga lui Dumnezeu cu mare glas, zicând: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al adevăratului Dumnezeu și Tatăl, a Căruia naștere nimeni

nu poate să o înțeleagă, nici îngerii, nici arhanghelii, nici domniile, nici începătorile, nici stăpâniile, nici puterile, nici heruvimii, nici serafimii, fără numai Însuși Tatăl, ajută-mi mie smeritului și lepădatului robul Tău, și scoate-mă din mâinile lui Aurelian”.

Domnul nostru Iisus Hristos îndată i-a ușurat acele munci, încât nici nu simțea dureri în rănilor ce i se puneau asupra-i. Iar mireasa lui Hristos, Iuliana, văzând pe fratele său muncit, a alergat la judecător, strigând cu mare glas: “Tiranule Aurelian, de ce muncești așa de cumplit pe fratele meu, fără vină?”

Iar Aurelian a zis către slugi: “Descoperiți degrabă capul acestei femei și s-o bateți tare peste față, ca să nu mai grăiască față de noi cu așa îndrăzneală; iar pe acel necurat om să-l munciți mai cumplit, deoarece zice că Hristos este apărător și ajutător al său”.

Fericita Iuliana cu bărbăție a zis: “Mă mir că, fiind împărat, te înnebunești și nu înțelegi puterea lui Hristos, prin care se ușurează muncile celor ce-L cheamă cu adevărat”. Iar Aurelian a zis către cei ce stăteau împrejurul lui: “Femeia aceasta, văzându-mă vorbind cu blândețe, mai mult se sălbăticește”. Apoi iarăși, uitându-se cu mânie spre dânsa, a zis: “Apropie-te de zei și te închină lor, că nu vei scăpa din mâinile mele”.

Sfânta Iuliana a răspuns: “Eu de muncile tale nu mă tem, nici nu am grijă de certările tale, că în ceruri este Dumnezeu, Care poate să ne izbăvească din mâinile tale cele păgâne; deci câte munci ai, pune-le asupra-mi, ca dintru acele singure să cunoști că Domnul meu Iisus Hristos este cu mine”.

Aurelian a zis: “Văd frumusețea ta și de aceea te cruț, nevrând să te pierd. Te rog, pleacă-te și jertfește zeilor, ca să pot să te iau pe tine femeie după lege, și, împreună cu mine, vei împărăți în toată vremea vieții noastre; iar fratele tău, pentru chinuirea lui, va fi mult răsplătit, căci cu mare cinste și boierie mai mult decât pe toți îl voi cinsti”. Iar Sfânta Iuliana, ridicându-și ochii la cer, și cu semnul crucii însemnându-și fața sa, cu bucurie a râs. Iar Aurelian a zis: “Pentru ce râzi de blândețea mea?”

Sfânta a răspuns: “Nu fac strâmbătate blândeții tale, ci, bucurându-mă, râd, căci Mirele meu ceresc, care voiește ca toți oamenii să se mântuiască, șade pe scaunul cel sfânt al Său, pe a Cărui frumusețe dumnezeiască cu ochii cei sufletești o văd. Acela mă învață ca nevoința cea mucenicească de bună voie s-o primesc; iar pe tine, ca pe un om hulitor, să te trec cu vederea, de vreme ce, deși ești împărat, totuși te închini lemnului și pietrei”.

Acestea auzindu-le Aurelian, s-a pornit spre mânie și a zis muncitorilor: “Spânzurați pe femeia aceea și munciți-o tare, ca să cunoască cum că stă înaintea împăratului”. Începând muncitorii a munci pe Sfânta,

Sfântul Pavel, fratele ei, s-a uitat spre dânsa și i-a zis: “Nu te teme, sora mea, de muncile ce ți se pun asupra ta de către tiran, nici nu te nspăimânta de îngrozirile lui, căci puțin răbdând aici, ne vom odihni la împăratul nostru Hristos, în veci”.

A zis Aurelian către muncitori: “Munciți-o și mai tare și-i spuneți să nu fie mândră și nebună”. Iar Sfânta Iuliana fiind muncită cu nemilostivire și auzind cuvintele împăratului, iarăși a zis: “Tiranule Aurelian, ție ți se pare că mă muncești pe mine, dar eu nu simt muncile, cu ajutorul Hristosului meu”. Zis-a Aurelian: “Măcar că minți și te faci cum că nu le simți, dar eu te voi birui muncindu-te mult”. Sfânta a zis: “Nu mă va lăsa Domnul meu Iisus Hristos, nici va voi ca să fiu biruită de tine. Căci Acela este Cel ce-mi ajută acum și întotdeauna, până la sfârșit, ca puterea și creștineasca Lui răbdare s-o cunoști; iar pe tine, va porunci Dumnezeuul meu ca să te muncească cu focul cel veșnic și nestins; și va cere de la tine sufletele oamenilor, pe care le-ai pierdut cu viclenele tale înșelăciuni”.

De aceste cuvinte ale sfintei mai mult mâniindu-se Aurelian, a poruncit să aducă o căldare cu smoală și, punând foc dedesubt, s-o fiarbă. Fierbând smoala în căldare mult, încât nici nu era cu putință cuiva a se apropia, a poruncit să arunce într-înșea pe Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana. Deci, aruncați fiind, și-au ridicat ochii lor la cer și într-un glas se rugau, zicând: “Doamne, Dumnezeuul părinților noștri, al lui Avraam, Isaac și Iacov, Cel ce Te-ai pogorât în cuptorul cel de foc la Sedrah, Mesah și Avdenago, în țara Babilonului, nici nu i-ai lăsat pe dânșii să se vatăme de foc; Tu, Stăpâne Iisuse Hristoase, Cel ce ești lumină neajunsă, taină și slavă a Tatălui, dreapta Dumnezeului Cel Preaînalt, Cel ce Te-ai întrupat pentru păcatele noastre și cu oamenii ai viețuit, vrând să mântuiești sufletele cele înșelate și stricate, pe care vrăjmașul diavol cu ticăloșie le-a pogorât până la cel mai de jos tartar și prăpastie, precum și ucenicul lui Aurelian acum face; zbăvește-ne pe noi din aceste dureroase munci”.

Astfel rugându-se ei, smoala ce clocotea s-a schimbat în apă rece, încât toți cei ce erau de față se minunau de puterea lui Dumnezeu și îl preamăreau; iar Aurelian, îndrăcindu-se de mânie, n-a preamărit pe Dumnezeu, ci i se părea că este meșteșug vrăjitoresc.

Apoi a poruncit să scoată pe sfinți din căldare, în care nici urmă, nici niros de smoală n-a aflat, fără numai apă rece. Atunci le-a zis Aurelian: “Vi se pare că pe oamenii cei ce sunt aici și privesc la voi i-ați înșelat, ca să clocotească cum că a sosit la voi ajutorul Dumnezeului vostru, iar nu cu meșteșug vrăjitoresc s-a răcit căldarea? Mă jur pe zeii mei că voi face ca să nu vă ajute vrăjitoria voastră și voi, slăbind de muncile cele grozave și de arderea focului, veți jertfi zeilor, chiar nevrând”.

La acestea Sfântul Pavel a răspuns: “Nicidecum nu vom lăsa pe Dumnezeu cel viu, Care a făcut cerul și pământul și ne-a răpit pe noi din întuneric și ne izbăvește din mâinile tale. Niciodată, tiranule Aurelian, nu ne vei putea birui pe noi, ca să ne închinăm idolilor voștri cei fără de glas, fără de suflet și nesimțitori. Deci, muncește-ne pe noi cu muncile care știi și atunci vei cunoaște puterea Dumnezeului nostru”.

Atunci a poruncit Aurelian ca să aducă două paturi de fier, și, aducând mulțime de cărbuni de la baia poporului, să le ardă foarte tare și pe sfinții mucenici să-i pună pe aceste paturi arse și cu untură de porc topită să le ungă.

Făcându-se aceasta, Aurelian a zis: “Acum am biruit meșteșugul vostru cel vrăjitoresc și aveți să cunoașteți cine este Aurelian; să vie acum Hristos al vostru și să vă ajute vouă”. Sfânta Iuliana a răspuns: “Aici cu noi este Hristos al nostru, Care ne ajută și nu lasă focul să ne vatăme; iar tu nu-
L vezi, de vreme ce nu ești vrednic a-l vedea; însă te sfătuiesc ca, lepădând nebunia ta, să te apropii de Hristos. Căci dacă vei voi să crezi în El, căindu-te, te va primi, căci este iubitor de oameni și milostiv, iertând cu lesnire păcatele oamenilor; iar de nu te vei întoarce către El, vei fi dat focului celui veșnic”. Și fiind arși sfinții pe paturile acelea, au rămas nevătămați de foc.

Văzând aceasta, doi din muncitori au strigat: “Nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeu Cel ceresc, Care ajută lui Pavel și Iuliane”. Iar împăratul, mâniindu-se asupra chinuitorilor acelora, a poruncit să-iucidă cu sabia pe amândoi ca pe niște înșelați și ca pe cei ce ar fi luat aur de la creștini, ca să nu muncească cumplit pe mucenici.

Apoi, ducându-i la tăiere, îi învăța Sfântul Pavel, zicând: “Nu vă temeți, căci nu veți muri în veci, ci veți fi părtași sfinților și împreună moștenitori ai cereștii Împărății”. Iar ei, auzind aceea, au stat și se rugau, zicând: “Stăpâne, Doamne, lisuse Hristoase, adevăratul Dumnezeu, pe care Pavel și Iuliana Te propovăduiesc, fii Tu împreună și cu noi, căci murim, nefăcând nici un rău”. Ei zicând aceasta, au fost tăiați, iar numele lor sunt Cvadrat și Acachie.

După sfârșitul acelora, alți muncitori au fost puși ca să ardă pe sfinți pe paturile cele înfocate și turnau sare pe foc, ca mai tare să se aprindă. Însă sfinții nu aveau grijă de chinuire, ci mai vartos ocărau pe tiranul. Iar el, rușinându-se că nu i-a biruit, a poruncit să-i arunce în temniță, punându-le niște lemne grele pe grumazul lor și obezi la picioare. Apoi cu lanțuri legându-le mâinile, încă și piroane ascuțite făcute în chipul scaiului celui ascuțit cu ghimpi, care crește pe câmp, a poruncit să le aștearnă pe sub ei în temniță, și să-i pună pe acelea ca să nu aibă cât de mică ușurare în dureri, ci mai mult să se muncească pe piroanele care împungeau coastele

or. Apoi a poruncit să-i păzească cu dinadinsul, ca să nu vină vreun creștin a dânșii și să le dea mâncare sau băutură.

Fiind miezul nopții și sfinții zăcând pe acele piroane ascuțite și rugându-se, deodată a strălucit o lumină în temniță și îngerul Domnului, stând înaintea lor, le-a zis: “Pavele și Iuliano, slugile Dumnezeului Cel de sus, sculați-vă și preamăriți pe Dumnezeu”.

Acestea zicând îngerul, s-a apropiat și s-a atins de lanțuri și de obezile lor și îndată toate s-au sfărâmat și au căzut de pe trupurile lor. Atunci rănilor lor s-au vindecat și sfinții s-au făcut sănătoși. Și iată două paturi asternute s-au văzut și masă pregătită înaintea lor plină de toate bunătățile. Îngerul a zis către sfinți: “Odihniți-vă pe paturi și primiți hrana pe care v-a trimis-o vouă Iisus Hristos”. Iar Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana, șezând pe paturi și luând pâine în mâini, și-au ridicat ochii în sus și au mulțumit lui Dumnezeu; apoi au mâncat și au băut cele primite de la Dumnezeu și s-au întărit.

Văzând cei care erau acolo legați lumina care strălucise în temniță și pe sfinți dezlegați, paturile și masa dinaintea lor, iar pe dânșii văzându-i mâncând și veselindu-se, au alergat la dânșii și se minunau foarte. Apoi se făcură părtași de aceeași masă care era pregătită cu mână nevăzută și au preamărit pe Dumnezeu Cel ce a arătat un dar ca acesta robilor Săi și, crezând în El, s-au făcut creștini.

A treia zi împăratul, șezând la judecată, a pus dinainte pe Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana și le-a zis: “Oare încă nu v-au învățat muncile ce vi s-au făcut ca, depărtându-vă de nebunia voastră, să vă apropiați de zei și să le aduceți jertfă?” Sfântul Pavel a răspuns: “Această nebunie de a nu mă lepăda de Hristos să-mi fie în veci și tuturor celor ce iubesc pe Dumnezeu. Căci cel nebun al lui Dumnezeu este mai înțelept decât oamenii, iar înțelepciunea lumească este nebunie la Dumnezeu. Cu adevărat aș fi fost nebun, dacă m-aș fi depărtat de Dumnezeul Cel adevărat și m-aș fi închinat diavolilor voștri”.

Aurelian, mâniindu-se, a poruncit să-i spânzure goi pe lemnul cel de nuncă și să le strujească coastele cu unghii de fier. Iar ei, fiind în munci, se rugau lui Dumnezeu, zicând: “Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al Dumnezeului Celui viu, Cea ce ești lumină nestricată creștinilor, arată-ne călăuză Ta și ajută-ne; nu ne lăsa pentru numele Tău cel sfânt!”

Astfel rugându-se ei, Mântuitorul le-a ușurat chiar acolo durerile lor, fiind înaintea lor nevăzut, și sfinții nu simțeau muncile. Iar unul din chinuitori, anume Stratonic, fiind pus să strujească coastele Sfintei Iuliana, văzând frumusețea trupului ei, s-a rănit de ea și, cruțând-o de strujire, își apărea mâinile lui.

Sfânta, înțelegându-i gândul, cu piciorul stâng l-a împins, zicându-i: “Stratonice, fă porunca tiranului și nu mă cruța, căci am pe Împăratul meu, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu Cel veșnic ce se îngrijește de sufletul meu și de durerile cele trupești mă ușurează”.

Stratonic, aruncând unealta de chinuire pe care o avea în mâini, alergă spre judecata împăratului, strigând: “Aureliane, tiranule și păgânule, pentru ce ai ridicat o muncire nedreaptă ca aceasta asupra creștinilor? Ce rău ți-au făcut oamenii care slujesc adevăratului Dumnezeu, ca să pătimească chinuri cumplite ca acestea? Au doar pentru aceea că cinstesc pe Hristos, Stăpânul tuturor?”

Acestea auzind, împăratul s-a înspăimântat și a tăcut ca la un ceas. După aceea, a zis: “Au și tu, Stratonice, te-ai făcut părtaș nebuniei acelor? Au frumusețea Iulianei te-a amăgit? Sau te-a vânat cu cuvintele ei femeiești?” Iar Stratonic, ridicându-și ochii la cer, a văzut fețele sfinților mucenici celor spânzurați la mucenie, ca niște fețe de îngeri ai lui Dumnezeu. Apoi îndată îngrădindu-se cu semnul Crucii, s-a repezit spre necuratul altar idolesc ce era făcut acolo, pe care l-a răsturnat și l-a călcat cu picioarele, strigând: “Iată și eu sunt creștin! Fă cu mine ce voiești, o, tiranule!”

Aurelian, mâniindu-se, a poruncit să-i taie capul. După ce îl duseră la locul cel de tăiere, s-a rugat lui Dumnezeu, grăind: “Doamne, Iisuse Hristoase, pe Care Pavel și Iuliana propovăduindu-Te și păzindu-se cu dumnezeirea Ta petrec nebiruiți și rușinează pe tiranul, Ție mă rog, primește și sufletul meu întru împărăția Ta cerească și nu mă lepăda pe mine, care, în acest ceas, am mărturisit numele Tău cel Sfânt înaintea tiranului Aurelian”. Aceasta zicând, îi tăiară capul; iar creștinii, luându-i trupul, l-au ascuns.

Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana toată ziua aceea au fost munciți și n-au slăbit în chinuri. Deci a zis Aurelian către Sfânta Iuliana: “O, necurată femeie! cum, în munci fiind, ai putut să înșeli pe chinuitor și morții lui te-ai făcut pricină?” A răspuns sfânta: “Eu nu l-am înșelat pe el, nici pricinuitoare a morții lui nu m-am făcut, ci Hristos, Cel ce m-a ales pe mine mireasă Lui, Acela și pe dânsul l-a chemat la Sine, ca pe un vrednic. Pentru că, de nu ar fi fost vrednic, n-ar fi putut veni la cununa mucenicească niciodată. Ci îl vei vedea întru Împărăția cerurilor odihnindu-se, iar pe tine muncindu-te în văpaia gheenei. Atunci vei începe a-ți bate ticălosul tău piept, văzând un om care a fost oarecând sub tine, simplu și de lepădat, iar dincolo, mai sus de tine, fiind lângă Hristos, încununat cu slava Împărăției cerurilor. Atunci te vei umple de jale și vei striga cerând milă, dar niciodată pe aceea n-o vei câștiga”.

După aceasta, Aurelian a poruncit să-i dezlege pe mucenici de la nuncire și să-i arunce în temniță. Apoi iarăși, într-aceeași seară, scoțându-i din temniță, a poruncit să-i închidă în feredeul (baie) cel de adunare și, chemând descântători și fermecători și pe cei ce știu a fermeca vietățile, le-a poruncit să le aducă pe toate câte le-ar avea mai cumplite: vipere, aspide și șerpi cu coarne și să le închidă pe acelea în feredeu, împreună cu mucenicii.

Deci s-a făcut așa, și mulțime fără de număr de jivine le-au adunat fermecătorii în feredeul acela la sfinți și le-au închis. Dar se târau jivinele acelea pe lângă picioarele sfinților mucenici și nu-i vătămău pe dânșii. Iar sfinții șezând fără de frică, cântau și slăveau pe Dumnezeu. Și au petrecut sfinții închiși împreună cu jivinele în feredeu trei zile și trei nopți, iar în a patra noapte a trimis Aurelian ca să se înștiințeze, dacă Pavel și Iuliana sunt mâncați de jivine.

Venind trimișii, când s-au apropiat de ușă, au auzit pe sfinți cântând psalmi și preamărind pe Dumnezeu. Apoi voind să se înștiințeze mai cu dinadinsul despre ceea ce se face înăuntru, s-au suit pe zidul feredeului și, printr-o fereștrică pe deasupra uitându-se, au văzut înăuntru lumină strălucind și pe Sfântul Pavel împreună șezând cu sora sa, Sfânta Iuliana; iar pe îngerul lui Dumnezeu stând lângă dânșii și nelăsând jivinele să se apropie de sfinți. Aceasta văzând-o, au alergat și au spus împăratului Aurelian.

Sculându-se dimineața, împăratul a șezut la judecată și a poruncit judecătorilor și fermecătorilor să-și ia jivinele din feredeu, iar pe mucenici să-i aducă la judecată. Venind aceia la ușile feredeului, au început a chema pe ei jivinele cu meșteșug fermecătoresc, însă jivinele nu-i ascultau. Iar după ce s-au deschis ușile feredeului, îndată toate jivinele alergând asupra răjitorilor și asupra altor oameni care veniseră cu dânșii acolo, i-au nușcat, vătămându-i de moarte și au fugit la locurile lor.

După ce s-au risipit jivinele, au venit trimiși de la tiranul și luând pe sfinții mucenici la judecată, i-au adus la dânșii. Iar tiranul, căutând spre dânșii și zâmbind, le-a zis: "Fericit mi se pare că sunt eu acum, că stau de vorbă cu voi, fiindcă nădăjduiesc a dobândi lucru mare de la voi. Așa mă ur pe zei că, de-mi veți spune mie adevărul, multe și mari daruri veți lua de la mine și veți fi stăpânitori ai împărăției mele; dacă îmi veți spune că este adevărat ceea ce am auzit de la cei ce au privit prin fereștrică la voi în feredeu, cum că stăpânul nostru, zeul Apolon, a venit la voi și v-a ajutat, apărându-vă de jivine, pe care l-ați văzut de față cu ochii voștri".

A răspuns Sfântul Pavel: "Noi pe Apolon nu-l știm și nici nu l-am văzut vreodată; căci suntem din numărul celor ce slujesc adevăratului Dumnezeu, Cel ce a gătit mântuire robilor Săi. Dar sufletul tău va pieri de noapte, căci nu voiești să cunoști adevărul și să vii la pocăință. Ci mai ales

multa îndărătnicie a tiraniei tale te-a adus să hulești pe slujitorul lui Dumnezeu cel fără de trup, adică pe îngerul cel sfânt, pe care Domnul nostru Iisus Hristos l-a trimis la noi ca să astupe gurile jivinelor, tu cu hulă îl numești Apolon al tău”. Mâniindu-se Aurelian, a poruncit ca să-l bată peste obraz cu vergi de plumb pe Sfântul Pavel, zicându-i: “Nu răspunde astfel cu mândrie și nebunește, când știi că stai înaintea împăratului”.

După bătaia aceea, poruncind tiranul ca pe Sfântul Pavel să-l ducă de la divan, a pus înaintea sa mai aproape pe Sfânta Iuliana și i-a zis ei: “Stăpână a sufletului meu, Iuliano, mă rog ție și te sfătuiesc să nu urmezi nebuniei fratelui tău, că te văd pe tine că ești fecioară cuminte și cu mare înțelegere. Drept aceea, ascultă-mă pe mine și-mi fii mie stăpână și împărăteasă; căci te voi lua pe tine mie însumi spre însoțire și voi pune stâlpi de aur ca închipuire asemănării tale, prin toate cetățile lumii”.

Dar sfânta a răspuns: “Nicidecum nu mă înșeli pe mine, Aureliane, tiranule și păgânule! Nu vei putea vâna cu viclesugul tău pe roaba Dumnezeului Cel de sus, nici mă vei duce pe mine la moartea cea veșnică. Poate voiești să mă lipsești pe mine de slava lui Hristos și de cereasca Împărăție? Dar nu vei putea”. Deci a poruncit Aurelian să ducă pe sfânta de la divan și să aducă iarăși pe Sfântul Pavel și i-a zis lui: “Iată, Pavele, sora ta Iuliana s-a făgăduit înaintea noastră să aducă jertfe zeilor; pentru aceasta am s-o iau pe ea de soție și va fi stăpână peste toată împărăția mea. Deci și tu, încredințându-te, îndeplinește porunca și, apropiindu-te, jertfește zeilor, ca să-mi fii mie prieten și te voi cinsti cu cea mai dintâi boierie”.

Sfântul Pavel a răspuns: “Cu adevărat ai mințit că sora mea ar fi voit să se depărteze de la Hristos, Mirele său Cel preacurat și fără de moarte, și cu tine necuratul și cu diavoli tăi ar fi voit să se însoțească. Dar nu este lucru de mirare că ai mințit, căci ai tată pe diavolul, care este tată al minciunii, și de dânsul învățându-te a minți, aceeași o faci pe care și el o face; și nu poți, într-alt chip, pe cineva a-l vâna, decât numai cu minciuna. Dar în zadar te ostenești, că pe noi nu ne vei putea vâna cu mincinoasa ta amăgire, chiar de ne-ai făgădui împărăția a toată lumea”.

A zis Aurelian: “Până când cu nerușinare ne vei dosădi pe noi bârfitorule și nebunule? Astfel mă jur pe zei că în toate chinurile de muncă vă voi munci și nimeni nu vă va scoate din mâinile mele”. Și a poruncit să aprindă foc și să aducă paisprezece bețe de fier și în foc să le pună. Apoi să-i lege dinainte mâinile și picioarele și un par de fier să pună printre mâini și printre picioare și să-l înfigă în pământ; și cu bețele cele înfocate să-l bată câte doi ostași, schimbându-se. Ostașii care se schimbau își schimbau și toiegele, luând pe cele arse din foc. Iar pe Sfânta Iuliana a poruncit s-o ducă la desfrânare și s-o batjocorească. Și mulți din popor care erau de față,

alergau întrecându-se unul pe altul, ca să intre mai întâi la dânsa, că erau ca niște dobitoace în fața frumuseții ei.

Dar când era dusă la locul de desfrânare, îndată îngerul Domnului a venit înaintea ei, zicându-i: “Nu te teme, Iuliano, că Domnul tău Iisus Hristos, Căruia îi slujești, m-a trimis să te apăr, ca să se preamărească numele cel Sfânt al Lui, în toți cei ce se tem de Dânsul”. Și lovea îngerul cu orbire pe acei desfrânați care voiau să îndrăznească spre sfânta, scuturându-i ca pe niște praf de la picioarele miresei lui Hristos, încât nu se puteau apropia de dânsa. Deci, pipăind pereții, nu știau unde merg.

Văzând poporul acel lucru, striga ca și cu o gură, grăind cu mare glas: “Mare este Dumnezeuul lui Pavel și al Iulianei, Care pretutindeni mântuiește și acoperă pe cei ce se tem de El”. Iar cei ce erau orbiți, plecându-și genunchii, strigau către sfânta: “Iuliano, roaba Dumnezeului de sus, am greșit înaintea ta nebunește, poftind a îndrăzni spre tine, ci ne iartă ca o slujitoare a Dumnezeului Cel bun și te roagă pentru noi Hristosului tău, să ne dăruiască vederea”. Sfânta Iuliana, milostivindu-se spre dânsii, a luat puțină apă și, ridicându-și ochii spre cer, a chemat pe Domnul, grăind: “Dumnezeule adevărat, Iisuse Hristoase, Mântuitorule al tuturor oamenilor, auzi-mă pe mine roaba Ta și arată acum semnele și minunile pe care le faci fiilor oamenilor și dăruieste acestora vedere, ca să se preamărească numele Tău cel sfânt”.

Zicând aceasta, a stropit cu apă pe toți cei orbiți și îndată au văzut; și văzând la pământ, mulțumeau lui Dumnezeu și alergând la biserica creștinească, își mărturiseau greșelile cu pocăință și s-au făcut creștini, învrednicindu-se de Sfântul Botez.

Sfântul Pavel, fiind chinuit de muncitori din porunca împăratului și pățut fără cruțare cu bețe de fier arse în foc, schimbându-se slugile și bețele, striga către împăratul, grăind: “Aureliane, tiranule păgân, ce rău am făcut ca să mă muncești așa de cumplit și fără de Dumnezeu; căci cu adevărat Stăpânul meu Iisus Hristos îmi ușurează durerile, iar pe tine te așteaptă moștenirea veșnicului foc, care este gătită ție și diavolului care te-a ridicat asupra noastră”.

Aurelian a zis: “Pavele, unde este Iuliana, sora ta? Zici că este fecioară și iată că acum este batjocorită prin desfrânare. Oare, o mai socotești a fi mireasa lui Hristos?” Sfântul răspunde: “Cred Dumnezeului meu, Cel ce-mi ușurează durerile și mă izbăvește din izvodirile tale cele viclene, că și pe sora mea o va apăra și o va păzi fără de prihană de toată spurcăciunea, fiindcă a trimis din cer pe îngerul Său, s-o păzească”.

După un ceas, a grăit iarăși: “Iată se întoarce sora mea fără de prihană, având curăția nevătămată și vine să-mi vadă legăturile și rănile”. Aceasta o grăia Sfântul, văzând cu ochii proorocești toate cele ce se făcuseră cu Sfânta

Iuliana, căci tiranul trimisese să aducă pe sfânta de la desfrânare. După ce a adus pe sfânta la judecată, văzând-o Sfântul Pavel, s-a umplut de mare bucurie și se veselea, luminându-se la față. Apoi Aurelian a zis către Sfânta: "Iuliano, s-au săturat desfrânații de frumusețea ta?"

Sfânta a răspuns: "Frumusețea, cuviința și toată podoaba mea este Hristos al meu, Care a trimis pe îngerul Său și m-a păzit curată pe mine, smerita roaba Sa; căci am nădăjduit spre El și slăvesc preasfânt numele Lui, că numai El este Dumnezeu, Care face minuni și nu este alt Dumnezeu afară de El". Tiranul a poruncit apoi să-l dezlege pe Pavel.

După aceasta, din poruncă împărătească, a fost săpată o groapă adâncă, ca de trei stânjeni, au aprins foc într-înșă și au umplut-o cu lemne; apoi, după ce au ars lemnele desăvârșit și s-au făcut mulți cărbuni de foc în groapa aceea, tiranul a poruncit să arunce în ea pe Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana. Iar ei bucuroși mergeau spre groapa cea înfocată, binecuvântând pe Dumnezeu. Și chemând pe Mântuitorul Hristos în ajutorul lor, s-au însemnat cu semnul Crucii și s-au aruncat în foc. Deci stăteau în foc contând și laudând pe Domnul, pentru că îngerul Domnului pogorându-se din cer, a izgonit puterea focului din groapă, aruncând cărbunii afară, iar pe mucenici i-a păzit întregi și nevătămați. Și stăteau sfinții în groapă, contând și grăind: "Bine ești cuvântat, Dumnezeule, Împăratul veacurilor, că Ți-ai adus aminte de smerenia noastră și ai stins văpaia focului, trecând ca un bun greșelile noastre; Tu ne-ai păzit întregi și sănătoși pe noi nevrednicii, de mânia tiranului Aurelian". Și se auzeau în popor toate cuvintele lor și mulți din elini, văzând puterea lui Dumnezeu, s-au umplut de bucurie cu inima și, lepădându-se de idoli, au crezut în Hristos.

Apoi împăratul a poruncit să astupe cu pietre pe sfinții care erau în groapă; dar îndată s-a făcut tunet înfricoșat și fulgere, arătându-se un nor de foc vărsându-se pe pământ și s-a auzit glas din cer, zicând: "Aureliane, te vei duce în focul gheenei, care ți s-a gătit ție și tatălui tău, diavolul". Atunci s-a înfricoșat Aurelian cu tot poporul elinesc. Apoi tiranul a poruncit să scoată pe sfinți din groapă și să-i închidă în temniță. Iar ei slăveau pe Dumnezeu de toate minunile, pe care le-a făcut pentru dânșii.

A șaptea zi, șezând Aurelian la judecată, a poruncit slujitorilor să aducă pe toți idoli de aur și de argint pe care îi avea, împodobiiți cu pietre de mare preț și a așternut sub picioarele lor porfira sa împărătească. Apoi, aducând pe Sfinții Mucenici Pavel și Iuliana, a zis către dânșii cu mânie: "Apropiați-vă și vă închinați zeilor, că nu veți scăpa din mâinile mele".

Iar Sfântul Pavel cu îndrăzneală a răspuns: "Niciodată, tiranule, nu vom lăsa pe Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul. Deci nu nădăjdui că ne vei pleca vreodată spre închinarea idolilor". Aurelian zise: "Vrednicule de cumplită moarte, oare ți se pare că aceștia sunt idoli? Nu cunoști

puterea care este într-înșii?” Grăit-a Sfântul Pavel: “Acest Zeus, care zici tu că este zeu, a fost om, care învățase meșteșugul vrăjitoresc și, fiind mai mult decât toți oamenii pățimăș și prea neînfrânat, oricâte femei și fete le vedea rîmose, vrînd să fie cu ele, le înșela în multe feluri cu vrăjile; căci se prefăcea uneori în taur, alteori în chip de pasări, în vulturi și în lebedă iar alteori în aur și așa, amăgind și prihănind mulți oameni, se socotea de lînșii ca Dumnezeu și se cinstea. Și, ca să nu mai grăiesc pe rînd toate ale lui fapte fără de rușine și fără de lege, căci știu că te mîinii auzind, însă nu de mînia ta mă tem, ci, ca să nu se vatăme urechile celor ce aud, voi tăcea de lelalte.

Dar celălalt care este lîngă Zeus și care se numește Apolon, au nu din desfrînare este născut, dintr-o femeie ce se numea Latona, care l-a născut între doi copaci? Și acela multe fapte urâte a făcut, urmînd tatălui său Zeus? Asemenea și Dionisos, numitul vostru zeu, au doară nu este născut din desfrînare, din Semele, fata lui Kadmos?” Iar Aurelian a zis către sfânt: “Minți, ticălosule! Au nu din Hera, maica zeilor, este născut Dionisos?” Sfântul Pavel a rîs și a zis: “Au este vreun Dumnezeu născut din femeie și care a început a fi Dumnezeu, nefiind mai înainte Dumnezeu și oare are Dumnezeu femeie și naște din femeie fii?”

Atunci Aurelian a zis: “Necuratule și bârfitorule, pînă când cu mincinoase vorbe și cu dosădiri hulești și ocărăști pe zeii noștri? Au doar isus Hristos al vostru, despre Care ziceți voi că este Dumnezeu ceresc, nu este născut din femeie?” Răspuns-a Sfântul Pavel: “Nu ești tu vrednic să povestești tainele lui Dumnezeu; însă ca să nu se vatăme cu cuvintele tale cei ce stau împrejur, de trebuință este a spune pe scurt, despre aceea ce întrebă: La început a făcut Dumnezeu cerul și pămîntul și toate cele de pe lînsele, mările și toate cele ce sunt într-însele.

După aceea a zidit pe om după chip și asemănare, fiind curat și fără nici o răutate, drept și binecredincios și l-a pus în Raiul cel plin de bunătăți, făcându-i și soție din coasta lui. Iar tatăl vostru, diavolul, resuferind să vadă pe om într-o fericire ca aceea, a amăgit pe Eva și printr-nsa pe Adam, spre călcarea poruncii lui Dumnezeu. Și a fost izgonit Adam împreună cu Eva din Rai și a născut fii și fete, din care s-a umplut lumea; și tot neamul omenesc era supus sub moartea păcatului, ce intrase în lume prin călcarea de poruncă. Și toți strămoșii noștri cei dreپți se pogorau în ad, ca și cei nedreپți; că împărățise moartea, precum Apostolul lui Hristos grăiește, de la Adam și peste cei ce nu greșiseră, după asemănarea călcării de poruncă a lui Adam.

De aceea, Tatăl Cel ceresc, Atotputernicul Dumnezeu, milostivindu-Se spre neamul omenesc și voind a-l ajuta, a trimis pe Fiul Său, ca să ia asupra sa trup omenesc și să mîntuiască pe Adam și pe cei ce erau împreună cu

dânsul fiind ținuti în legăturile iadului. Iar Fiul lui Dumnezeu este Cuvântul Tatălui, Cel mai înainte de toți vecii născut dintr-Însul. El este înțelepciunea Lui, puterea și dreapta Lui, pentru a Căruia întrupare, Arhanghelul Gavriil bine a vestit Sfintei Fecioare cea preacurată și preacinstită, născută din proorocească și împărătească seminție, întru al cărei preacurat și sfințit pântec Însuși Dumnezeu, adică Cuvântul Tatălui Cel nevăzut, sălășluindu-Se, a luat asupra Sa trup, când a zis către dânsa îngerul: *Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine. Și iarăși: Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.*

Deci, S-a născut Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul Tatălui, din Fecioara cea fără de prihană, cu trup, cu care S-a îmbrăcat ca și cu o haină, pentru mântuirea oamenilor. Pentru că nimeni nu putea să-L vadă pe Dumnezeul Cel adevărat, așa precum este El, deoarece Dumnezeu este foc care mistuiește; nici nu poate omul viețuind pe pământ, să vadă fața lui Dumnezeu și să fie viu. De aceea, întrupându-Se, Dumnezeul nostru, S-a născut și ca un prunc cu lapte a fost hrănit, desăvârșit fiind cu Dumnezeirea.

După aceea a fost prunc tânăr, crescând cu trupul ca om desăvârșit și împreună a locuit cu oamenii treizeci și trei de ani, umblând prin cetăți, prin laturi și prin sate, bine făcând tuturor și izbăvind pe cei asupriți de diavol. Apoi S-a răstignit de voie pe lemnul Crucii, ca să dea mântuire lumii celei pierdute prin înșelăciunea diavolească. Și, murind cu trupul, S-a pogorât în iad cu sufletul Său cel Sfânt și a sfărâmat porțile cele de aramă și a frânt zăvoarele cele de fier. Apoi a scos din întuneric și din legăturile diavolești sufletele sfinților și în părțile cele de sus le-a ridicat, iar a treia zi a înviat din morți cu trupul Său.

După înviere S-a arătat ucenicilor și la mulți alții, care au crezut într-Însul cu adevărat; și a stat pe pământ, mâncând și bând cu Apostolii, încă patruzeci de zile. După aceea S-a înălțat la cer și șade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, cu trupul Său. Iar acum diavolul se vaietă de durere, deoarece Hristos Dumnezeu L-a surpat sub picioarele creștinilor, ca să se calce de cei ce intră întru Împărăția cerului, de care tu ești străin, căci ai parte de veșnicul foc al gheenei, care este moștenirea tatălui tău, diavolul”.

Acestea auzindu-le Aurelian, s-a tulburat la față de mânie și scrâșnind din dinți, a zis: “Bârfitorule și necuratule, multe cuvinte mincinoase te-am lăsat pe tine să grăiești cu îndelungată răbdare. Dar până când te voi lăsa a mă ocări pe mine și a huli pe zei? Acum vă grăiesc vouă cuvântul cel mai de pe urmă: de nu jertfiți zeilor, cu cumplite morți vă voi pierde”.

Iar Sfântul Pavel și Iuliana cu mare glas au strigat, zicând: “Creștini suntem și spre Hristos avem nădejde! Zeilor tăi nu ne vom închina și

diavolilor tăi nu vom sluji și nici de muncile tale nu ne temem. Scorește asupra noastră munci câte voiești, căci credem în Dumnezeu. Iar tu vei fi biruit de Hristos, Cel ce ne întărește pe noi și biruiește ale tale înrăutățite și mirane meșteșugiri”.

Atunci Aurelian a poruncit ca pe Sfântul Pavel să-l lege de un lemn și cu foc aprins să-i ardă fața. Iar propovăduitorul lui Hristos a strigat: “Nu ocărâți pe Împăratul și Stăpânul a toată lumea și nu-L huli pe El”. Sfânta Iuliana a strigat și ea: “Tiranule necurat, ce rău a făcut fratele meu, ca așa de cumplit să-l muncești?” Iar Aurelian a poruncit ca tot astfel să lege și pe Sfânta Iuliana, s-o muncească și cu foc să-i ardă fața ei, căreia îi și zicea: “Femeie, fără de rușine, rușinează-te, precum se cuvine femeilor”.

Sfânta a răspuns: “Cu adevărat, Aureliane, te voi asculta pe tine, cel ce-mi poruncești să mă rușinez, fiind eu femeie. Însă mă rușinez de Hristos Dumnezeu, Care este viu înaintea ochilor mei și nu pot a-L lăsa și a mă închina diavolilor, căci cred cu tărie în Dumnezeul meu”. Aurelian, văzându-se ocărât de sfinții mucenici, se mânia și totodată se rușina și a poruncit ca tot trupul lor să-l ardă. Iar poporul care privea la chinuirea sfinților, striga cu mare glas: “Împărate Aureliane, judeci cu nedreptate și tot cu nedreptate îi muncești pe aceia; dacă nu voiesc să aducă jertfe zeilor, lăsați-i asupra lor răspuns de moarte”.

Atunci Aurelian, temându-se ca să nu se scoale cineva din popor împotriva, a dat răspuns ca să li se taie capetele, iar trupurile lor să se arunce spre mâncarea câinilor, a fiarelor și a păsărilor. Astfel au fost duși sfinții la moarte, bucurându-se, veselindu-se și contând cuvintele psalmului: *Mântuitu-ne-ai pe noi, Doamne, de cei ce ne supără și pe cei ce ne urăsc i-ai rușinat!*

Fiind scoși afară din cetate la locul cel de tăiere, Sfântul Pavel a rugat pe gealat, ca mai întâi să taie pe Sfânta Iuliana, căci se temea, ca nu cumva ea să se înfricoșeze văzând tăierea lui. Iar Sfânta Iuliana, însemnându-se cu semnul Crucii, și-a întins grumazul, veselindu-se, și i l-au tăiat. Sfântul Pavel, văzând pe sora sa săvârșită prin mucenicie, și-a ridicat ochii la cer și a mulțumit lui Dumnezeu. După aceea, îngrădindu-se însuși cu semnul Crucii, și-a întins grumazul, și i l-au tăiat.

Deci sfințele lor trupuri zăceau afară din cetate, neîngropate, căci erau puși ostași de împărat să pândească de departe, ca să nu le fure creștinii. Și veneau la locul acela câini și nu se atingeau de trupurile mucenicilor. Asemenea și lupii venind, nu numai că nu se atingeau, dar chiar le străjuiau, șezând lângă ele nedepărtați. Apoi și păsările mâncătoare de trupuri zburau pe deasupra, însă nici una n-a șezut pe ele, ci numai zburau peste ele ca și cum le-ar fi păzit și nici muște nu lăseau să cadă pe ele. Și aceasta a fost șapte zile și șapte nopți.

Ostașii au vestit aceasta lui Aurelian, iar el auzind, a zis: “O, ce farmece de rea credință au creștinii, căci nici morți n-am putut să-i biruim!” Și a poruncit ostașilor ca noaptea să se ducă de la strajă, căci nu voia să-i mute ziua, ca să nu fie batjocoriți de creștini. Făcându-se ziua, creștinii văzând că ostași de strajă nu sunt, mergând, au luat mult chinuitele trupuri ale Sfinților Mucenici Pavel și Iuliana și le-au îngropat la ei cu cinste, astfel împărășind Domnul nostru Iisus Hristos.

Pentru toate se cuvine Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, slavă, cinste și închinare, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața celui între sfinți Părintelui nostru Pavel Mărturisitorul (6 noiembrie)

Când Constantie, fiul marelui Constantin, ținea sceptrul împărăției grecești, arienii au ridicat prigoană asupra celor binecredincioși, având ajutor pe împăratul, care era amăgit de același eres al lor. În acea vreme Biserica lui Hristos era în mare tulburare și necaz, având puțini stâlpi care o întăreau. Căci Sfântul Atanasie al Alexandriei, apărătorul cel mai mare al Ortodoxiei, era izgonit din scaunul său, iar Sfântul Alexandru, Patriarhul Constantinopolului, își schimbase viața aceasta vremelnică pe cea veșnică.

Când era să moară fericitul Alexandru, oile cele cuvântătoare au înconjurat patul păstorului și-l întrebau: “Părinte, cui ne lași pe noi, fiii tăi? Cine ne va fi nouă păstor în locul tău, care să meargă pe urma ta și să îndrepteze bine Biserica lui Hristos?”

Atunci patriarhul Alexandru a pus înaintea lor doi bărbați: pe fericitul Pavel, de neam din Tesalonic, care era preot, și pe Macedonie, diaconul. Apoi a zis către dânșii: “Dacă voți să aveți păstor învățat, strălucind cu faptele cele bune, alegeți pe Pavel; iar dacă voți numai cu chip frumos și

instit cu înfrumusețările din afară, să alegeți pe Macedonie”. Acestea zicând către oile sale pururea pomenitul patriarh Alexandru, s-a dus către Domnul.

Apoi făcându-se adunare și sfat pe care din cei doi să-i ridice la scaunul patriarhiei - Pavel sau Macedonie -, era neînțelegere în adunare, adică între cei dreptcredincioși și între arieni, care erau mulți acolo. Dreptcredincioșii voiau pe fericitul Pavel, iar arienii mai mult pe Macedonie. Însă a biruit partea celor dreptcredincioși și a fost ales ca patriarh Sfântul Pavel, în Biserica Sfintei Irina.

Deci, suindu-se pe scaun, a început a paște bine turma cea necredințată lui. Iar împăratul Constantie nu era atunci în Constantinopol, ci în Antiohia, și se făcuse alegerea fără dânsul; de aceea nu voia pe fericitul Pavel. Iar când s-a întors împăratul din Antiohia la Constantinopol, a început a se mânia asupra sfântului patriarh, că se suise fără voia lui pe scaunul arhieresc. Apoi, fiind îndemnat de arieni, a adunat un sobor nedrept și a depus din scaunul patriarhal pe Sfântul Pavel, care era revinovat și curat cu inima, iar Bisericii lui Hristos de mare folos. Căci și cu înțelepciunea și cu viața, acest fericit părinte era lumina lumii și strălucea în Biserică ca o stea de dimineață în mijlocul norilor.

După detronarea lui, împăratul a pus patriarh pe Evsevie din Nicomidia și iarăși s-a dus în Antiohia. Dar Evsevie fiind eretic, a început a tulbura Biserica cu învățăturile sale cele nedrepte și a o întuneca cu eresul. Deci se sârguia cu toată puterea să șteargă din mărturisirea de credință cuvântul omousion, adică de o ființă, ca să nu se citească cuvintele acestea: *născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl*. Căci răucredinciosul nu mărturisea pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a fi deopotrivă cu Dumnezeu Părintele.

Fericitul Pavel, după detronarea sa, s-a dus la Roma, căci atunci Biserica Romei era în bună credință și papa ținea credința cea dreaptă. Deci, mergând Sfântul Pavel la Roma, a aflat acolo pe marele Atanasie și pe alți episcopi, care erau izgoniți de Evsevie și a rămas împreună cu dânsii. Dar Evsevie, voind ca nici Roma să nu dea pace lui Atanasie și lui Pavel, a scris papei Iuliu al Romei; iar acesta, luând scrisoarea de la Evsevie, a răsunat în ea mincinoasa clevetire a slujitorilor celor nevinovați ai lui Dumnezeu. Apoi a sfătuit pe Atanasie, pe Pavel și pe ceilalți episcopi, să se ducă la scaunele lor. După aceea a scris către episcopii Răsăritului să-i orimească cu dragoste și să nu-i împiedice a-și lua scaunele.

Episcopii, plecând din Roma, au mers fiecare la Biserica sa și au trimis celor ce-i scosese ră de dânsii, scrisorile pe care le aduseseră de la papa. Iar aceia primindu-le, iarăși se nevoiau să acopere dreptatea cu minciuna și au gândit să adune sobor în Antiohia; iar lui Papa Iuliu se sârguia a-i

răspunde prin scrisoare. Însă Evsevie n-a reușit aceasta, căci a murit cu puțină vreme mai înainte. Iar poporul cel dreptcredincios care era în Constantinopol, primind pe Pavel cu bucurie, l-a dus în biserică. Însă cei ce erau de credința cea rea a lui Arie, văzând că după moartea episcopului lor, Evsevie, cei binecredincioși iarăși au ridicat pe fericitul Pavel la scaunul arhiepiscopiei, s-au adunat în altă biserică și și-au ales episcop pe rău credinciosul Macedonie. Și era atunci tulburare mare în cetate, încât mulți au murit în războaie și în certurile ce se făceau. Apoi a ajuns aceasta și la urechile împăratului Constantie, când era în Antiohia.

Trimițând el pe voievodul Ermoghen în părțile Traciei, i-a poruncit să izgonească pe Pavel din Biserică. Și, venind Ermoghen în Constantinopol, a tulburat toată cetatea, silind pe popor să izgonească pe Sfântul Patriarh Pavel. În această mare tulburare, poporul se împotriva lui Ermoghen, voievodul. Dar el a vrut ca, cu puterea mâinilor ostășești să izgonească pe Pavel. Atunci, mulțimea poporului cu mare mânie pornindu-se asupra lui, i-a ars casa cu foc, iar pe dânsul l-au ucis.

Auzind împăratul Constantie despre uciderea voievodului Ermoghen, a mers degrabă din Antiohia în Constantinopol și a izgonit pe fericitul Pavel din Biserică și din cetate. Iar pe popor s-a mâniat foarte, căci nu numai pe Pavel l-a primit fără porunca lui ci și război și tulburare a ridicat pentru dânsul și au murit mulți, ucigând și pe voievod. De aceea a retras jumătate din dăruirea împărătească, pe care tatăl său, binecredinciosul Împărat Constantin, o făcuse cetății. Și dăruirea aceea consta în opt mii de pâini, care se dădeau în fiecare zi. Deci a retras de la cetate patru mii, iar pe Macedonie, luptătorul împotriva Duhului Sfânt, așezându-l episcop al cetății, iarăși s-a dus în Antiohia.

Atunci, fericitul Pavel, plecând către părțile Apusului și venind la dreptcredinciosul Iuliu, Papă al Romei, i-a spus toate ce i s-au întâmplat, precum și împăratului Consta. Iar împăratul Consta a făcut scrisoare către fratele său Constantie, la fel a făcut și papa, ca Pavel să fie primit în scaunul său, ca un binecredincios. Deci, luând el scrisoarea de la împărat și de la papa, s-a dus la Constantinopol și a fost primit cu mare bucurie de cei credincioși. Iar scrisorile cele aduse de la Roma, le-a trimis printr-un om însemnat în Antiohia, la împăratul Constantie. Acesta însă a nesocotit scrisoarea fratelui său și s-a mâniat și mai mult asupra fericitului Pavel, pentru că iarăși, fără porunca lui, a primit scaunul. Apoi, degrabă a trimis poruncă la Constantinopol lui Filip eparhul, poruncindu-i să-l dea jos pe Pavel din scaun și să-l izgonească, și iarăși să pună pe Macedonie.

Filip, temându-se de ridicarea poporului, ca să nu-i facă și lui ca lui Ermoghen voievodul, a plănuit să scoată pe Pavel din scaun în taină. De aceea a tănuit porunca împărătească și a intrat în casa ce era lângă mare,

Unde se adunau birurile poporului, al cărei nume era Zevxip. Acolo a chemat cu vicleșug la sine pe fericitul Pavel, ca și cum ar fi voit să primească de la el un sfat pentru folosul de obște. Iar el, fiind în fericita nevinovăție, netemându-se de nimic, a mers acolo. Dar eparhul, temându-se de mulțimea mare de popor, care era împrejur și care venise cu Sfântul, n-a făcut nimic pe față, ci în ascuns. Deci, luând pe fericitul Pavel de mână și vorbind cu dânsul, a intrat în camerele cele mai din fund și a poruncit să se deschidă ușile din dos, care erau spre mare. Pe acolo scoțând pe fericitul, i-a spus porunca împărătească, l-a pus în corabia care era pregătită pentru acest lucru și a pornit pe Sfântul degrabă în surghiun. Apoi i-a poruncit să viețuiască în Tesalonic, căci aceea era patria lui și i-a dat voie să umble în toate cetățile cele din împrejur fără temere, numai să nu îndrăznească a se întoarce spre părțile Răsăritului.

După surghiunirea fericitului Pavel, eparhul s-a dus din casa mai sus zisă spre biserică, șezând în caretă cu Macedonie iar mulțime de oaste narmată îl înconjură. Această faptă ajungând degrabă în auzul poporului, alergară spre biserică toți dreptcredincioșii, precum și arienii, sărguindu-se să se întreacă unii pe alții și să ajungă mai degrabă la biserică. Iar eparhul, fiind aproape de biserică, nu putea să intre într-înșea de mulțimea poporului ce se adunase. Deci, a coborât pe Macedonie din caretă, iar ostașii împingeau cu sila poporul, care de multă strâmtoare nu se putea da de o parte. Dar ostașilor, părându-li-se că mulțimea poporului li se împotrivește, s-au mâniat foarte tare și au început a-i ucide cu săbiile, făcând eparhului și lui Macedonie cale către biserică. Deci, au fost omorâți trei mii o sută cincizeci, unii de ostași iar alții înghesuiți de popor. Și tuturor acestor fapte a fost pricinuitor răucredinciosul Macedonie. Acesta a șezut pe scaunul patriarhal după pofta împăratului și cu puterea ostașilor, dar nu după rânduielile bisericesti. O astfel de silă și cumplită ucidere au făcut Bisericii, arienii cei fărădelege.

În acea vreme împăratul Constantie a ridicat biserica cea mare a Sfintei Sofia pe care a unit-o prin împrejmuire cu biserica Sfintei Irina, pe care a zidit-o Sfântul Constantin.

După câtva timp, fericitul Pavel și-a pus în gând să meargă de la Tesalonic la Corint și s-a întors la Roma unde, aflând pe Marele Atanasie, i-a spus toate cele ce i se întâmplaseră. Apoi, amândoi au mers și au spus împăratului Constantie cele suferite. Iar acesta, cu mare supărare a scris fratelui său să trimită la dânsul din partea Răsăritului trei episcopi, care au fost pentru izgonirea lui Atanasie și a lui Pavel, aducând cu ei și așezământul credinței cel scris.

O scrisoare ca aceea primind de la fratele său, împăratul Constantie, care era în Antiohia, s-a temut de mânia fratelui său și a trimis la dânsul

patru episcopi, pe Narcis al Ciliciei, pe Teodor al Traciei, pe Maris al Calcedonului și pe Marcu al Siriei. Aceștia, mergând la Roma la împărat, nu au îndrăznit a se da în vorbă și a disputa cu Atanasie și cu Pavel, tăinuind și credința lor cea eretică, pe care o așezaseră în Antiohia, și alcătuiind alta au dat-o împăratului Consta, care era scrisă astfel:

“Credem întru Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul și Ziditorul tuturor, prin Care toate s-au făcut în cer și pe pământ. Și întru Unul născut Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel mai înainte de toți vecii din Tatăl născut, Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, prin Care toate s-au făcut, cele din cer și de pe pământ, cele văzute și nevăzute, fiind cuvânt și înțelepciune și putere și viață și lumină adevărată, Care în zilele cele mai de pe urmă S-a făcut om pentru noi și S-a născut din Sfânta Fecioară și S-a răstignit și a murit și S-a îngropat și a înviat a treia zi din morți. Și S-a înălțat la cer și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vină la sfârșitul veacului să judece viii și morții și să dea fiecăruia după faptele lui. A Cărui împărăție este neîncetată și rămâne în nesfârșitul veac.

Credem încă și în Duhul Sfânt, Care este Mângâietorul pe Care L-a făgăduit Sfinților Apostoli, și după înălțarea Lui la cer a trimis pe Acela prin Care se sfințesc sufletele celor ce cu adevărat și curat cred în Domnul. Iar pe cei ce grăiesc că Fiul este din altă ființă, iar nu din Dumnezeu-Tatăl și cum că ar fi fost o vreme când nu era Fiul, pe aceia nu-i primește Sfânta sobornicească și apostolească Biserică”.

Astfel de așezământ al credinței dând episcopii aceia împăratului și altora mulți, s-au dus din Roma. Iar după trei ani, episcopii Răsăritului, iarăși adunând sobor, au dat alt așezământ al credinței și l-au trimis la episcopii din Italia. Aceștia, pentru mulțimea cuvintelor, nu l-au primit, fiind îndestulați cu acea mărturisire a credinței pe care au așezat-o dumnezeieștii Părinți din Niceea.

Fiind din amândouă părțile multă neunire și tulburare, amândoi împărații au poruncit să se adune sobor în Sardica pentru mărturisirea credinței, precum și pentru Atanasie și Pavel, ca și pentru dânșii să ia sfârșit neînțelegerea. Aceasta a fost în al unsprezecelea an după moartea marelui Constantin. Deci, s-au adunat în Sardica, din partea Apusului, mai mult de trei sute de episcopi, iar din partea Răsăritului, numai șaptezeci și șase. Episcopii Răsăritului nu voiau să primească în sobor disputa celor din Apus, până când nu vor izgoni de la dânșii pe Atanasie și pe Pavel, apărătorii drepte credințe; căci răsăritenii aceia erau vătămăți de eresul lui Arie și se temeau a sta de vorbă cu Atanasie și cu Pavel, apărătorii bunei credințe. Pentru aceea voiau să nu fie aceștia în sfânta adunare. De aceea, Protoghen care era episcop al Sredței și Cuviosul Cudrovie, cum și toți cei ce erau împreună cu dânșii, au zis către răsăriteni: “Nu numai pentru

credință ne-am adunat aici, adică să credem că Fiul este de o ființă cu Tatăl, ci și pentru Atanasie și Pavel”.

Auzind acestea, răsăritenii s-au despărțit de apuseni și, întorcându-se, au ajuns la cetatea Filipopoli, care este în Macedonia. Acolo făcând recurată adunare, au îndrăznit a da anatemei învățătura prin care se nărturisea că Fiul este de o ființă cu Tatăl. Apoi acel eres al lor l-au împărțit prin scrisori în toate eparhiile.

Despre aceasta înștiințându-se episcopii sfintei adunări din Sardica, mai întâi au osândit pe acei eretici care au îndrăznit a face o păgânătate ca aceea, apoi pe clevetitorii lui Atanasie și Pavel i-au scos din treptele lor și, întărind așezământul dreptei credințe cel hotărât în Niceea, pe cei ce nu nărturiseau pe Fiul a fi de o ființă cu Tatăl, i-au dat anatemei.

După acestea, împăratul Consta a scris fratelui său Constantie, rugându-l să primească pe Pavel și pe Atanasie în scaunele lor. Apoi îndată a trimis pe Pavel în Constantinopol, dându-i și doi episcopi împreună călători, precum și scrisoarea către fratele său, în care era scris așa: “Atanasie este încă la mine, iar pe Pavel îl trimit la tine pentru ca să-i poruncească stăpânirea ta să-și primească scaunul său. La fel și Atanasie, roiesc să-și primească scaunul său, căci am cunoscut că ei pentru buna credință sunt izgoniți și clevetiți cu minciuni”. Și a adăugat în scrisoare cuvinte și mai amenințătoare: “Dacă nu vei porunci să fie astfel, apoi eu singur cu putere și cu arme voi veni asupra ta și chiar nevoind tu, le voi da misericile și îi voi pune în scaunele lor”.

Ajungând Sfântul Pavel la împăratul Constantie, i-a dat scrisoarea aceea de la fratele său Consta; iar el, primind-o și citind-o, s-a temut de îngrozirea fratelui său și a izgonit din Biserică pe Macedonie, iar pe fericitul Pavel l-a ridicat în scaun. La fel și pe Atanasie, chemându-l prin scrisorile sale, l-a trimis în Alexandria să-și primească scaunul său. Deci s-a adus bucurie mare creștinilor pentru păstorii lor și au petrecut câtăva vreme năvălindu-se cu învățăturile cele de Dumnezeu insuflate ale acestor învățători mari a toată lumea. Căci Atanasie în Alexandria, iar Pavel în Constantinopol, îndreptând Biserica lui Hristos, luminau lumea cu buna credință și izgoneau întunericul eresului lui Arie.

După multă vreme, Magnențiu, povățuitorul oștilor împăratului Consta, sfātuindu-se cu sfetnicii săi, au ucis pe stăpânul lor, pe când era la vânat. Deci, fiind ucis bunul și binecredinciosul împărat al Romei, Consta, îndată arienii și-au înălțat capul și au ridicat prigoană asupra celor binecredincioși. Mai întâi s-au sculat asupra apărătorilor bune credințe, a lascălilor a toată lumea, asupra lui Atanasie și a lui Pavel. Atunci Atanasie singur a fugit de la scaunul său, temându-se de mânia ereticilor arieni, pentru că îl căutau să-l ucidă. Iar fericitul Pavel a fost trimis la închisoare

în cetatea Cucus din Armenia și închis într-o biserică, unde slujind odată dumnezeiasca Liturghie, au năvălit arienii asupra lui și l-au sugrumat cu omoforul lui. Și astfel și-a dat Domnului sufletul său.

Macedonie iarăși s-a suit pe scaunul patriarhal la Constantinopol, aducând nespūsă răutate Bisericii lui Dumnezeu, izgonind și ucigând pe cei dreptcredincioși și înlocuind pe episcopi cu eretici de-ai lui. Având ajutor pe eparhul Filip, mulți, în diferite feluri, au fost omorâți, adică aceia care nu voiau să aibă unire cu dânsul. Femeilor celor binecredincioase li s-au tăiat sânii cu cuțitele, iar altora, deschizându-le gura cu fierul, li se punea într-înșea cu sila împărțășire armenească. Altora, arienii le tăiau nasurile și urechile și pe alții îi pecetluiau cu fier roșu. Astfel de prigoană era asupra celor binecredincioși, vărsându-se fără cruțare sângele creștinilor.

În acea vreme arienii au ucis cu sabia pe doi clerici, pe Marchian și pe Martirie, care fuseseră notari ai fericitului Pavel și apărători ai buneii credințe. Apoi tirania lui Macedonie s-a întins până la părțile Paflagoniei, auzind cum că sunt acolo mulțime de dreptcredincioși. Deci, a trimis trei sute de ostași înarmați, și în latura aceea, pentru ca să silească cu sabia pe cei binecredincioși la unirea arienească.

Auzind credincioșii care viețuiau în cetatea Mantinei despre venirea ostașilor trimiși de arieni, s-au aprins de râvnă. Și, adunându-se toți la un loc, au apucat unii topoare, alții coase, iar alții drugi și au alergat împotriva ostașilor care se apropiau. Apoi făcându-se război între dânsii, a căzut mulțime mare de popor din amândouă părțile, încât puțini dintre ostași au scăpat vii, dar și din cetățeni nu puțini au fost uciși. Acestei vărsări de sânge a fost pricinuitoare blestematul eretic Macedonie. Iar când, fără poruncă împărătească, a îndrăznit să dezgroape din pământ moaștele binecredinciosului împărat Constantin cel Mare și a le muta în alt loc, atunci toată Biserica s-a umplut de sânge, căci mulți dintre ei nu voiau acest lucru, pentru care s-a făcut război și ucidere între dânsii.

De aceasta auzind împăratul, s-a mâhnit asupra lui Macedonie și asupra eparhului Filip. Deci, Macedonie a fost scos din scaunul patriarhal, iar Filip din cârmuire. Însă eresul lui Arie și al lui Macedonie se lățea și a făcut rău Bisericii lui Dumnezeu, încă patruzeci de ani, până la împărăția lui Teodosie, când acesta, adunând sobor de Sfinți Părinți la Constantinopol, a nimicit eresul, a ridicat buna credință și a adus cu mare cinste moaștele Sfântului și fericitului mărturisitor al lui Hristos, Pavel, din Cucusa Armeniei, în Constantinopol, slăvind astfel pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh în veci. Amin.

Troparul Sfântului, glasul al 3-lea

Pentru mărturisirea dumnezeieștii credințe ca alt Pavel pe tine Biserica te-a arătat râvnitor între preoți. Strigă împreună cu tine și Abel către Domnul și sângele cel drept a lui Zaharia. Părinte Cuvioase, pe Hristos Dumnezeu roagă-l să ne dăruiască nouă mare milă.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 2-lea:

Luminând pe pământ, ca o stea din cer luminătoare luminezi acum Biserica cea a toată lumea, pentru care și pătimind, sufletul tău, Pavele, ți-ai pus, și ca al lui Zaharia și al lui Abel, lămurit strigă sângele tău către Domnul.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Sfântul Pavel Mărturisitorul (8 martie)

Sfântul Pavel Mărturisitorul era din Plusiada și a trăit pe vremea împăraților luptători împotriva sfintelor icoane. Și văzând pe cei ce se răpusteau fără de judecată împotriva Bisericii, răsturnând toată temeliala cea dreaptă a așezămintelor sfinte ștergând toate chipurile sfintelor icoane și nimicind toată bunăcuviința sfintelor biserici, îi împungea cu cuvintele dumnezeiești, întocmai ca și cu niște săgeți, înțelegând să pătimească orice fel de asupriri și de surghiunuri pentru icoane.

Deci bine și cu bărbăție nevoindu-se, cu pace și-a dat duhul în mâinile lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfinților Mucenici Codrat, Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel, Crescent și a celor împreună cu dânșii (10 martie)

Pe vremea lui Deciu (249-251) și a lui Valerian (253-259) s-a născut Sfântul Mucenic Codrat și a fost crescut astfel: Fiind prigonire mare asupra creștinilor de la împărații și domnii cei păgânești și în multe feluri

mărturisitorii lui Hristos fiind munciți și uciși cumplit, mulți din cei credincioși, temându-se de muncile cele nesuferite, părăseau cetățile, casele și averile lor și se ascundeau prin pustietăți, prin munți și în prăpăstiile pământului. Căci voiau a se sălășlui mai bine cu fiarele, decât cu necurații închinători de idoli, ca doar ar putea să-și păzească acolo fără de prihană sfânta lor credință, întru Hristos Domnul.

Într-acele cumplite vremi o femeie binecredincioasă, anume Rufina, din cetatea Corintului, a fugit pentru frica ce avea de acei muncitori și se ascundea, rătăcind prin locuri neumbrate. Și, fiind îngreunată când a fugit din cetate, i s-au împlinit zilele și a născut prunc de parte bărbătească, chiar acolo în pustie. Iar după naștere, mai trăind ea puține zile, s-a sfârșit. Însă Dumnezeu, Care dă hrană la tot trupul, Care deschide mâna Sa și satură pe tot cel viu de bunăvoie, n-a trecut cu vederea pe acel prunc care rămăsese orfan din scutece. Ci El i S-a făcut tată și maică, păzitor și hrănitor; căci a poruncit norilor Săi de sus, iar aceia, pogorându-se din înălțime și plecându-se jos, revărsau rouă dulce în gura pruncușorului; și astfel ca și cu niște lapte sau miere îl hrăneau, până ce singur a putut a se hrăni cu verdețurile pustiei.

Și viețuia copilul în pustie ca Sfântul Ioan Botezătorul, păzit de Dumnezeu, povățuit de Sfântul Duh și înțelept spre dumnezeiasca vedenie. Deci, el fiind copil, l-au găsit niște oameni credincioși și l-au dus în cetate, unde, învățând citirea cărților și meșteșugul doctoriei, tămăduia toate bolile; dar nu cu meșteșugul doctoriei pământești, ci cu darul cel dat lui de sus, tămăduia bolile omenești. Însă mai pe urmă a plecat de la petrecerea cea împreună cu oamenii și de la gâlcevi, ca unul ce din pruncie se deprinsese la liniștea pustiei. Deci cei mai mulți ani i-a petrecut în munți și pustietăți, iubind singurătatea și îndeletnicindu-se în gândirea de Dumnezeu, deși venea în cetate câteodată pentru trebuințele omenești. Căci cu doctorie vindeca bolile cele trupești, iar cu cuvântul lui Dumnezeu tămăduia neputințele cele sufletești, făcându-se la toți de trebuință și de folos.

Însă, nezăbovind mult în cetate, iarăși a venit în singurătatea pustiei cea iubită lui, în care a stat până la bătrânețe. Iar cei ce întru Hristos aveau dragoste către el, mergeau la el în pustie, dorind a se îndulci de vederea feței lui cea cu sfântă cuviință și a se folosi de auzirea cuvintelor lui cele de Dumnezeu insuflate. Unul ca acesta era Ciprian și, împreună cu el, Dionisie, Anect, Pavel și Crescent, care au și pățimit împreună cu dânsul pentru Hristos Domnul. Iar pătimirea lor a fost astfel:

De la Deciu, păgânul împărat al Romei, a mers în Corint un ighemon, Iason, ca să muncească și să ucidă pe creștini. Acela, prinzându-i, îi arunca în temniță. Într-acea vreme a fost prins și Sfântul Codrat, împreună cu

fericiții prietenii săi: Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel și Crescent; și i-a aruncat în temniță, cu ceilalți creștini care erau în legături.

După câteva zile ighemonul Iason, șezând la păgâneasca judecată, a scos pe creștini din temniță și i-a pus înaintea sa la întrebare. Iar între ei mai bătrân era Sfântul Codrat, mergând ca un voievod înaintea cetei alese a lui Hristos și îndrăznind fără de frică a răspunde pentru toți către muncitorul. Deci muncitorul a început a grăi către sfântul astfel: “Codrate, pe lucru te-a înnebunit, de socotești a te da de voia ta la atât de cumplite nunci? Sau spre ce nădăjduiești fără de nici o frică, a-ți alege temnița și legăturile și să te lipsești de patrie și de prieteni? Pentru ce nu te supui mai bine legilor celor împărătești, închinându-te zeilor și nu-ți alegi a fi fericit împreună cu noi și a te desfăta într-această viață?”

Sfântul Codrat a răspuns: “Nimeni, având înțelegere firească, nu se va epăda de această viață dulce, dar de vreme ce pe aceasta a dăruit-o Dumnezeu, de aceea este trebuință ca mai mult să iubim pe Dătătorul ei; și pentru darul cel atât de mare să mulțumim prin laude și prin viață îmbunătățită Dătătorului de daruri; iar slava Lui s-o lățim pretutindeni prin pătimirea noastră. Pentru că nu este de nici o trebuință să iubim atât de mult această viață scurtă, încât, temându-ne de lipsirea ei, să dăm dolilor cinstea cea cuvenită lui Dumnezeu; căci pe cine vom putea mai bine și mai adevărat să numim Dumnezeu, decât pe Acela care cu mari și preșnice dăruiri ne-a îmbogățit dintru început? Și din niște daruri atât de nari, pe cine altul vom putea să cunoaștem, dacă nu pe Însuși Hristos Mântuitorul? Și pe cine se cade să numim Mântuitor, decât numai pe Iisus, Care pentru noi a răbdat munci și moarte?”

De voim a fi îmbunătățiți, mai întâi ni se cuvine ca pentru adevărata și dreapta credință să suferim munci și să nu cădem din credință și din împărăția Lui. Iar cei ce se sârguiesc să înșele și să răzvrătească pe iubitorii dumnezeieștilor Taine, judecata acelora este rea și rugăciunea întru păcat. Deci se cuvine fiecăruia să-și aleagă cele mai bune. Aceasta iarăși se cuvine a o cugeta, ca să nu mergem în urma acelora care par a avea chip de fapte bune, ci din lucruri să socotim faptele acelea care, de vor fi rele, mai multă frică de pierzare ne aduc. Deci vezi că noi, ținând rânduielile strămoșilor noștri, călătorim spre acelea care sunt mai bune.

Drept aceea nu te mai sârgui a ne îndupleca, prin faptele cele răjmășești ca să ne lipim de partea ta și să lăsăm pe Hristos. Căci adevărul lui Dumnezeu ne este sfetnicul cel bun și legile dreptei credințe au mare putere spre sfățuire, căci acelea ne unesc cu Dumnezeu. Apoi trebuie să mai socotim că tuturor ni se cuvine a muri cu legea firii cea de obște și nimeni nu poate să fie liber de acea lege a morții. Iar ceasul acela al morții sosind, pier toate gândurile și faptele omenești făcute cu nedreptate și slava cea de

puțină vreme se sălășluiește în țărână. Dar cele ce se lucrează cu bunătate și mărime de suflet, acelea nasc veșnică slavă și după moartea oamenilor celor îmbunătățiți. Astfel noi, petrecând în scopul nostru spre fapta bună și spre bărbăteasca pătimire pentru Hristos și într-acel scop fiind întăriți, vom lăsa pildă celor ce voiesc să ne urmeze mai cu dinadinsul; că cei ce înțeleg și cred drept, de nimic altceva nu se îngrijesc, decât numai să aibă luminoase chipuri spre cele ce sunt mai bune, prin care povățuindu-se, pot să sporească spre desăvârșire”.

Iason ighemonul a grăit către sfântul astfel: “Codrate, dacă cinstești pe acel Dumnezeu, de ale Cărui faceri de bine te-ai îndulcit din tinerețile tale, bine faci, arătându-te a fi recunoscător. Dar caută ca nu cumva, propovăduind pe Hristos că este om, să faci deșartă firea lui Dumnezeu”. Sfântul Codrat zise: “De voiești, ighemonule, să-ți lepezi mânia, iar iuțimea s-o schimbi în blândețe și să vezi adevărul, apoi pentru aceste mari lucruri, deși nu este lesne a grăi, totuși voi spune ceva”. Ighemonul zise: “Să ne arăți luminos înțelegerea voastră despre Hristos”.

Sfântul Codrat a grăit: “Începutul facerii lumii a fost prin voința lui Dumnezeu; prin Cuvântul Lui s-a săvârșit și prin puterea Duhului Sfânt s-a întărit. Cel ce a voit este Tatăl; Cel ce a săvârșit toată făptura, adică Cuvântul, Acela este Fiul; iar Cel ce a întărit este Duhul Sfânt. Și toate lucrurile frumoase și alese, fiind zidite de Dumnezeu cu hotare pentru începutul și sfârșitul lor, Ziditorul a voit ca omul să se îndulcească de acele bunătăți și, mulțumind, să slăvească pe Ziditorul. Deci a zidit neamul omenesc ca toate cele văzute să i se dea moștenire și, suflând duh de viață în omul cel dintâi, l-a pus în Rai care este locul dulceților negrăite. Iar el, împreună cu femeia făcută lui, văzând multe feluri de lucruri frumoase, s-au bucurat și au luat stăpânire a se îndulci de bunurile Raiului.

Apoi, cugetând strămoșii noștri, cu ce fel de rânduială și aleasă stare sunt rânduiți de Dumnezeu în Rai, au socotit a fi lucru vrednic să mulțumească Ziditorului și Făcătorului lor de bine și așa au început a merge pe calea cea îmbunătățită, prin porunca dată de Dumnezeu, adică să se păzească de a nu gusta dintr-un pom oarecare. Dar înșelătorul și vicleanul diavol, tulburându-se de mânie, având în gură înșelăciune iar înăuntru răutate, a turnat asupra lor veninul ce era într-însul din zavistie, voină să-i lipsească de o viață ca aceea a Raiului.

Pizmuindu-le cinstea, diavolul a pus într-înșii poftă spre călcarea poruncii lui Dumnezeu. Ei s-au învoit cu sfatul cel viclean al lui și cei ce viețuiau în Rai cu Dumnezeu, au căzut din darul Său și s-au lipsit de Rai, fiind izgoniți. Dintr-acea vreme au început a se primejdi în poftele cele deșarte, legându-se cu păcate ca și cu niște legături, cei ce mai înainte erau părtași ai slavei lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre

zidirea Sa și căutând cu milostivire spre neputința omenească, a voit, nu numai cu Dumnezeu să ne dezlege din legăturile vrăjmașului și să ne întoarcă la libertate pe noi cei robiți de împărăția morții, ci și a veni și a oetrece cu trup la noi ticăloșii și pierduții și să ne izbăvească din pierzare.

Deci a binevoit Cuvântul, la plinirea vremii, să se sălășluiască prin intrupare în preacuratul pântece al Fecioarei Maria, Născătoarea de Dumnezeu, să se îmbrace în om. Iar Preacurata Fecioară, zămislind de la Duhul Sfânt, a născut pe Dumnezeu în trup. Și așa, cu ochi omenești s-a văzut cu adevărat Dumnezeu în trup, pe care Îl numim Hristos. Acela astfel s-a arătat cunoștinței omenești, fiind Dumnezeu adevărat și îmbrăcându-se în om din Fecioară. Apoi, oștindu-Se împotriva stăpânirii vrăjmașului, a rărgit hotarele de sus ale împărăției Sale, a surpat rânduielele morții, a rupt anșurile cu puterea dumnezeiască, a risipit iadul și a scos de acolo pe strămoși, cu mulțimea de oameni care se înmulțiseră dintr-înșii.

Și S-a numit Mântuitor de la început, izbăvind din pierzare toate popoarele și țările; apoi, descoperind comorile milostivirii, a voit să aducă darurile Sale tuturor de obște și, izbăvind pe toți din tulburarea nuncitorului, își păzește întreagă moștenirea, scutită de pierzare, pentru că nimic nu este tănuit de El, nici începutul nașterii noastre, nici lungimea sau scurtimea vieții, nici moartea, nici altceva nu este neștiut. Ci cele ce sunt rânduite, prin așezământul cel pus de Tatăl, acelea sunt arătate spre lucrarea Fiului și știute. Acela este Hristos, pe Care Îl propovăduim. El este Care Se îngrijește pentru mântuirea neamului omenesc. El este Care ne dă bogăția neîmpuținată a bunătății Sale și, fiind pretutindeni, celor ce-L slujesc le este de față și le ajută”.

Ighemonul, deși se minuna de cuvintele Sfântului Codrat, nevrând să creadă în adevărul cel grăit, a zis: “Despre lucruri înalte mi se pare că grăiești minciuni, Codrate, deoarece pe Dumnezeu Îl supui tulburărilor omenești și zici că pe Acela a putut să-L încapă pântece de fecioară, care, purtându-L în pântece, a născut pe Hristos; și așa zici, că un Dumnezeu este văzut pe pământ, purtând trup omenesc, iar altul zici că este aiurea adevărat Dumnezeu”.

Sfântul Codrat zise: “Tainele dreptei credințe nu se cuvine să le spitească oamenii cei necredincioși; căci nu este lucru mic cunoștința aceea, nici se descoperă cu înlesnire la oricine; nici noi nu lăsăm ca pe cele sfinte să le iscodească necredincioșii. Fiul lui Dumnezeu de bunăvoie S-a smerit pe Sine, luând chipul robului. El, fiind Dumnezeu, a voit a Se face om ca să ne scoată din robia diavolească. Iar tu, fiind plin de necredință și de nedumnezeire, nu poți să înțelegi acestea. Și să știi că nici cu neșteșugurile tale cele viclene, nici cu îngrozirea ta cea mânioasă nu ne vei atrage pe noi de la Hristos, Domnul nostru”.

Atunci ighemonul a poruncit să bată tare cu toiege trupul gol al alesului rob al lui Hristos, iar slujitorii cei nemilostivi împlineau porunca aceea cu asprime. Dar sfântul mucenic răbda cu bărbăție și grația către muncitorul: “Au nu știi, ighemonule, cum că tot lucrul ce se face cu sila este potrivit libertății și nici nu este puternic spre înduplecarea sfătuirii? Pentru că cel ce silește nedrept, se arată pe sine cumplit, iar cel ce sfătuieste și înduplecă cu îndemnare, acela se arată a fi blând și iubitor de oameni.

Pentru aceasta tu, silindu-ne prin munci spre închinarea la idoli, să nu nădăjduiești că ne vei atrage cu sila spre păgânătatea ta, ca pentru frică să ne lepădăm de dreapta credință; căci fiind robi Lui, precum nu ținem seamă de înșelătoarele amăgiri, tot astfel și de toate muncile, câte ai putea să le scornești asupra noastră, nu ne îngrijim; pentru că Hristos ne ușurează toate durerile, cu nădejdea răsplătirilor. El ne întărește ca să nu ne supunem potrivitului și ne face viteji la suflet și nebiruiți întru nevoința chinurilor”.

Muncitorul, tulburându-se mai mult, a poruncit să spânzure pe sfântul cu capul în jos și cu unghii de fier să-i strujească trupul. După aceea, ațâțând foc sub dânsul, să ardă pe răbdătorul de chinuri. Însă acela toate răbdându-le cu vitejie, era nebiruit.

După aceasta ighemonul, întorcându-se către celălalt, adică spre Sfântul Ciprian, cu amăgitoare cuvinte se sârguia să-l întoarcă spre a sa socoteală. Dar Sfântul Ciprian, deși era încă tânăr cu anii, fără nici o frică și cu bărbăție se pregătea spre primirea muncilor. Iar Sfântul Codrat grația către dânsul și către cei ce se pregăteau cu dânsul la răni și către cei ce se dezbrăcau de haine: “O, prietenii și împreună nevoitorii mei, socotiți cu gândul cât de multe bunătăți sunt gătite vouă de la Domnul, adică cinstea pentru dreapta credință, slava pentru mucenicie, iar mai ales că vă învredniciți de mila lui Iisus Hristos, al Cărui ajutor îndată va sosi la voi. Deci, acum se cuvine să vă arătați credința voastră cea nemișcată, întru Hristos Dumnezeu; acum vremea nevoinței este de față ca să împliniți cu osârdie legea dragostei, iar sufletul vostru punându-vă pentru Cel iubit, să vă arătați pildă tuturor celor ce doresc să intre, pentru Hristos, întru nevoința chinurii.

Apoi să fiți, prin răbdarea voastră cea tare, spre mirarea tuturor celor ce caută la priveliștea aceasta. Acum se va cunoaște deosebirea care este între cei buni și cei răi, acum să se adauge grija cea mai mare pentru păzirea dreptei credințe. Să țineți o credință și o mărturisire, ca cei ce aveți să stați înaintea lui Dumnezeu la judecata cea înfricoșată. Să nu vă lăsați de calea cea îmbunătățită, ca cei ce acum aveți să vă săvârșiți alergarea voastră și degrabă să treceți de aici la Hristos. Pe Dumnezeu Cel bun să-L mărturisiți cu bună inimă. Să nu cruțați floarea tinereților voastre, cei ce

Acum îndată aveți să treceți spre viața cea neîmbătrânită. Cugetați cu mintea că lângă uși este sfârșitul și, fiind tineri, mai cu înlesnire puteți răbda muncile pentru Hristos Dumnezeu, ca cei ce aveți trupească tărie.

Deci cu îndrăzneală să vă dați singuri la munci și cu bărbăție să le suferiți ca, biruind pe vrăjmașul, să vă preamăriți de la Domnul și să vă rănduiți în cer, în numărul sfinților mucenici”.

Muncitorul, auzind cuvintele grăite către frații săi de Sfântul Codrat, zele, s-a mâniat și îndată a poruncit ca și pe Sfântul Ciprian, fiind gol și spânzurat ca și Sfântul Codrat, să-l muncească cu bătaie, cu strujire și cu ardere de foc, apoi și pe Dionisie, după dânsul pe Anect, după aceea pe Pavel, iar la sfârșit pe Crescent, asemenea muncindu-i și de dânsii fiind rușinat și biruit, i-a osândit pe ei mai întâi la mâncarea fiarelor, iar după ce fiarele nu s-au atins de sfinții mucenici, i-a dat spre tăiere de sabie; dar mai întâi a poruncit să-i târască de picioare legați, prin cetate.

Făcându-se aceasta, popor fără număr, dar mai vârtos mulțime de copii, băteau pe sfinții mucenici cu bețe și cu pietre, până ce au fost duși afară din cetate la locul cel de moarte. Acolo sfinții, cerând puțină vreme, s-au rugat cu dinadinsul către Domnul, apoi și-au plecat sub sabie sfintele lor capete și s-au tăiat în a zecea zi a lunii martie. Iar în locul acela unde s-au tăiat cinstitele lor capete și pământul s-a înroșit cu sângele lor, a curs zvor de apă curată, spre neuitată pomenire a pătimirii sfinților din cetatea Corintului.

După uciderea celor șase Sfinți Mucenici - Codrat, Ciprian, Dionisie, Anect, Pavel și Crescent -, au fost muciți și pierduți în multe feluri alți creștini care fuseseră prinși; adică un alt Dionisie a fost junghiat cu cuțitul, iar Victorin, Victor și Nichifor (atunci fiind Tertie ighemon, după Iason) fiind puși în piuă de piatră, i-au pisat până la moarte. După aceea Claudie, pătimind tăierea mâinilor și a picioarelor, s-a săvârșit; apoi Diodor, fiind aruncat în focul cel pregătit ca într-o cămară luminoasă, s-a odihnit cu pace. Lui Serapion i-a tăiat capul; pe Papie l-a aruncat în mare, asemenea și Leonid a suferit de la Venust ighemonul - care a fost în Corint după Tertie - multe și cumplite munci, apoi a fost înecat în mare.

Încă și niște sfinte femei, având în inimile lor învățătura Sfântului Codrat și urmându-i la munci pentru Hristos, au îndrăznit a pătimi, adică: Mariesă, Nunehia, Vasilisa, Nica, Gali, Galina, Teodora; cum și alții mulți, bărbați și femei, unii de săbii tăindu-se, iar alții în ape înecându-se și alții cu alte munci ucigându-se, au trecut către Domnul. Deci, rănduindu-se de Sfântul Codrat, povățuitorul și învățătorul lor, ceata mucenicească a luat răsunurile biruinței din dreapta lui Hristos Dumnezeu, Căruia Se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoințele lor, cununile nestrăcaciunii au dobândit de la Tine, Dumnezeul nostru, că având tăria Ta, pe chinători au învins; zdrobit-au și ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, mântuiește sufletele noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 2-lea:

Mărire cea de șase ori numărată a mucenicilor lui Hristos să o laudăm noi credincioșii, cu cântări: pe Codrat și pe Ciprian, pe Anecton și pe Crescent, pe Pavel și pe Dionisie. Că aceștia s-au nevoit până la tăiere de moarte, și primind cununile nestrăcaciunii, se roagă pentru sufletele noastre.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

**Sfinții Mucenici Petru, Dionisie, Andrei, Pavel, Cristina,
Eraclie, Paulin și Venedim
(18 mai)**

În vremea prigonirii Bisericii lui Dumnezeu, când ostașii lui Hristos își puneau sufletele pentru Domnul lor și când tot pământul se roșea cu sângele mucenicilor, atunci un tânăr frumos cu numele Petru, tare la trup și viteaz cu duhul în sfânta credință creștinească, a fost prins în Lampsac, cetatea Elespontului, și adus la Opidim ighemonul, spre cercetare. Deci, ighemonul l-a întrebat: "Creștin ești?" Petru a răspuns: "Sunt creștin cu adevărat". Ighemonul îi zicea: "Iată, ai înaintea ochilor poruncile nebiruiților împărați; deci, jertfește marii zeițe Venera". Tânărul răspunse: "Ighemoane, mă minunez, că voiești a mă îndemna să mă închin unei femei spurcate și desfrânate, care a făcut atâtea fapte urâte, încât îmi este rușine a le pomeni. Oare, voi, nu pedepsiți pe cei ce îndrăznesc să facă astfel de desfrânări, pe care le-a făcut zeița voastră? Dacă voi o numiți desfrânată, apoi cum să mă închin și să-i aduc jertfă ei, fiind atât de spurcată și desfrânată. Mie mi

se cade să mă închin lui Dumnezeu Cel viu și adevărat, împăratul tuturor veacurilor, lui Hristos Domnul meu. Lui să-l aduc jertfă de rugăciune, de umilință și de laudă”.

Ighemonul, auzind acestea, a poruncit să-l întindă pe roată, să-i muncească trupul cu lemne și cu fiare și să-i sfărâme oasele. Robul lui Dumnezeu, cu cât era muncit mai mult, cu atât se arăta mai tare și viteaz în puterea lui Hristos, Care îl întărea. El râdea de nebunia ighemonului și, ridicându-și ochii spre cer, zicea: “Mulțumescu-Ți, Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat atâta tărie și răbdare! Învrednicește-mă încă până la sfârșit să biruiesc puterea vrăjmașului cel păgân”. După aceasta, ighemonul, văzând că cu muncile nu poate să biruiască pe acel viteaz tânăr creștin - pe Sfântul Petru -, a poruncit să-i taie capul cu sabia.

În acea vreme, un oarecare Dionisie, bărbat creștin, a fost prins și ținut legat în temniță. Ighemonul, voind să se ducă din Lampsac în Troada, care se învecina cu Elespontul, i-au adus doi ostași cu numele Andrei și Pavel, cu credința creștini și de neam din Mesopotamia. Pe aceștia i-au prins păgânii și împreună cu ei a fost adus și un oarecare Nicomah, care striga neîncetat și zicea: “Sunt creștin”.

Ighemonul, văzând pe Nicomah mărturisind că este creștin, a întrebat pe Andrei și pe Pavel: “Voi ce ziceți că sunteți?” Ei au răspuns: “Și noi tot creștini suntem”. Ighemonul a zis către Nicomah: “Jertfește zeilor, după porunca împăratului!” Nicomah răspunse: “Nu știi că creștinii nu aduc jertfe idolilor?” Atunci ighemonul a poruncit să-l dezbrace, să-l spânzure la muncire și să-i chinuiască trupul, strujindu-l cu unghii de fier. Nicomah, fiind muncit astfel, când era aproape de sfârșitul său și voia să câștige cununa pe care o avea ca și în mâinile sale, deodată a pierdut-o. Pentru că, schimbându-se din mărturisirea cea bună, s-a lepădat de Hristos și a strigat, zicând: “Eu niciodată n-am fost creștin; deci, sunt gata a jertfi zeilor”. Atunci, îndată a încetat a-l munci și l-au scos de la muncire. Dar, când ticălosul călcător de lege a adus jertfă idolilor și s-a închinat lor, îndată a căzut asupra lui diavolul și l-a trântit la pământ. Astfel se îndrăcea, mușcându-și limba cu dinții și curgându-i spume de sânge, până ce cu greu și-a lepădat ticălosul său suflet!

Pe când se întâmpla aceasta, o creștină oarecare, fecioară de 16 ani, cu numele Cristina, a strigat din popor către cel ce se îndrăcea, zicând: “O, ticălosule și pierdutele, pentru ce ți-ai dobândit munca cea veșnică și nespasă pentru un scurt timp?”

Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit să prindă îndată pe acea fecioară și s-o aducă la el. Apoi a întrebat-o: “Ești creștină?” Fecioara

răspunse: “Sunt creștină și plâng pentru pierderea acelu om ticălos, care n-a răbdat muncile cele de puțină vreme, ca astfel să poată câștiga odihna cea veșnică”. Ighemonul a grăit către dânsa: “El, jertfind zeilor, și-a câștigat acum odihna, pentru ca voi, creștinii, să nu râdeți de dânsul. De aceea, Atena și Venera cea mare au voit de l-au răpit de aici; deci, voiesc ca să aduci și tu jertfă zeilor acestora, ca să nu fii batjocorită cu rușine și arsă de vie în foc”. Sfânta răspunse: “Dumnezeul meu este mai mare decât tine! De aceea, nu mă tem de îngrozirile tale, pentru că nădăjduiesc spre Dânsul că mă va apăra și mi va da răbdare în toate”.

Atunci ighemonul a poruncit s-o dea la doi tineri desfrânați, ca s-o batjocorească și s-o spurce; iar pe Andrei și pe Pavel a poruncit să-i arunce în temniță unde era și Dionisie. Deci, tinerii cei fără de rușine, luând pe curata și sfânta fecioară a lui Dumnezeu, au dus-o cu bucurie la locuința lor, voind să-și săvârșească pofta. Dar, când au dus-o în casa lor, îndată s-a stins în trupurile lor focul cel firesc al desfrânării și au murit mădularele cele de poftă; și, astfel silindu-se până la miezul nopții s-o batjocorească, n-au putut. La miezul nopții s-a arătat lângă fecioară un tânăr prealuminos și deodată toată casa s-a umplut de o lumină negrăită.

Tinerii, văzând acea lumină, de frică au căzut ca morți și, abia venindu-și în simțiri, s-au plecat la picioarele sfintei și stăruiau să se roage lui Dumnezeu pentru dânsii, ca să nu-i ajungă vreun rău. Ea, ridicându-i, le-a zis: “Nu vă temeți! Dar să știți că tânărul pe care l-ați văzut, este sfântul înger, care a fost trimis de Hristos Dumnezeuul meu la mine, spre păzirea fecioriei mele, fiind gata ca îndată să omoare pe toți, care vor îndrăzni a se atinge de mine”. Și astfel, sfânta fecioară a rămas curată, păzindu-se de Dumnezeu.

A doua zi, tot poporul cetății, fiind îndemnat de popii păgânești, s-a dus la ighemon și a cerut să-i dea în mâinile lor pe creștinii cei ținuți în temniță. Ighemonul, scoțând pe cei legați, pe Dionisie, Andrei și Pavel le-a zis: “Vi se cade să aduceți jertfă mării zeițe Atena”. Sfinții au răspuns: “Nici pe Atena, nici pe oricare alt diavol cinstit de voi nu-l știm, nici n-am cinstit vreodată pe alt Dumnezeu, afară de Dumnezeuul nostru, Iisus Hristos”. Auzind poporul aceste cuvinte ale sfinților mucenici, a zis către ighemon: “Să-i dea pe ei în mâinile lor, că hulesc pe zeii lor. Deci, ighemonul a poruncit mai întâi să-i bată pe mucenici și după aceea să-i dea poporului.

Poporul, legând cu funii de picioare pe sfinți, i-a târât cu mult zgomot până la cetate, ca acolo să-i omoare cu pietre. Pe când îi ucidea pe sfinții mucenici, Sfânta fecioară Cristina, înștiințându-se, a alergat

la acel loc, strigând, plângând și căzând peste sfinții ce se ucideau, zicea: "Să mor și eu cu voi pe pământ, ca împreună să viețuim în cer". Și s-a adus la cunoștință ighemonului, că fecioara care a fost dată spre batjocură, a fost izbăvită din mâinile desfrânaților de un tânăr luminos; deci, scăpând, a căzut pe trupurile creștinilor ce s-au omorât.

Atunci ighemonul a poruncit s-o tragă la o parte și s-o omoare cu sabia. Astfel, acești sfinți mucenici, luptându-se împreună contra diavolului, a lumii și a lui Opidim ighemonul, s-au învrednicit a fi biruitori cu ajutorul lui Hristos. Au fost omorâți atunci: Sfântul Petru cu felurite munci; Sfinții Dionisie, Andrei și Pavel, cu pietre; iar Sfânta fecioară Cristina, cu sabia. Acestea s-au făcut în Lampsac, pe vremea împărăției lui Deciu.

Sfinții Mucenici Eraclie, Paulin și Venedim erau cetățeni ai Atenei și acolo au propovăduit cu multă îndrăzneală pe Hristos, îndemnând pe toți păgânii să se depărteze de la deșarta slujire de idoli și să se boteze în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh. Pentru aceea i-a prins și i-a dat stăpânitorului Atenei. Și, cercetându-i, au mărturisit pe adevăratul Dumnezeu, Făcătorul a toată făptura; iar pe idoli i-au numit pietre nesimțite, lemne și lucruri făcute de mâini omenești. Deci, au fost muciți cu multe feluri de munci; iar mai pe urmă, fiind aruncați într-un cuptor, s-au sfârșit și au luat cununile cele nesticăcioase de la Hristos Dumnezeu nostru, Căruia l se cuvine slava în veci. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoințele lor, cununile nesticăciunii au dobândit de la Tine, Dumnezeu nostru, că având tăria Ta, pe chinuitori au învins; zdrobit-au și ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, mântuiește sufletele noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 2-lea:

Luminători străluciți v-ați arătat dumnezeiești mucenici cei opt la număr, și prin strălucirile minunilor luminați toată făptura, neîncetat izgonind noaptea cea adâncă a neputințelor, și unui Hristos Dumnezeu rugându-vă, ca să dăruiască nouă mare milă.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

**Sfinții Mucenici Luchilian și fecioara Paula,
împreună cu patru tineri Mucenici
(3 iunie)**

Sfântul Mucenic Luchilian a fost pe vremea lui Aurelian, împăratul Romei. El mai întâi trăia în păgânătatea închinării de idoli, fiind chiar slujitor idolesc, bătrân cu anii, cinstit la față și alb la păr. El își avea locuința aproape de cetatea Nicomidiei și slujea în capiştile necuraților zei. Iar după ce a fost luminat prin Sfântul Botez cu darul lui Hristos Dumnezeu nostru, Cel ce nu dorește să piară cineva, ci toți să se mântuiască, a înțeles înșelăciunea diavoleasca și rățăcirea păgâneasca, și a venit la cunoștința adevărului și a crezut întru Unul Dumnezeu cel adevărat, Domnul nostru Iisus Hristos, lepădând și scuipând pe idoli.

Astfel, la bătrânețe, s-au înnoit tinerețile lui ca ale vulturului, pentru că s-a născut prin Sfântul Botez și s-a lipit cu tot gândul și cu tot sufletul de dragostea lui Hristos. El arăta și celorlalți păgâni deșertăciunea și pierzarea necurăției și-i povățuia spre mântuire, aducându-i la Hristos Dumnezeu nostru cu învățăturile sale și fiind multora pildă de întoarcere către Dumnezeu. Iar iudeii care trăiau acolo, văzând o schimbare ca aceea a lui Luchilian - de la închinarea de idoli la credința creștinească -, și mai văzând că mulți, prin pilda și învățătura lui, lasă slujirea de idoli și se lipesc de creștini primind Sfântul Botez, s-au umplut de mânie și de ură. Deci umplându-se de zavistie ucigașii cei cumpliți ai Domnului, l-au pârât și l-au dat spre judecata păgânilor. Și a fost adus robul lui Hristos la cercetare înaintea lui Silvan, comitele care era pe atunci în Nicomidia.

Iar Silvan a silit mult pe bătrân să se lepede de Hristos și să se întoarcă la slujirea idoleasca, dar el nu s-a supus nicidecum. Atunci Silvan, umplându-se de mânie, a poruncit să-l muncească în multe feluri: i-au sfărâmat fălcile, l-au bătut cu toiege fără de milă și l-au spânzurat cu capul în jos; apoi, după multe și cumplite munci, l-au aruncat în temniță.

Și a aflat Sfântul Luchilian în temniță patru tineri, aruncați acolo pentru credința în Hristos: pe Claudie, Ipatie, Pavel și Dionisie. Și bucurându-se de ei, vorbea cu dânșii despre Hristos Dumnezeu și îi întărea către nevoința mucenicească, ca să nu se teamă de vremelnicele munci pentru veșnica răsplătire din cer; să nu se înfricoșeze de moarte, pentru viața ce va să fie; nici să-și cruțe floarea tinereților lor pentru Hristos, Care

Se gătește în împărăția Sa fericirea cea neîmbatrânitoare. Astfel toți împreună se rugau lui Dumnezeu ziua și noaptea, și unul pe altul se nămgâiau în nădejdea lui Hristos.

Apoi, după câteva zile, Sfântul Luchilian a fost iarăși muncit împreună cu ceilalți tineri și aruncat cu dânșii într-un cuptor înroșit. Iar Atotputernicul Dumnezeu a revărsat peste dânșii mila Sa cea minunată, precum a făcut de demult tinerilor evrei, care au fost în cuptorul Babilonului, pentru că focul s-a prefăcut în răcorire și văpaia în rouă, apoi, vărsându-se de sus și o ploaie mare, a stins desăvârșit cuptorul; și Sfântul Luchilian cu tinerii au ieșit nevătămați. O minune ca aceasta preaslăvită a lui Dumnezeu, păgânii cei orbiți cu necredința și cu răutatea o socoteau a fi un lucru a puterii dumnezeiești, ci a fermecătoriei creștinești. Deci nedreptul judecător a osândit pe sfinții mucenici la moarte și i-a trimis în Vizantia, ca acolo să-și ia pedeapsa. Și ajungând în Vizantia cei patru sfinți tineri - Claudie, Ipatie, Pavel și Dionisie -, au fost tăiați cu sabia; iar pe Sfântul Luchilian l-au spânzurat pe cruce și, pătrunzându-l cu piroane peste tot trupul, și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Iar că el a fost răstignit pe Cruce de iudei, se arată în cântarea a treia a canonului, unde se dovedește aceasta în următorul stih: Iuda a vândut de demult ucigașilor de Dumnezeu pe izbăvitorul Hristos, iar tu acum ai fost vândut de iudeii cei fără de lege”.

Încă s-a numărat la cununa lor cea mucenicească și Sfânta fecioară Paula. Aceasta s-a născut din părinți credincioși și din tinerețe aprinzându-se cu inima spre dragostea lui Hristos, își păzea fecioria sa pentru Mirele Cel fără de moarte și se sârguia să se afle vrednică de cămara cerească. Apoi, rămânând orfană de părinți și având averi îndestulate, înconjură temnițele și cerceta pe cei legați care pătimeau pentru Hristos, cumpărând cu aur pe străjeri pentru a intra în temniță la sfinți. Ea slujea robilor lui Hristos, dându-le toate cele trebuincioase din averile sale; celor chinuți de foame și de sete le aducea hrană și băutură; celor dezbrăcați le dădea îmbrăcăminte; trupurile cele rănite ale mucenicilor și bubele cele cu puroaie le tămăduia, spălându-le, ștergându-le, punându-le plasturi tămăduitori și învelindu-le cu pânze curate. Și sărutându-le rănilor cele primite pentru Hristos, îi ruga cu lacrimi să se roage lui Dumnezeu pentru călănda ca să nu o lipsească pe ea de mila Sa.

Această mireasă aleasă a lui Hristos se ducea și la Sfântul Luchilian, care ședea cu tinerii în temnița din Nicomidia și se îndulcea de învățăturile lui cele folositoare. Iar când sfântul era muncit împreună cu acei tineri, ea privea la nevoința lor și în taina inimii sale se ruga cu dinadinsul lui Hristos pentru dânșii, ca să întărească pe robii Săi și să le dea răbdare și ajutor, ca să poată răbda ei muncile până la sfârșit, pentru slava sfântului

Său nume. Apoi, după ce se risipea mulțimea, ea se ducea la locul acela unde erau munciți sfinții și aduna sângele lor cel vărsat pe pământ, și-l păzea la sine cu o mare sfințenie. Iar când duceau pe bătrân și pe cei patru tineri în Vizantia la moarte, ea îi urma slujindu-le.

Și după ce Sfinții tineri au fost tăiați, această sfântă fecioară le-a adunat cinstitele lor trupuri și le-a îngropat cu bună cucernicie. Iar după sfârșitul Sfântului Luchilian și a sfinților tineri, făcând cele de mai înainte, s-a întors iarăși în Nicomidia, slujind cu dragoste sfinților mucenici. Deci, fiind cunoscută de păgâni că este creștina, au prins-o și au adus-o la judecată înaintea aceluiași Silvan. Acolo, după multe momeli amăgitoare și îndemnuri îngrozitoare, comitele văzând-o neînduplecata, a poruncit să o bată mult fără milă cu bețe și cu toiege. Și slăbind ea cu trupul, nu cu duhul, de rănilile cele multe, i s-a arătat îngerul Domnului și a tămăduit-o. Deci mucenița câștigând sănătate trupească, s-a arătat mai îndrăzneată și mai viteză în munci. Atunci au bătut-o cu asprime peste gură, deoarece a ocărât cu cuvinte batjocoritoare pe muncitor.

După aceasta au aruncat-o în temniță și, scoțând-o iarăși la cercetare, au aruncat-o într-un cuptor foarte ars, dar a ieșit din cuptor fără de vătămare; de vreme ce și la ea, ca și la sfinții mucenici cei mai dinainte, puterea lui Dumnezeu a răcorit tăria focului, ca să nu se atingă văpaia cea arzătoare de mireasa lui Hristos. Iar după toate acestea, muncitorul a osândit-o la moarte și a trimis-o la Vizantia ca acolo să-și ia pedeapsa, unde s-a sfârșit și Sfântul Luchilian cu acei tineri.

Și când a ajuns mucenița lui Hristos la locul acela, unde Luchilian a suferit pentru Hristos moarte pe cruce, a mulțumit lui Dumnezeu, Cel ce a învrednicit-o de cununa mucenicească și de împărțășirea cu sfinții. Apoi, rugându-se Domnului cu dinadinsul, și-a plecat cu bucurie feciorescul său cap sub sabie și, fiind tăiată, a trecut de la cele de jos la cele de sus și a intrat în camera cea cerească, întru bucuria Domnului său, încununându-se de preaiubitul său Mire, Domnul nostru Iisus Hristos, cu îndoita cunună, a fecioriei și a muceniciei.

Troparul, glasul al 4-lea:

Mucenicii Tăi, Doamne, întru nevoințele lor, cununile nesticăciunii au dobândit de la Tine, Dumnezeul nostru, că având tăria Ta, pe chinuitori au învins; zdrobit-au și ale demonilor neputincioase îndrăzniri. Pentru rugăciunile lor, Hristoase Dumnezeule, mântuiește sufletele noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 2-lea:

Ceata cea cu numărul de cinci a sfinților mucenici cea strălucită, care luminează Biserica lui Hristos, adunându-ne astăzi, să cinstim sfânta prăznuire a pomenirii lor, bucurându-ne; căci ca niște tari pătimitori și slugi ale lui Hristos stându-i înaintea, neîncetat se roagă pentru noi toți.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Pavel Tebeul (15 ianuarie)

Cuviosul Antonie, viețuind în pustiul Egiptului cu ucenicii săi, după cum ne-au povestit Macarie și Plotin, ucenicii lui, care l-au și îngropat, că la nouăzeci de ani ai vieții bătrânului, i-a venit dor să se ducă în pustia cea mai dinăuntru, ca să vadă dacă s-ar afla vreun rob al lui Dumnezeu, care mai înainte de dânsul să se fi sălășluit în pustia aceea, și să fi ales o viață ca a lui, depărtată de oameni; deci, într-acel pustiu, cinci ani rugându-se lui Dumnezeu, ca să nu-i treacă cu vederea rugăciunea lui, într-o zi a auzit un glas, zicându-i: "Antonie, este un rob al lui Dumnezeu mai înainte și mai desăvârșit decât tine, la care de vei merge, îl vei afla în pustia cea mai

dinăuntru. Deci, scoală-te degrabă și te sârguiește a merge la dânsul, mai înainte de a se duce el către Domnul!”

Acestea auzindu-le bătrânul, îndată luându-și toiagul său cel de finic, s-a dus degrabă în pustie, să apuce în viață pe cel dorit, de care i se vestise lui. Fiind arșița mare la amiază, încât și pietrele ardeau în acea pustie, și neștiind calea care duce către sfântul cel arătat lui, bătrânul a slăbit cu trupul, dar nu și cu duhul, căci nu s-a întors din calea ce o începuse și se ruga lui Dumnezeu, zicând: “Doamne, Dumnezeul meu, povățuiește-mă în calea cea dreaptă, și învrednicește-mă a vedea în trup pe robul tău, și să nu mă lași să pier în această pustie”.

Deci, nu după multă vreme, a văzut un om cu asemănare de cal, pe care făcătorii de stihuri îl numesc centaur, pe care văzându-l, s-a înarmat cu mântuitorul semn al Crucii și cu îndrăzneală l-a întrebat: “Ascultă tu, în care parte locuiește robul lui Dumnezeu?”. Iar fiara plecându-se la cuvântul sfântului și neputând să grăiască cu glas, i-a arătat cu mâna partea în care trebuia să meargă spre robul lui Dumnezeu, apoi a fugit cu grabă de la Cuviosul Antonie. Bătrânul s-a minunat de chipul cel de fiară și mergea spre partea unde i-a arătat acesta cu mâna. Însă întru aceasta ori diavolul, spre înfricoșarea lui s-a închipuit, ca să împiedice drumul sfântului, ori cu adevărat era centaur, precum spun grecii, că în acea pustie se găseau niște fiare ciudate ca acestea; iar această fiară Dumnezeu a trimis-o pentru povățuirea robului său.

Venind la un loc pietros, a văzut o altă fiară, care avea asemănare omenească până la brâu, iar cealaltă parte a trupului era de fiară, adică picioare de capră și coarne în cap. De vederea acesteia minunându-se bătrânul și cu credință neîndoită fiind înarmat, fără frică a întrebat, zicând: “Cine ești tu?” Iar fiara, aducându-i poame de finic din cale, ca semn de pace, îi zicea: “Sunt un muritor din cei ce locuiesc în pustie, pe care neamurile cele întunecate cu rățacirea numindu-ne satiri, între zii lor ne-au cinstit. Dar sunt trimis de la turma mea, să slujesc ție ca să te rogi pentru noi Stăpânului celui de obște, pe care l-am cunoscut că a venit în lume și în tot pământul a ieșit vestirea lui”.

Unele ca acestea grăind fiara, ostenitul călător își uda fața sa cu lacrimi de bucurie; căci se bucura de slava lui Hristos și de pierzarea satanei și se minuna, cum a putut să înțeleagă vorba satirului. Lovind cu toiagul în pământ, zicea: “Vai ție, cetatea Alexandriei, care în loc de Dumnezeu cinstești slujeniile! Vai ție, cetate păcătoasă, în care din toată lumea s-au adunat diavoli! Ce răspuns vei da, căci și fiarele mărturisesc puterea lui Hristos, iar tu nălucirile cele din pădure ca pe zei le cinstești”.

Acestea zicându-le sfântul, fiara a fugit în pustie. Despre acea fiară nimeni să nu socotească că este lucru neadevărat, fiindcă și în vremea

mpăratului Constanțiu (337-361) o fiară ca aceea, cu asemănare omenească, ce se numea satir, a fost dusă vie în Alexandria, spre marea mirare a tot poporul; iar după ce a murit, ca să nu putrezească îndată trupul ei, îmbălsămându-l, l-au trimis în Antiohia, la împărat, ca să-l vadă.

Acum să ne întoarcem la povestirea dinainte. Umblând bătrânul prin acea pustie neumblată, nimic altceva nu vedea fără numai urme de fiară, ostenindu-se în călătorie două zile și petrecând cealaltă noapte în rugăciune, nu știa unde să se întoarcă. Apoi luminându-se de ziua a treia, a văzut o leoaică suindu-se spre vârful muntelui cu multă grabă, căreia de departe urmându-i, a venit aproape de peștera în care locuia Sfântul Pavel, plăcutul lui Dumnezeu.

Văzând bătrânul peștera, s-a bucurat, iar cel ce locuia într-însa, simțind venirea lui Antonie, a închis ușa. Bătrânul apropiindu-se, a bătut, dar nu i s-a răspuns, însă el stătea afară, bătând fără spor. Deci, văzând că nu i se deschide ușa, a căzut înaintea peșterii și până la al șaptelea ceas s-a rugat să i se dea voie să intre înăuntru, ca să vadă pe acela pe care cu atâta osteneală l-a căutat. El zicea: "Deschide-mi, robule al lui Hristos, deschide-mi; tu știi cine și de unde sunt și pentru ce am venit, toate le știi, Dumnezeu descoperindu-ți ție. Deci și eu știu că nu sunt vrednic să văd sfânta ta față, însă de nu te voi vedea, nu mă voi duce de aici; nu te ascunde pe tine, căci Dumnezeu te-a arătat mie. Pe fiare le primești, iar pe om pentru ce îl primești? Te-am căutat și te-am aflat, bat ca să mi se deschidă, iar de nu-mi vei deschide, apoi voi muri pe pragul tău și vei îngropa aici trupul meu".

Și altele multe grăind el cu lacrimi și ca pe un nemilostiv socotindu-l, răpătosul lui Dumnezeu a răspuns dinăuntru peșterii, zicându-i: "Cine primești tu, care plângi aici? Te minunezi că nu-ți deschid și te lauzi că vei muri pe prag?" Așa zicându-i sfântul, a deschis ușa și cuprinzându-se unul pe altul, se sărutau cu lacrimi și pe nume se chemau; pentru că Dumnezeu îi căruia dintre ei le descoperise numele. Șezând ei, părintele Antonie a zis: "Bucură-te Pavele, vasul alegerii și stâlpul cel de foc, locuitorule al pustiei".

Zis-a lui și Avva Pavel: "Bine ai venit soare, care luminezi toată lumea, zăvoătuitorule al celor ce se mântuiesc, gura lui Dumnezeu, care din pustie ai făcut cetăți și pe diavolul l-ai gonit dintr-însa. De ce te-ai ostenit atâta pentru un om păcătos și nevrednic? Iată, vezi un bătrân învechit de zile și cu cărunțetele acoperite; vezi un om care îndată va fi praf și cenușă, dar de vreme ce dragostea toate poate să le facă, spune-mi, te rog, cum se află neamul omenesc acum? Cum împărtășește lumea? Se mai află cei ce se țin de răstăcirea idolilor, și mai sunt prigoniri asupra creștinilor?". Iar Antonie a zis: "Cu rugăciunile tale lumea se ține; prigoanele contra creștinilor au încetat și Biserica laudă pe adevăratul Dumnezeu. Dar de vreme ce ai cunoscut de prigoane, mă rog ție pentru Domnul, să nu ascunzi de mine

cele despre tine și toate să-mi spui: pentru care pricină ai ieșit din lume și ai venit în această adâncă pustie?”.

Iar Sfântul Pavel a început a-i spune: “Eu m-am născut în Tebaida și am avut o soră, pe care părinții, fiind încă vii, au însoțit-o cu bărbat; iar pe mine m-au învățat carte elinească și latinească, precum și dreapta credință, singuri ei fiind drept-credincioși. Dar sfârșindu-și nevrednica viață, ne-au împărțit averea, care era foarte multă; iar după moartea lor, bărbatul sorei mele, fiind lacom, a poftit și partea mea, și gândea să mă dea ca pe un creștin la păgânul voievod spre chinuire, ca astfel prăpădindu-mă din această viață, să-mi ia moștenirea. Atunci erau împărații Deciu (249-251) și Valerian (253-259), care chinuiau pe toți cei ce mărturiseau pe Hristos, și era frică mare prin toată Tebaida, de vreme ce erau cumplite chinuri.

În acea vreme a fost prins de păgâni un tânăr creștin, pe care l-au chinuit mult; dar după ce n-au putut să-l întoarcă de la credința lui Hristos, mai pe urmă l-au pus într-o grădină mult înflorită și frumos mirositoare, întinzându-l pe un pat frumos, cu fața în sus; apoi i-au legat mâinile și picioarele cu frânghii moi și ducându-se toți, au trimis la dânsul o fecioară tânără, ca să-l poată înșela spre amestecarea necurată; iar necurata fecioară cuprinzându-l și sărutându-l, ba încă lucrul cel mai de rușine, ce mi-e greu a-l spune, căutând părțile cele ascunse ale trupului său, îl îndemna spre păcatul cel necurat; dar ce a făcut viteazul pătimitor, care suferise atâtea chinuri?

Văzându-se amăgit de patimă și simțind tulburarea trupului întru sine, a strâns tare cu dinții limba sa, a tăiat-o și a aruncat-o în obrazul desfrânatei și îndată cu durerea cea mare a potolit patima; iar cu sângele a umplut obrazul și hainele acestei femei și astfel, cu darul lui Hristos, a biruit amăgirea.

Încă și pe un alt tânăr care era neclintit în credința creștinească, după multe chinuri, l-au uns cu miere peste tot trupul gol și l-au pus în arșița soarelui, având mâinile legate la spate, ca rănindu-se de albine, de viespi și de gărgăuni, să fie silit a jertfi idolilor; dar răbdătorul de chinuri cel viteaz, deși era rănit peste tot trupul și plin de sânge, încât nici chip de om nu avea, de Hristos nu s-a lepădat.

Acestea văzând eu, iar bărbatul sorei mele mâniindu-se mai mult, încât nici lacrimile sorei, nici legătura rudeniei n-au putut să-l domolească, i-am lăsat aceluia toate și am fugit în această pustietate; apoi venind încet, povățuindu-mă de Dumnezeu până aici, am aflat această peșteră, în care aveam și apă înăuntru și cunoscând că Dumnezeu mi-a dat acest loc spre petrecere, m-am sălășluit aici și petrec având hrană de finice, iar haina din frunze”.

Sfântul povestind acestea, iată a zburat un corb aruncându-i o pâine întreagă, pe care punând-o înaintea lor încetișor, a zburat în văzduh. Atunci, fericitul Antonie minunându-se de aceasta, Sfântul Pavel a grăit: Iată, Domnul a trimis prânz, nouă, robilor săi, fiind milostiv și iubitor de oameni. Iată, sunt 70 de ani de când primesc jumătate de pâine, iar de la a doua venire Domnul Hristos a îndoit merticul ostașilor Săi. Deci, luând sfinții aceea pâine, se invitau unul pe altul ca s-o binecuvânteze și s-o frângă, unul pe altul mai mare făcându-se cu cinstea.

Sfântul Pavel cinstea pe Cuviosul Antonie ca pe un oaspete, iar Cuviosul Antonie cinstea pe Sfântul Pavel ca pe stăpânul casei și ca pe unul mai bătrân cu anii; și era între dânșii întrecere de iubire. Apoi, fericitul Pavel a apucat pâinea de o parte, iar pe cealaltă parte a pus-o în mâinile părintelui Antonie și îndată pâinea singură s-a frânt prin mijloc și fiecare și-a luat partea sa.

Drept aceea, șezând lângă izvor, robii lui Hristos au mâncat și s-au bățurat, și au băut din izvorul acela apă curată și foarte dulce; după aceea, făcând mulțumire, au șezut iarăși și au vorbit toată noaptea până dimineața. Iar făcându-se ziuă, Sfântul Pavel a zis prietenului Antonie: “De mult mi-a arătat Dumnezeu mie, frate, că sălășluiești în părțile acestea și voiam să te am slujitor cu mine, ca împreună să slujim sfântului nostru, dar fiindcă vremea adormirii mele a venit, pe care totdeauna am așteptat-o, dorind ca să viețuiesc cu Hristos, de aceea Domnul te-a trimis la mine, ca să îngropi smeritul meu trup și să-l dai pământului”.

Acestea auzind Antonie, tânguindu-se cu lacrimi, zicea: “Nu mă lăsa, părinte, singur, ci primește-mă împreună călător cu tine”. Iar el a zis: “Nu ți se cade să cauți singur ale tale, ci pe cele ce sunt ale aproapelui; deci, de folos îți este ca, lepădând greutatea trupului, să urmezi Mielului la ceruri; apoi și celorlalți frați le este de folos, ca de la tine încă să se mai povățuiască și să se mai întărească; dar te rog spre a te sârgui și a merge în mănăstirea ta și să-mi aduci mantia pe care Atanasie episcopul ți-a dăruit-o, ca să învelești cu aceea trupul meu”. Aceasta o dorea fericitul Pavel, nu că acea mantie îi trebuia - pentru că nu se îngrijea dacă trupul se va îngropa gol sau acoperit, căci în pământ putrezește, el care atâta vreme cu frunze de înic se îmbrăca, - ci, ca fără tulburare, sufletul lui să iasă din trup, de aceea îl trimitea la mănăstire pe părintele Antonie.

Drept aceea, Antonie s-a minunat auzindu-l pe el grăind despre Atanasie și despre mantia aceuia, ca și cum vedea pe Însuși Hristos în Pavel și pe Dumnezeu care locuia într-însul cinstind; apoi nimic mai mult nu îndrăznea a răspunde, ci tăcând și lăcrimând, i-a sărutat fața și mâinile și se sârguia a săvârși porunca; deci, chiar nevrând, a pornit la mănăstire, deși era obosit cu trupul, iar cu duhul biruia anii bătrâneților sale. Venind

el în chilia sa, l-au întâmpinat cei doi ucenici ai lui, zicându-i: “Unde ai zăbovit atâta vreme, părinte?” Iar el a răspuns: “Vai mie, fiii mei, vai mie păcătosului, care sunt numai de formă monah și numai nume de monah port; dar am văzut pe Ilie, am văzut pe Ioan în pustie, cum și pe Pavel în Rai l-am văzut”.

Deci, vrând ucenicii ca să audă ceva mai mult de la dânsul și rugându-l ca cu încredințare să le spună lor despre aceasta, el punându-și mâna la gură, a zis: “La tot lucrul este vreme, adică vreme a grăi și vreme a tăcea”. Apoi, luându-și mantia și hrană de cale neluându-și, iarăși a ieșit, alergând degrab în pustie, vrând să apuce viu pe sfântul, pentru că se temea ca nu cumva zăbovind el, Sfântul Pavel să-și dea datoria Domnului fără de dânsul.

Iar a doua zi, la al treilea ceas, mergând Avva Antonie, a văzut în văzduh cetele îngeresti și soboarele proorocilor și ale apostolilor, iar în mijloc era sufletul Sfântului Pavel, mai curat decât soarele, suindu-se spre cer; atunci îndată a căzut la pământ și presărându-și capul cu nisip, se tânguia și striga: “Pentru ce, Pavele, m-ai lăsat? Pentru ce te duci fără sărutarea cea de pe urmă? Atât de târziu te-ai făcut cunoscut mie și atât de repede ai plecat de la mine?”.

Pe urmă, fericitul Antonie adeverea că a trecut cu atâta grăbire pe cealaltă cale, ca și cum ar zbura prin văzduh înaripat, încât nici călcarea pe pământ n-o simțea de alergarea cea repede, și îndată s-a aflat în peșteră; acolo văzând pe sfântul cu genunchii plecați și cu mâinile în sus ridicate, apoi având capul drept în sus, socotea că este viu și face rugăciune și stătea cu dânsul împreună. Dar trecând un ceas, și de vreme ce nu auzea glasul cel de rugăciune, nici obișnuitele suspinuri, s-a apropiat de dânsul și l-a aflat mort; deci, a înțeles că trupul sfântului bărbat dă și după moarte datornică închinăciune.

Cu multă plângere și tânguire sărutând sfântul lui trup, l-a învelit cu mantia cea adusă și a început a cânta psalmii cei cuviincioși de îngropare, după obiceiul creștinesc; și nu se pricepea cum ar putea să îngroape pe sfântul, de vreme ce nu adusesese nici o unealtă, ca să sape mormântul și zicea întru sine: “Oare la mânăstire să mă întorc după unelte, cale de trei zile, sau aici să rămân? Dar nimic fără unelte nu pot să fac. Deci, voi rămâne aici și voi muri, precum se cade, lângă ostașul Tău, Hristoase, și căzând, îmi voi da răsufierea cea de pe urmă alături de el”.

Unele ca acestea gândindu-le el cu mintea, iată doi lei din pustia cea mai dinăuntru veneau răcnind, ca și cum plângeau pentru lipsa sfântului. Iar Antonie mai întâi s-a înfricoșat puțin, după aceea văzând pe fiare blânde ca mieluseii, tăvălindu-se lângă trupul sfântului și arătând jalnică tânguire, se mira de bunul obicei al fiarelor acelora; iar ei au început cu

unghiile lor a săpa pământul și săpând groapa destul, iarăși au venit la trupul sfântului, ca și cum i-ar fi dat cea mai de pe urmă sărutare; apoi, venind la Cuviosul Antonie, îi lingeau mâinile și picioarele lui, ca și cum cereau rugăciune și binecuvântare de la dânsul. Iar cuviosul lauda pe Hristos, căci și fiarele slăvesc pe Dumnezeu, și zicea: “Doamne, fără de a Căruia voie nici frunza din copac și nici una din păsări nu cade pe pământ, dă fiarelor acestora binecuvântarea Ta, precum știi Tu”. Și făcând cu mâna, le-a poruncit să se ducă în pustie.

Deci, ducându-se fiarele, Avva Antonie a îngropat cinstitul trup al Sfântului și Cuviosului părinte Pavel, întâiul viețuitor al pustiei, care avea anii vieții lui o sută și treisprezece. După îngroparea sfântului, Avva Antonie a petrecut noaptea următoare deasupra mormântului lui, plângând și rugându-se. Iar a doua zi, întorcându-se la mănăstirea sa, a luat haina Sfântului Pavel cea împletită cu frunze de finic și venind în chilia sa, a spus toate cu de-amănuntul ucenicilor săi, spre folos. Iar haina aceea de frunze de finic atât de mult o cinstea, încât numai de două ori se îmbrăca cu dânsa, la praznicul Sfințelor Paști și în ziua Cincizecimii.

Cu ale acestor Cuvioși părinți, Pavel și Antonie și cu sfințele lor rugăciuni, ne rugăm să ne învrednicească și pe noi în partea plăcuților Săi, Hristos Dumnezeul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, 1 se cuvine cinste și slavă, în veci. Amin.

Troparul, glasul al 4-lea:

Locuitor pustiului și înger în trup și de minuni făcător te-ai arătat, de Dumnezeu purtătorule Părintele nostru Pavel, cu postul, cu privegherea și cu rugăciunea cereștile daruri luând, vindeci pe cei bolnavi și sufletele celor ce aleargă la tine cu credință. Slavă celui ce ți-a dat ție putere, slavă celui ce te-a încununat pe tine, slavă celui ce lucrează prin tine tuturor tămăduiri.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 8-lea:

Ca pe o lumină nespusă a soarelui celui înțeleghător adunându-ne astăzi, cu cântări te laudăm, că ai luminat pe toți cei ce erau întru întunericul necunoștinței, suindu-i către dumnezeiasca înălțime. Podoaba Tiveilor și părinților și pustnicilor tare temelie, precucivioase Pavele.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

Pomenirea Cuviosului Pavel cel simplu (7 martie)

Cel între sfinți părintele nostru Pavel, numit și cel simplu, era plugar, un om cu totul de rând, dar lipsit de răutate și de prefăcătorie, ca nimeni altul. Avea însă o soție înrăutățită și desfrânată, fără ca el să știe lucrul acesta multă vreme.

Într-una din zile, venind el de la țarină pe neașteptate, în afară de vremea obișnuită, așa cum se întâmplă câteodată, a găsit pe femeia lui necinstindu-i casa cu un bărbat străin. Atunci zâmbind plin de blândețe le-a zis: Bine, bine, nu-mi pasă de ce faceți, martor iau pe Iisus Hristos; de acum înainte nu vreau să o mai văd înaintea ochilor; a ta să fie și ea și copiii ei, iar eu mă voi duce și mă voi face monah.

Și îndată lăsând toate și bine rânduindu-le, a plecat la fericitul Antonie și, bătând la ușa acestuia, fericitul Antonie a ieșit și i-a zis: "Cine

„Ști, frate, și ce cauți aici?” Iar el i-a răspuns: „Sunt un străin și am venit la tine să mă fac monah”. Iar sfântul i-a zis: „Bătrân fiind de șaizeci de ani, nu poți să te faci monah și nici să înduri necazurile și strâmtorarea pustiuului. Mai degrabă du-te la chinovie; acolo ai să găsești din destul cele necesare trupului și vei putea petrece fără prea multă oboseală cu cei de acolo. Căci rății vor ajuta neputința ta, fiindcă eu stau singur și mănânc doar la cinci zile odată și atunci chiar rămânând mai mult flămând”.

Dar Pavel nu suferea să audă acestea de la bătrân, ci se sârguia să rămână împreună cu el. Și sfântul, neputând să-l alunge, închizând ușa colibei, l-a lăsat afară timp de trei zile, neieșind ca să-l vadă. Iar Pavel a rămas flămând și nu s-a depărtat. În ziua a patra însă sfântul având trebuință neapărată să iasă afară, deschizând ușa și găsindu-l pe Pavel lângă ușa colibei, i-a zis: „Du-te, bătrâne, de aici, nu mă sili, căci nu poți să rămâi împreună cu mine!” Dar Pavel i-a răspuns: „Îmi este cu neputință să mă duc într-altă parte”.

Atunci sfântul văzându-l că nu are nici traistă, nici pâine, nici apă, nici vreun lucru oarecare, i-a zis: „Dacă vei da dovadă de ascultare și vei împlini fără lenevire și fără murmur cele ce vei auzi de la mine, vei putea și aici să te mântuiești; dar dacă nu vei face acestea, pentru ce atunci te mai obosești și nu te întorci acolo de unde ai venit?” Iar Pavel răspunzând a zis: „Toate câte îmi vei spune, cu râvnă le voi face”. Și sfântul i-a zis: „Ridică-te deci și te roagă până mă voi duce înăuntru ca să-ți aduc de lucru”. Sfântul Antonie, intrând în peșteră, îl urmărea printr-o mică fereastră; și Pavel a stat nemișcat la rugăciune o săptămână întreagă, fiind ars de soarele soarelui.

După aceasta Sfântul Antonie, ieșind afară și luând ramuri de finic, i-a zis: „Ia și împletește din ramurile acestea așa cum mă vezi că împletesc eu”. Și bătrânul a împletit până la al nouălea ceas un șirag de cincisprezece stânjeni, cu multă osteneală. Dar sfântul i-a zis: „Rău ai împletit! Desfă ceai împletit și împletește din nou”. Și Pavel a stat nemâncat timp de șapte zile. Sfântul Antonie făcea acestea pentru ca Pavel să se nemulțumească și să plece de acolo. Dar Pavel, despletind șiragul cu îndelungă-răbdare și cu osârdie și împletindu-l din nou cu multă luare aminte, fără să cârtească și fără să se tulbure, a uimit pe sfânt. Pentru aceasta, către apusul soarelui atins fiind de purtarea lui Pavel, i-a zis: „Bătrânule, vrei să mâncăm o bucată de pâine?” Iar Pavel a răspuns: „Cum crezi, părinte!” Și lucrul acesta s-a înmuiat iarăși pe sfântul.

Deci, punând masa, a așezat pe ea patru bucăți de pâine, de câte șase uncii fiecare (aproape 200 g) și a înmuiat pentru dânsul una, iar pentru bătrân trei. Și Sfântul Antonie începând un psalm, ca și întru aceasta să-l încerce pe Pavel, l-a cântat repetându-l de două ori. Iar Pavel cu mai multă

osârdie se ruga împreună cu sfântul. Apoi sfântul i-a zis lui Pavel: “Stai la masă și ia aminte să nu te atingi de cele puse înainte”. Și îndeplinind și această poruncă, sfântul i-a zis: “Acum ridică-te, fă-ți rugăciunea și culcă-te”. Iar acela neatingându-se câtuși de puțin de hrană, a făcut ceea ce i s-a poruncit. Către miezul nopții Sfântul Antonie, ridicându-se pentru rugăciune, a sculat și pe Pavel și a prelungit rugăciunea până la ceasul al nouălea din zi.

Când s-a făcut seară, Sfântul Antonie luându-și înainte o bucată de pâine, de alta nu s-a mai atins. Iar Pavel, mâncând încet mai avea încă din pâinea din care mânca. După ce a mâncat toată bucată de pâine, Antonie i-a zis: “Bătrânule, mai mănâncă și altă bucată de pâine”. Dar Pavel i-a răspuns: “Dacă vei mânca și tu, atunci și eu voi mânca”. Sfântul Antonie a zis: “Mie îmi este de ajuns pentru că eu sunt monah”. Dar Pavel a zis: “Pentru că și eu vreau să ajung monah, îmi este de ajuns și mie”. Și ridicându-se au început să cânte. Iar după ce au dormit puțin, sculându-se, au început din nou să cânte. Când s-a făcut ziuă, l-a trimis să umble în pustiu și să se întoarcă abia după trei zile. După ce a făcut și aceasta, venind niște frați la Sfântul Antonie, Pavel căuta să vadă ce trebuie să facă. Și sfântul i-a zis: “Slujește pe frați în tăcere și să nu guști nimic, până ce vor pleca”. Și au trecut zile fără ca Pavel să guste ceva. Iar frații îl întrebau: “Pentru ce nu vorbești?” Și, pentru că el nu răspundea, sfântul i-a zis: “Vorbește fraților!”, și a început să vorbească.

Într-una din zile aducând cineva sfântului un ulcior cu miere, Sfântul Antonie a vărsat mierea pe pământ. După ce a făcut aceasta, sfântul a zis lui Pavel: “Adună mierea strop cu strop și vezi ca nu cumva ceva din ea să rămână fără să poată fi folosită”. Și făcând aceasta nu s-a tulburat și nu s-a schimbat câtuși de puțin. Odată i-a poruncit să scoată apă și toată ziua să o verse fără de folos. Și altădată, iarăși, desfăcându-i îmbrăcămintea, i-a poruncit să și-o coasă cu îngrijire la loc. Când sfântul l-a văzut că săvârșește fără șovăială, fără murmur și fără să fie împiedicat de ceva tot ceea ce-i poruncește, i-a zis: “Uite, frate, dacă poți să faci în fiecare zi așa, atunci să rămâi cu mine; iar dacă nu, du-te de unde ai venit!” Și Pavel a zis lui: “Dacă mai ai și altele să-mi arăți, nu știu dacă le voi putea face, dar toate cele pe care le-am văzut până acum, pe toate cu ușurință le fac”.

O astfel și atât de mare ascultare și umilință a dobândit fericitul Pavel, încât a primit har împotriva demonilor ca să-i alunge pe dânșii. Iar marele Antonie, incredințându-se despre el, l-a ținut cu sine o vreme oarecare. Apoi, făcându-i o chilie, l-a așezat în ea, ca să cunoască toate viclășugurile demonilor și să se lupte acolo, zicându-i: “Iată, te-ai făcut monah. Rămâi singur și primește încercarea demonilor”.

Deci, locuind Pavel astfel un an, s-a învrednicit de har asupra demonilor și a bolilor. Odată i se aduse lui Antonie un om care era stăpânit de o căpetenie de demoni, care hulea pe Dumnezeu. Luând seama la el, Antonie spuse celor ce l-au adus: “Nu este lucrul acesta al meu, căci nu m-am învrednicit încă de darul izgonirii demonilor, ci acest lucru este al lui Pavel”.

Plecând Antonie la Pavel cu cei ce veniseră la el, zise aceleia: “Ava Pavel, scoate demonul din acest om, ca să se întoarcă sănătos la ale sale”. Lăsându-l Antonie, a plecat la chilia lui. Atunci bătrânul, urcându-se pe o piatră, s-a rugat multă vreme cu mâinile înălțate la cer, zicând: “Doamne, misuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului Antonie, zgonește diavolul din acest om!” Neieșind demonul din om, fiind una din căpeteniile iadului, Sfântul Pavel s-a rugat iarăși multă vreme în arșița soarelui, zicând: “Doamne, nu voi coborî de pe piatra aceasta, nici apă nu voi bea, până nu vei scoate demonul acesta din zidirea Ta!”

Și înainte de a sfârși cuviosul această rugăciune, diavolul a ieșit din cel bolnav, strigând: “O, cu silă sunt alungat de smerenia lui Pavel!” Apoi s-a prefăcut într-un balaur uriaș, lung de 70 de coți, și s-a aruncat în Marea Roșie.

Altădată, fericitul Pavel cel simplu, ucenicul Sfântului Antonie, a povestit părinților un lucru ca acesta. Mergând la o mănăstire pentru cercetarea și folosul fraților, după vorba cea obișnuită între dâșii, au intrat în biserică să săvârșească sfânta slujbă. Iar fericitul Pavel lua seama la fiecare din cei ce intrau în biserică, să vadă cu ce fel de suflet intră la slujbă; să avea și acest dar dat lui de Dumnezeu, ca să vadă pe fiecare cum este la suflet, precum vedem noi obrajii unii altora.

Și intrând toți cu fața luminată și cu obraz vesel și văzând pe îngerul fiecăruia bucurându-se de dânsul, pe unul l-a văzut negru și întunecat la tot trupul și toți dracii ținându-l de amândouă părțile și trăgându-l spre sine și căpăstru în nasul lui punând și pe sfântul lui înger departe mergând după dânsul, posomorât și trist. Iar Pavel, lăcrimând și bătându-și cu mâna pieptul, ședea înaintea bisericii, plângând foarte pe cel ce i s-a arătat lui așa.

Deci, cei ce au văzut lucrul cel de mirare al bătrânului și schimbarea lui cea grabnică care l-a pornit spre lacrimi și plâns, îl întreba, rugându-se, să le spună pentru ce plânge, socotind nu cumva, deznădăjduindu-se de tot, face aceasta. Îl rugau să intre și la slujbă cu dâșii. Dar Pavel, scuturându-se de dâșii și lepădându-se de aceasta, ședea afară tăcând și plângând mult pe cel ce i se arătase lui. După puțin, isprăvindu-se slujba și toți ieșind afară, iarăși lua aminte Pavel la fiecare, știind cum au intrat și vrând să cunoască cum ies.

Deci, a văzut pe bătrânul acela, care avea mai înainte tot trupul negru și întunecat, că iese din biserică luminat la față, alb la trup și pe draci departe mult, mergând după dânsul, iar pe înger aproape de el, urmărindu-l și bucurându-se de dânsul foarte. Atunci Pavel, sărind de bucurie, striga, binecuvântând pe Dumnezeu și zicând: “O, nespusă iubire de oameni a lui Dumnezeu! O, îndurărilor Lui cele dumnezeiești și bunătatea Lui cea peste măsură!”

Apoi alergând și suindu-se pe o piatră înaltă, zicea: “Veniți și vedeți lucrurile lui Dumnezeu, cât sunt de înfricoșate și de toată spaimântarea vrednice! Veniți și vedeți pe Cel ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină! Veniți să ne închinăm și să cădem la El și să zicem: Tu singur poți să ridici păcatele!” Deci alergau toți cu sârguință, vrând să audă cele ce se zic. Și după ce s-au adunat toți, a povestit Pavel cele ce văzuse dânsul mai înainte de intrare în biserică și după aceasta iarăși. Și îl ruga pe bărbatul acela să spună pricina pentru care i-a dăruit Dumnezeu lui o schimbare minunată ca aceasta.

Iar omul, vădit fiind de Pavel, înaintea tuturor a povestit fără de sfială cele despre sine, zicând: “Eu sunt om păcătos și de multă vreme viețuiam în desfrânare până acum. Iar acum, intrând în sfânta biserică a lui Dumnezeu, am auzit pe Sfântul Prooroc Isaia citindu-se, sau mai bine zis pe Dumnezeu grăind printr-însul: *Spălați-vă și vă curățiți. Scoateți viclesugurile din inimile voastre înaintea ochilor Mei și învățați-vă a face bine, și de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi! Și de veți voi și Mă veți asculta, bunătățile pământului veți mânca!* Iar eu desfrânatul, de cuvântul proorocului umilindu-mă la suflet și suspinând în inima meu, am zis către Dumnezeu:

“Tu, Dumnezeule, Care ai venit în lume să mântuiești pe cei păcătoși, Cel ce acum prin proorocul Tău ai făgăduit acestea, cu lucrul împlinește-le și la mine păcătosul și nevrednicul, că iată de acum îți dau cuvântul și mă făgăduiesc și din inimă mă mărturisesc Ție, că nu voi mai face acest fel de rău și mă lepăd de toate fărădelegile și îți voi sluji de acum cu curată știință. De astăzi o, Stăpâne, și din ceasul acesta, primește-mă pe mine cel ce mă pocăiesc și cad înaintea Ta și mă depărtez de acum înainte de tot păcatul!” Cu aceste făgăduințe am ieșit din biserică, hotărând în sufletul meu să nu mai fac nici un rău înaintea ochilor lui Dumnezeu. Și auzind toți, strigau cu un glas către Dumnezeu: *Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut!*”

Cunoscând dar, o, creștinilor, din dumnezeieștile Scripturi și din sfintele descoperiri, câtă bunătate are Dumnezeu către cei ce curat năzuiesc la Dânsul și prin pocăință greșelile lor cele mai dinainte le îndepărtează și cum că dă iarăși bunătățile cele făgăduite, nepedepsind pentru păcatele

zele mai dinainte, să nu ne deznădăjduim de moștenirea noastră. Că precum prin Isaia proorocul S-a făgăduit să spele pe cei noroiți în păcate și ca lâna și ca zăpada să-i albească, și de bunătățile Ierusalimului celui ceresc să-i învrednicească, așa iarăși prin Sfântul Prooroc Iezechiel, cu jurământ ne încredințează că nu ne va pierde pe noi. Căci zice: *Viu sunt Eu, zice Domnul, că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu!*

Astfel, Sfântul Pavel era înainte văzător, pentru că s-a umplut de darul lui Dumnezeu din pricina smereniei și a bunătății sale. Cine este oare așa de primit de Dumnezeu ca cel fără de răutate? Cei fără de răutate, zice Domnul, și cei drepti s-au lipit de Mine.

Și a trăit cuviosul în această sfântă viață ani îndelungați și, făcând multe minuni, s-a mutat către Domnul. Acela care era fără știință și smerit pe pământ, acum este mai înțelept în ceruri decât toți filozofii lumii acesteia și, cu înțelepții heruvimi, vede pe Hristos prin puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu. Pentru că aceasta este înțelepciunea cea dreaptă: adică a se teme de Dumnezeu; și întru smerenia duhului și întru purtarea inimii slujindu-l, bine va plăcea Lui. Cu rugăciunile plăcutului Tău, Doamne, smeritul Pavel, dă-ne înțelepciune și nouă, spre lucrarea poruncilor Tale. Dă-ne nouă frica Ta, care este începutul înțelepciunii, ca prin frica Ta, abătându-ne de la rău, să facem binele și să aflăm mila Ta în orice. Amin.

Cuviosul Pavel doctorul (28 iunie)

Cuviosul Pavel era de neam din cetatea Corintului, născut din părinți creștini și crescut în bună credință. El din tinerețe iubind pe Dumnezeu, a intrat într-o mănăstire și s-a făcut monah. Deci, ostenindu-se mult în postniceștile nevoițe, s-a făcut bărbat iscusit. Pentru aceasta, diavolul desfrânării se lupta cu dânsul. Deci, într-o noapte Cuviosul Pavel stând la rugăciune, s-a arătat diavolul înaintea lui și i-a zis: “De nu-ți vei face pofta rupească măcar odată, apoi mă voi înarma cu tărie asupra ta”. El, certându-l cu numele lui Iisus Hristos și cu semnul Sfintei Cruci, l-a gonit. După aceea diavolul a îndemnat asupra lui pe o femeie desfrânată, care născuse un copil de curând; l-a adus la cuviosul și i l-a pus pe genunchii săi, zicând: “Copilul acesta l-am zămislit și l-am născut cu tine!” Starețul a primit pruncul cu bucurie. Dar, venind ereticii, i-au legat mâinile înapoi; apoi, legându-i pruncul de grumaz, îl purtau prin cetate, batjocorindu-l.

Deci, Pavel, stând în mijlocul poporului și făcând semn cu mâna, a zis: “Ascultați, fraților, să întrebăm pe prunc, ca să ne spună cine este tatăl lui”, pruncul fiind de curând născut. El a zis către prunc: “Să ne spui cine este

tatăl tău?” Pruncul, rupându-și scutecele, a arătat cu mâna spre un țigan, și a zis: “Acesta este tatăl meu, iar nu monahul Pavel”. Poporul, auzind aceasta, s-a închinat starețului, cerându-i iertare. Dumnezeu i-a dat de atunci daruri de tămăduiri, căci punea mâinile pe cei neputincioși și-i făcea sănătoși.

Cuviosul, viețuind șaptezeci de ani și mai mult, s-a dus către Domnul, Căruia bine l-a plăcut și, numărându-se în ceata sfinților, slăvește împreună cu dânșii pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi să-l fie slavă în veci. Amin.

Cuviosul Pavel Xeropotamianul, purtătorul de Dumnezeu (28 iulie)

Cuviosul Părintele nostru Pavel se trăgea cu neamul din Constantinopol. Tatăl lui a fost împăratul Mihail Curopalatul, care se numea și Rangabe. Acela nesuferind să vadă neorânduiala din zilele lui, care se făceau de cei fără de rânduială, ca un iubitor de pace și temător de Dumnezeu, s-a lepădat de împărăție și s-a făcut monah într-o mănăstire zidită de dânșul, cu numele Mireleia, și viețuind cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit în Domnul. Iar maica sa a fost Procopia cea minunată în fapte bune, fiica împăratului Nichifor, ce se mai numea Ghenicos, și sora împăratului Stavrachie. Aceea, pe când era îngreunată cu sfântul de care ne este vorba, în noaptea în care era să-l nască, a văzut în vedenie că a născut deasupra unui stog de grâu, un miel de parte bărbătească. Iar după ce s-a pogorât de pe stog, au venit doi lei ca să-l sfâșie, iar mielul se lupta cu ei. Deci, văzând împărăteasa un lucru ca acesta, a alergat cu mare sârguință să ajute mielului. Dar, când s-a apropiat de el, a văzut că nu era miel, ci un copil de parte bărbătească, care ținea în mâinile lui o cruce, cu a cărei

Putere a omorât leii. Deci, deșteptându-se din somn maica lui, a născut pe fericitul Procopie, căci așa s-a numit din Sfântul Botez.

Iar acea vedenie are înțelegerea următoare: mielul însemna nerăutatea și blândețea copilului, iar partea bărbătească însemna bărbăția și vitejia sa. Iar că a omorât pe amândoi leii cu crucea, închipuia că are să fie monah și are să ia asupra sa Crucea lui Hristos, adică omorârea patimilor și necazurile cele multe care au venit asupra lui, și cu crucea va birui și va omorî pe cei doi lei înfricoșați, adică pe cei doi vrăjmași ai monahului, pe diavolul cu toate puterile lui și lumea cu toate slavele și îndulcirile ei. Iar stogul de grâu însemna că prin cuvântul său cel dăscălesc și prin pilda vieții lui celei îngerești, multe suflete flămânde va hrăni și pe mulți heroditori și netrebnci îi va face vrednici a se încuia în hambarul cel ceresc și a se arăta lui Dumnezeu pâine dulce.

Deci s-a făcut bucurie mare în toată cetatea pentru nașterea pruncului, fiindcă de mic se arăta cum va fi când se va face mare. Și după ce pruncul a fost înțărcat, tatăl său a lăsat scaunul împărătesc, după cum am zis, și a împărățit în locul lui Leon Armeanul, care, temându-se ca nu cumva și Procopie, după ce va veni în vârstă, să ia împărăția tatălui său, a trimis de l-a scovit.

Și când a ajuns Procopie la vârsta de 12 ani, s-a dat cu totul la învățătura Sfintelor Scripturi și, cu istețimea cea firească pe care o avea, cu sânguința și cu ostenele sale, care le-a pus la învățatură, a covârșit pe toți înțelepții vremii, după cum mărturisește împăratul Roman în hrisovul sau, numindu-l "consul al filosofilor", și după cum adevăresc scrierile lui: Cuvântul cel făcut de dânsul la Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Canoanele cele după opt glasuri la Sfinții Patruzeci de Mucenici, și Canonul cel iambicesc, pe care îl are la cinstita Cruce.

Deci după ce a ajuns el la o desăvârșire ca aceasta, s-a învrednicit și de fericita vedere, care i s-a pricinuit lui din lucrarea faptei bune, pe care o săvârșea din copilărie. Și socotind el deșertăciunea lumii și învărtind în mintea sa cuvântul Sfântului Macarie, care zice: „Sufletul care nu s-a zbăvit de grijile lumești, nici pe Dumnezeu nu-l va iubi cu adevărat, nici pe diavolul nu-l va urî după vrednicie”, a judecat să fugă de lume și mai mult, căci toți, în fiecare zi, aveau în gura lor pe minunatul Procopie. Unul îl lauda pentru dragostea pe care o avea către toți, altul pentru smerenia lui; altul pentru înțelepciune, altul pentru înfrânare, pentru întreaga înțelepciune, pentru milostenie și pentru trecerea cu vedere a slavei și a rălucirii cele lumești. Pe scurt, altceva nimic nu auzeai, decât laudele pentru Procopie.

Deci fericitul, ca să scape de laudele oamenilor, a fugit din Constantinopol, schimbându-și hainele sale și îmbrăcându-se cu niște rase

rupte, ca un cerșetor. Așa a alergat, necunoscut, ca un cerb însetat, la Sfântul Munte al Atonului și, înconjurând tot muntele, a venit la mănăstirea pururea pomenitei fecioare, împărăteasa Pulheria. Acea mănăstire, care acum se numește Xeropotamu, fusese stricată cu puțin timp mai înainte de arabi, care veniseră tâlhărește la Sfântul Munte și, stricând multe mănăstiri, pe mulți monahi i-au făcut mucenici, precum pe cei din Sinai și din Rait. Iar fericitul Procopie, văzând așezarea locului frumoasă și liniștită, și-a făcut o colibă mică în zidurile mănăstirii celei surpate și a șezut acolo singur, vorbind cu Dumnezeu.

În apropierea colibe sale era un om liniștit, preabun și îmbunătățit, cu numele Cosma, care l-a tuns monah, numindu-l Pavel. De atunci s-a pus pe sine în mare rânduială și în bună așezare: postea, se ruga; alt așternut nu avea decât pământul, iar la căpătâi avea o piatră. Lucrul mâinilor lui era umilința, lacrimile, dragostea către toți și smerenia cea rară de măsură. El a mai socotit că monahul, pentru a ajunge la desăvârșire, are trebuință să câștige și roadele Sfântului Duh pe care le pomeneste Sfântul Apostol Pavel, adică: dragostea cea duhovnicească, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea și înfrânarea poftelor. Pe acestea isprăvindu-le cuviosul cu multă osteneală și nevoie, s-a făcut cunoscut tuturor părinților, încât toți se minunau de dânsul și îl laudau, precum îl lauda și Sfântul Atanasie din Aton, după cum se arată în viața lui.

Și cu toate că preaînțeleptul Pavel se închipuia și se arăta ca un necărturar și ca un țăran simplu, dar s-a arătat ca o cetate ce stă deasupra muntelui. Drept aceea, a ajuns vestea despre dânsul până și la Protatul, adică la mai-marele Muntelui Athos. Și avea Cuviosul Pavel obiceiul de a merge de trei ori într-un an, la cele trei praznice mari, la mănăstirea chiliilor, care se numește a Protatului. Deci, mergând el odată, după obicei, la unul din cele trei praznice, Protatul l-a întrebat aparte, cine și de unde este. Iar el a răspuns cu glas lin și cu față veselă: „Preasfinte părinte, eu sunt un monah sărac, precum mă vezi, dintr-un loc vechi ce se numește Xeropotamu”. De aici a luat și numirea de Pavel Xeropotamianul, iar acea mănăstire a Pulheriei, pe care el a înnoit-o, se numește Xeropotamu.

Iar înnoirea s-a petrecut astfel: Făcându-se împărat de-a pururea pomenitul Roman cel Bătrân, care era rudenie cu sfântul, a făcut mare cercetare, ca să-l afle. Deci, trimițând oameni împărătești să-l caute pretutindeni, l-a aflat în Sfântul Munte. Astfel, cu mare rugămintă și silire, încă și cu îndemnare din partea Protatului, s-a înduplecat Cuviosul Pavel și s-a dus la Constantinopol. O, dar cine poate să spună bucuria pe care au avut-o rudeniile lui și toată cetatea, văzând înger în trup și auzind cuvânt dăscălesc! Toate fețele cele împărătești și boierești au căzut și s-au închinat

șaracului aceuia, care nu avea altceva decât o rasă veche și o cruce. Lucru vrednic de minune este fapta bună, și în acest fel face pe lucrătorii săi.

Și s-a întâmplat atunci că împăratul Roman zăcea la pat și era bolnav de moarte. Dar îndată ce cuviosul s-a dus la dânsul și și-a pus mâinile sale peste el, împăratul s-a făcut sănătos, după cum scrie aceasta el însuși în hrisovul său. Această minune a preamărit pe sfântul mai mult. Deci a rămas în Constantinopol pentru rugămințile cele multe ale împăratului și, păzindu-și toate rânduielile sale cele monahicești și nevoințele cele sihăstrești, învăța pe copiii împăratului.

Iar când s-a împlinit vremea care a fost hotărâtă să șadă acolo, s-a dus la împărat și a zis către dânsul: „Împărate, precum peștele, când iese din apă, nu poate să trăiască mai mult, așa și monahul care iese din coliba lui, nu este chip a rămâne viu în lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Pentru aceasta vă las cu sănătate și mă duc la coliba mea, ca să mă aflu de-a pururea împreună cu Dumnezeu, Împăratul meu”.

Dacă a auzit împăratul aceasta, s-a întristat foarte mult; însă nu a putut să-l împiedice, fiindcă avea și mare evlavie către dânsul. Deci a zis către el: „Doream și socoteam, sfinte părinte, să nu ne despărțim niciodată, cât voi trăi, pentru ca să te am mângâiere și dascăl spre mântuirea mea; însă nu te pot opri. Te rog numai să iei bogăție câtă voiești, ca să o împărți pentru sufletul meu”. Atunci sfântul a zis către dânsul: „Eu n-am trebuință de bogăție, nici nu știu să o împart; aici ai mulți scăpătați, deci împarte cât voiești. Atât numai îți zic: dacă voiești, înnoiește mănăstirea de-a pururea pomenitei împărătese Pulheria, care este surpată, ca astfel să ai pomenire reșnică”. Iar împăratul a primit cu mare bucurie cuvântul cuviosului și a trimis îndată oameni împărătești cu cheltuială și a zidit din temelie sfânta mănăstire, cu frumusețe neasemănată. După aceea, a trimis pe însuși fiul său, Teofilact, care era atunci patriarh, și a sfințit biserica. Iar când Sfântul Pavel a vrut să plece din cetate, l-a luat împăratul și l-a dus în vistieria împărătească.

Însă se cuvine să pun înaintea chiar graiurile împăratului, așa cum sunt scrise în hrisovul lui: „Am intrat cu unii din sfatul nostru în vistieria împărăției mele și am luat partea cea mai mare și vrednică de minune a pinștilor lemne ale Crucii de viață făcătoare, care purta întru sine pomenirile patimii celei stăpânești - o gaură din acelea cu care s-a pironit Grupul cel îndumnezeit al Domnului, și curgerea cea curățitoare a păcatelor noastre, căci pe ea a curs Preasfântul Sânge.

Ea avea lungimea ca de un cot și o palmă, lățimea ca de două degete, grosimea ca de un deget, iar toată greutatea ei era de o sută de dramuri. Din ea s-au făcut acum două cruci.

Și luând în mâini această preasfântă vistierie, pe înfricoșata însemnare a Împăratului ceresc, semnul care se va arăta în cer al Fiului Omului, Cel ce va judeca vii și morții, deci pe acest preadumnezeiesc semn al mântuirii noastre l-am pus cu evlavie în sfintele mâini ale Preacuviosului Pavel Xeropotamianul, ca să fie odor și afierosire nejefuită preasfintei mănăstiri, cea mai sus pomenită, a împărăției mele, până când va veni Domnul. Apoi l-am întovărășit pe dânsul cu petrecere bisericească și ostășească, ca să-l așeze în Sfântul Altar al mănăstirii, spre sfințirea și întărirea monahiceștii noastre mănăstiri”.

Deci fericitul Pavel, luând cinstitul Lemn, a venit la Sfântul Munte, iar după înnoirea cea desăvârșită a mănăstirii și după sfințirea ei de către patriarh, a pus acel cinstit lemn al Sfintei Cruci în Sfântul Altar, după porunca împărătească. Și fiindcă vestea cuviosului a ieșit în tot pământul, s-a adunat mulțime mare de monahi care lucrau fapta bună. Însă cuviosul, fugind de tulburare, le-a pus egumen pe un oarecare monah foarte îmbunătățit, iar el, lăsând mănăstirea și ducându-se la un loc care se afla la poalele Atonului, își petrecea viața sa în sihăstrie.

Cu toate acestea, aflându-l pe el, s-au adunat mulți călugări și acolo, încât pustia s-a făcut ca o cetate. Apoi, fiind ca la șaiszeci numărul ucenicilor lui care se adunaseră acolo și temându-se să nu-i robească sau să-i omoare arabii, care năvăleau adeseori asupra Sfântului Munte și-l prădau, au zidit și o altă mănăstire, prin mijlocirea binecredincioșilor împărați, în numele și în cinstea Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe, care și până astăzi păstrează numirea cuviosului, căci se numește “Sfântul Pavel”.

Însă când a sfârșit de zidit mănăstirea, era foarte bătrân și se apropia vremea să treacă către părinții săi. Deci, cunoscând din dumnezeiască descoperire sfârșitul său, a chemat la sine pe toți ucenicii săi și pe cei ai mănăstirii Xeropotamu și, deschizându-și sfânta sa gură, i-a învățat mult, cu învățături folositoare de suflet.

La urmă a adăugat și aceste cuvinte, zicând: „Fiilor, după două zile sufletul meu va ieși din acest trup ticălos și știți cum am petrecut eu în locul acesta sfânt, și cum, din tinerețile mele, toate poruncile părinților mei le-am păzit. Tot așa vă rog și pe voi, iubiții mei, să le păziți și voi până la sânge. Pentru că eu, în vremea tinereților mele, pe când era eresul luptătorilor de icoane, atât de mult m-am nevoit, încât eram gata să-mi vărs sângele meu pentru dragostea lui Hristos. Deci am răbdat multe bătăi cu toiege și răni, până când cu dovezi ale Scripturii și cu mărturii ale părinților, am pierdut pângăritul eres al luptătorilor de icoane. Acestea vi le spun vouă nu mândrindu-mă, ci îndemnându-vă să suferiți toată ispita și necazul cu mărime de suflet, așteptând cununile de la Dumnezeu”.

Auzind frații acestea, au plâns cu amar și cu lacrimi au zis către lănsul: „Părinte, să nu ne lași pe noi sărmani și lipsiți de duhovniceștile ale învățături. O, părinte, noi, din dragostea care o avem către sfinția ta, socoteam că nu vei muri niciodată, iar acum, auzind acest amar cuvânt, nima noastră s-a întristat foarte, pentru că te aveam pe tine mângâiere întru necazuri și ajutor întru ispitele noastre, încât și tată, și mamă, și frate pe tine te-am cunoscut”. Acestea și multe alte cuvinte auzindu-le cuviosul, a lăcrimat, pentru că era lesne plecat spre umilință și în toată viața sa a avut darul lacrimilor.

Și odată, un frate întrebându-l: „Ce să fac, părinte, ca să dobândesc lacrimi de umilință?”, el i-a zis: „Să ai totdeauna în minte înfricoșata judecată a lui Hristos și păcatele tale, și nu vor lipsi de la tine lacrimile”. Iar după ce a lăcrimat - după cum am spus -, a zis către cei ce stăteau de față: „Nu plângeți, fraților, ci iertați-mă, că a sosit vremea pe care sufletul meu o dorea totdeauna și de care trupul se temea”. Apoi, sculându-se, s-a îmbrăcat cu mantia de biserică și, făcând multe rugăciuni, s-a împărtășit cu Preacuratele Taine. Atunci îndată a strălucit fața lui ca soarele, încât cei ce se aflau acolo au căzut la pământ, neputând să vadă atâta lumină care înlgera pe fața cuviosului. Și după ce s-a împărtășit, a șezut schimbat cu schimbarea cea bună și a zis obișnuita rugăciune, pe care totdeauna o zicea, adică: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt; Treime Sfântă, slavă Ție!” Apoi a început iarăși să le grăiască multe sfaturi, dar mai înainte de toate le-a zis: „Fiilor și fraților, să aveți dragoste, rugăciune, smerenie și ascultare, căci monahul care nu are aceste fapte bune, nu se cuvine să se numească monah, ci mirean”. Și când a săvârșit cuvintele acestea, a zis: „Vai monahului care are împreună petrecerea sa cu cei fără de barbă, căci unul ca acesta nu va vedea niciodată fața lui Dumnezeu”.

Și întinzându-și picioarele sale și așezându-se în bună rânduială, și-a nălțat mâinile și ochii către cer și și-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în ziua de 28 iulie.

După aceasta, monahii sfintei mănăstiri, gătind caicul și pogorând la malul mării sfintele lui moaște, cu laude și cu cântări duhovnicești, le-au pus în caic ca să le ducă în pădure și acolo să le îngroape, precum a poruncit sfântul. Deci, fiind atunci seară, au pornit cu corabia noaptea, ca să meargă în pădure. Dar dimineața, o, minunile Tale, Iisuse Împărate! S-au aflat în Constantinopol și, înștiințându-se de aceasta împăratul, sfatul, patriarhul și tot clerul bisericesc, s-au îmbrăcat cu sfintele podoabe și, aprinzând lumânări cu tămâieri, au ridicat cu laude și cu cântări de psalmi sfintele moaște ale cuviosului și le-au pus în biserică cea mare, sărutându-le

cu mare evlavie și mulțumind Domnului, Care i-a îmbogățit pe dânșii cu o vistierie ca aceasta.

Iar ucenicii sfântului, după ce au sărutat sfintele moaște și după ce au chemat rugăciunile cuviosului în ajutor, au cumpărat pâini calde; și, intrând în corabie, au plecat înapoi, vorbind despre sfânt. Dar, o, cât sunt de minunate lucrurile Tale, Doamne! În puțină vreme s-au aflat în portul mănăstirii lor. Apoi, ducându-se în sfânta mănăstire, au povestit părinților cele întâmplate, arătându-le pâinile că încă erau calde. Și auzind ei acestea, s-au înspăimântat, minunându-se de îndrăzneala cea mare, pe care o avea de-a pururea pomenitul Pavel către Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Troparul Cuviosului Pavel Xeropotamitul, glasul al 4-lea:

Înger în trup, începătura asceților, Pavel cel slăvit, cel dintâi ziditor al Mănăstirii Xeropotamului, de sus cheamă cetele îngerești, de jos adună mulțimea ucenicilor lui, ca dumnezeiasca pomenirea lui, într-o cântări a o săvârși.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 8-lea:

Ca cel ce a fost sfințit și dumnezeiesc locaș al Treimii, prin viața cea întocmai cu a îngerilor, te laudăm noi fii tăi, de Dumnezeu purtătorule, ci ca cel ce ai îndrăzneală spre aceasta, roagă-te Sfintei Treimi să ne mântuiască degrab din tot felul de mâhniri, ca să cântăm ție: Bucură-te Pavele, Părintele nostru.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.

**Viața Părintelui nostru Pavel cel Nou,
care a sihăstrit în muntele Latru
(15 decembrie)**

Aproape de cetatea Pergamului, ce se află în Asia, este o eparhie ce se numește Elea. În aceasta a răsărit sadul cel dumnezeiesc și vrednicul de minune. Avea încă și un alt frate după trup, mai mare, iar după fapta bună mai mic, cu numele Vasile. Tatăl lui se numea Antioh, care a fost căpitan în armata Constantinopolului. Fiind război aproape de Hiu, cu agarenii Critului, a fost ucis, iar femeia lui, cu numele Evdochia, a luat copiii săi și s-a dus în Frigia. Acolo s-a așezat într-un sat ce se numea Marocatul, din care era și dumnezeiescul Ioanichie cel Mare, cu care se și înrudeau. Și a dat pe copiii săi, adică pe Pavel și pe Vasile, în mănăstirea Sfântului Ștefan ca să învețe carte. După puțină vreme, mama lor a însurat pe Vasile, fără voia lui. Vasile, după ce a săvârșit nunta, lepădându-se de toate cele trupești, s-a dus în lavra sfântului, ce era în muntele Olimpului. Acolo, tăindu-și împreună cu părul toate grijile cele lumești, s-a făcut bun monah.

Din cauza supărării rudeniilor și a cunoscuților, s-a dus în părțile cele mai liniștite ale muntelui. Apoi a pus în gândul său să aducă și pe fratele său Pavel, pentru care preabunul Dumnezeu în trei rânduri i-a poruncit în vis să-l aducă și pe dânsul, ca să se nevoiască împreună. Căci, ca un cunoscător al celor ce vor să fie mai pe urmă, cunoștea mai înainte cele ce aveau să urmeze. Deci, s-a sărguit împreună cu un alt monah, pe care l-a trimis în trei rânduri în satul unde se afla Pavel, fratele lui, ca să-l aducă la dânsul. Mergând monahul acolo, l-a aflat pe Pavel luminat, îndemnat de Dumnezeu și dorind acum să vadă și pe fratele său; căci murise mamă-sa și rămăsese sărman. Monahul l-a adus la Vasile, fratele lui cel mai mare, care s-a bucurat foarte mult de dânsul.

Petrecând acolo puține zile, s-au dus amândoi la muntele Latru, unde era o mănăstire ce se numea Caria și avea ca egumen un om îmbunătățit cu numele Petru, care strălucea cu faptele cele bune, ca o stea luminoasă. Pe acesta cunoscându-l Vasile și știindu-i viața și sfințenia lui, a adus la el pe Pavel, fratele său și l-a dat lui, ca să-l povățuiască spre petrecerea cea plăcută lui Dumnezeu.

Deci, văzând Pavel pe Petru egumenul, a căzut cu fața la pământ înaintea lui, ca și cum ar fi fost lovit de un fulger în fața sa și a rămas

încremenit, zăcând la pământ, iar minunatul Petru l-a ridicat și l-a întrebat ce a pățit. Sfântul Pavel a răspuns că este păcătos și își cere iertare. Dar Petru a zis către dânsul: "Măcar de așa avea și eu păcate, numai câte ai tu". Și cunoscând marele Petru, cu ochii sufletești, că tânărul îl va covârși în fapta cea bună și că se va face pretutindeni slăvit și vestit, l-a luat ca ascultător al său și l-a primit cu bucurie. Pentru că, precum ne-a spus însuși acela, când l-a văzut prima dată i s-a arătat un stâlp de foc și pentru aceasta a căzut la pământ.

Vasile s-a întors iarăși în Olimp, după ce a dat pe fratele său Pavel, sfântului mai sus pomenit. Apoi a petrecut în mănăstirea Sfântului Ilie, în care s-a făcut și egumen, unde viețuind bine și cu viață îmbunătățită, s-a odihnit întru Domnul.

Dumnezeiescul Pavel se străduia totdeauna să urmeze pe sfântul său bătrân întru toate faptele sale cele bune. Și avea starețul lui două rase de păr și purta numai câte una câteva zile, apoi se schimba și se îmbrăca cu cealaltă. Iar Pavel se îmbrăca cu aceea pe care o lepăda sfântul și o purta așa întinată și nespălată. Bătrânul îi arăta în față că nu i-a zis el să facă aceasta, însă nu-l oprea, ci mai mult se bucura, văzând la dânsul mai înainte bune vestiri și nădăjduind să vadă cu vremea minunate fapte, precum s-au și făcut cu dumnezeiescul ajutor.

În mănăstirea aceea a Cariei erau adunați mulți monahi, de care îngrijea cu sârguință marele Petru, ca un povățuitor și nu lăsa pe nici unul să petreacă în lenevie, ci voia să stea la slujbă toți cu sârguință. Odată, văzând pe Pavel că a adormit în biserică, l-a ocărât; iar acela, cerându-și iertare cu smerenie, a dobândit-o. Dar, văzându-l în altă noapte dormitând, i-a dat o palmă peste obraz și de atunci n-a mai adormit niciodată în timpul slujbei, fiindcă palma aceea s-a făcut vindecare lui Pavel, sârguindu-se și el, după cum se vede.

Înțeleptul Pavel și-a ales altă pedepsire ca să-și împileze trupul și să-și supună duhului. Aceasta se va părea celor nevoiași mai presus de credință; cu toate acestea, acei care au văzut, au mărturisit și pe aceia i-am crezut și noi, căci i-am cunoscut că erau iubitori de adevăr și îmbunătățiți și pentru aceasta am scris, spre pildă. Mai ales că și minunatul Gavriil, despre care vom vorbi mai jos, ne-a adevărit că a văzut cu ochii săi că a legat cu o funie două pietre mari și, atârându-le în spate, înconjura toată noaptea prin mănăstire, până când lovea în toacă. Aceasta o făcea ca să biruiască somnul și pe sine, pentru a putea priveghea fără frică și încă să-și smerească trupul și să biruiască patimile ca un ostaș nebiruit. Aceste pietre le-au păzit monahii cei mai sârguitori mulți ani după adormirea cuviosului și le arătau închinătorilor celor cucernici, care veneau să se închine sfintelor moaște.

Însă nu numai aceasta, ci și într-altele era foarte nevoitor. Atât de mult și muncea trupul împotriva somnului și se ostenea, încât când dormita din osteneala cea fără de măsură, nu dormea pe așternut sau pe o rogojină sau să se culce jos cândva. Ci, ori de un copac, ori de o piatră, sau de altceva se rezema drept și așa așipea puțin, numai cât să nu-și vatăme mintea din orea multă priveghere și nevoie. Niciodată n-a râs, nici cuvânt deșert n-a spus în toată viața sa. Și pe lângă celelalte osteneli ale lui l-a rânduie și căutat, unde se străduia mult. Fierbea bucate cu mare grijă, ca să nu supere pe frați, iar când frigea ceva pe cărbuni, văzând focul cel vremelnic, și aducea aminte de cel veșnic și se uda cu lacrimi fierbinți ca un râu, socotindu-se pe sine ca pe un osândit și muncit.

Când ceilalți frați se culcau pe patul lor să se odihnească, el ieșea din năvălire, se ducea la fântână și, rezemându-se de un castan, se ascundea sub el minunatul și se ruga. Copacul acela era des și mare și se păstrează până astăzi mărturisind nevoițele și dumnezeieștile isprăvi ale Sfântului Pavel. Căci acolo s-a făcut o minune, asemenea cu a lui Moise. Într-o noapte, rugându-se Pavel, s-a arătat tot copacul arzând de sus până jos și vedeau monahii pe cuvios că era și el tot foc, iar mantia care o purta se vede toată numai foc. Degetele se arătau ca niște făclii când își înălța mâinile și se ruga.

După ce a încetat acea înfricoșată și minunată vedere, cuviosul plângea din toată inima și înseta a se izbăvi de viața aceasta vremelnică și stricăcioasă și a se duce la cea veșnică și nestricăcioasă. Căci, cu adevărat, foc nematerial ardea de tot inima lui, pentru dragostea lui Hristos și nu avea odihnă. Pentru aceasta de multe ori ruga pe egumen să-l ierte și să-l binecuvânteze a se duce la loc liniștit, ca să petreacă viața fără tulburare. Însă Cuviosul Petru nu-l lăsa, căci era încă tânăr și se temea să nu-l amăgească diavolul și să-l biruiască ca pe un nelucrător.

Deci, Pavel a îngăduit până ce a murit egumenul. Apoi s-a sfătuit cu un ucenic al său care se numea Dimitrie, pe care îl iubea nespunând ca pe fratele său, căruia i-a spus să-l ierte că el se duce la un loc liniștit. Acesta, auzind de despărțirea aceasta, s-a rugat să-l ia și pe el cu dânsul.

Văzând Pavel gândul cel bun al ucenicului, l-a luat cu el și, suindu-se în vârful muntelui aceluia al Latrului, s-au coborât apoi în partea dinspre miazăzi a lavrei, care se numește a Chelivarilor și, înconjurând toate chiliile, și-au făcut cunoscuți pustnicilor care locuiau în peșterile acelea. În acest loc au venit părinții de la Sinai, de la Rait, câți au scăpat de saracini și acolo s-au sălășluit în număr de trei sute.

După ce a ajuns în acea pustie, minunatul Pavel cu Dimitrie au înconjurat toate peșterile și, aflând una mai liniștită, ce îi zicea a Născătoarei de Dumnezeu, i-a plăcut lui Pavel și a zis să rămână aici.

Celălalt a răspuns: “Cât pentru liniște locul este foarte potrivit, însă avem trebuință și de puțină hrană trupească și aici nu avem nimic din cele ce ne trebuie. Deci, să mergem în schitul Chelivarilor și, șezând cu un chilot, să luăm cele de trebuință trupului din lavră sau de la alt sihastru. Pavel, arătând copacii care se numeau prenari, răspunse: “Ghinda copăceilor acestora ne ajunge nouă”. Iar Dimitrie zise: “Acestea sunt atât de vătămătoare încât nici porcii nu le mănâncă de multe ori”. Cuviosul Pavel îi răspunse: “De vreme ce iubești, frate, să ai deplin voile trupului tău și nu-ți aduci aminte de dumnezeieștile cuvinte ale Evangheliei, care ne învață să nu ne îngrijim pentru hrana și îmbrăcăminte de mâine, eu rămân aici, iar tu du-te unde poțtești”.

Pavel a rămas acolo, iar Dimitrie s-a dus în schitul Chelivara și s-a sălășluit deasupra lavrei, împreună cu un îmbunătățit, cu numele Matei, om mai înainte-văzător și sfânt; acesta, auzind prin Dimitrie că Pavel este în pustie, i-a trimis hrana cea de trebuință, pe care o primea fericitul ca din mâna lui Dumnezeu, mulțumind lui Dumnezeu care se îngrijește de dânsul, ca un bun și iubitor de oameni. Deci, a rămas bunul Dimitrie slujind lui Matei fără pregetare și ajutând și lui Pavel în cele de nevoie ale trupului.

Obişnuia Sfântul bătrân Matei, când scotea pâinea, să facă rugăciune mai întâi, ca astfel darul lui Dumnezeu să o înmulțească. Într-o zi a scos Dimitrie pâinea și a dus la masă ca să mănânce și, întrebându-l bătrânul dacă a făcut rugăciune și cruce peste dânsa înainte de a o lua, el a răspuns că a uitat. Pentru aceea s-a mâhnit bătrânul și a zis: “Pe semne că voiești să faci ca să se împuțineze pâinea și să ne ducem prin sate după hrană”. Acestea zicând, a întors pâinea înapoi și a făcut rugăciune. Așa făcea în fiecare zi și o! minunile Tale, Hristoase Împărate, mult dăruitorule! nu a lipsit din ceasul acela pâinea niciodată, ci scotea din coș cât trebuia și nu numai ei amândoi mâncau, ci trimiteau și Cuviosului Pavel și altora.

Deci, lăsând necazurile pe care de voia lui le răbda, privegherea, postul și metaniile, singurătatea și toate celelalte pătimiri, voiesc să povestesc ispitele pe care le-a pățimit și răbdat de la diavol, ca să fac cunoscut câtă pizmă și urâciune are demonul asupra omului. Căci nu numai cu năluciri supăra pe Cuviosul Pavel, ci și pe față, în vederea ochilor, cu multă îndrăzneală i se arăta și gălăgie făcea; apoi cu glas nedeslușit striga, scrâșnind cu dinții, îl înfricoșa, făcea cutremure și pietre mari surpa, azvârlea cu lemne și alte nenumărate rele îi făcea, ca să-l înfricoșeze și să fugă din pustia aceea, pentru că el îi necăjea mult pe diavoli cu șederea lui acolo.

Dar, el stătea cu vitejie, iar ispitele lor le socotea săgeți ale copiilor. Și au petrecut Pavel, Dimitrie și bătrânul în pustia aceea, opt luni.

Apoi a scris egumenul mănăstirii lor, poruncind lui Pavel și lui Dimitrie să se întoarcă la metania lor, iar de nu, să fie neiertăți. Pentru aceea, fără voie s-au întors, dar mai întâi Pavel s-a dus la bătrânul său Dimitrie, ca la un îmbunătățit și i-a cerut binecuvântarea; iar acesta i-a proorocit câte fapte bune aveau să săvârșească amândoi. Apoi s-a dus la mănăstirea Caria.

După puține zile, dumnezeiescul Pavel, luându-și iertare, iarăși a plecat și s-a dus în muntele Latrului. Înconjurând toate peșterile ce se aflau în vârful muntelui, a aflat un monah cu numele Atanasie, care fusese proestos al unei mănăstiri patriarhicești și atunci se odihnea acolo în munte, în lavra Sotirson. Pe acesta l-a rugat ca să-i zidească acolo, aproape de lavră, un turn; dar Atanasie i-a arătat lui alt turn zidit de Dumnezeu, care era o piatră atât de înaltă, încât ajungea la nori vârful ei. Iar în vârful pietrei era o peșteră mică, nefăcută de mână, în care petrecuse mai înainte cu douăzeci de ani, un sfânt.

Deci în această peșteră s-a sălășluit minunatul Pavel, luându-și puțină hrană cu dânsul, pe care după ce a sfârșit-o a suferit mare strâmtoare, pentru că acolo locul era cu totul pustiu și cuviosul nu voia să mai coboare, lăsând toată purtarea de grijă la Domnul, Care, ca un bun și milostiv, i-a trimis ajutor în chipul acesta:

Un om oarecare, cu numele Gheorghe, păștea caprele și, pierzând două, care, după iconomia lui Dumnezeu se duseseră la turnul cuviosului și le pășteau acolo. Stăpânul, pornind să le caute, a văzut pe cuvios. Întrebându-l cine este și de unde a venit acolo, cuviosul a spus adevărul și atunci Gheorghe îi aducea lui cele de trebuință pentru hrană și îmbrăcăminte, untdelemn și carte ca să-și citească pravila sa. Vara, când Gheorghe n-avea timp să meargă la cuvios să-i ducă cele de nevoie, Pavel a rămas cu totul fără purtare de grijă, petrecând multe zile nemâncat, încât putea să moară și, neputând să stea pe picioarele sale, zăcea jumătate mort, fără glas. Sculându-se cu multă trudă și osteneală a băut untdelemn și apă din candelă ca să capete puțină viață. Așa își muncea trupul său, de trei ori șericitul, ca să afle desfătare veșnică în rai.

Preabunul Dumnezeu a luminat pe Atanasie, cel mai sus pomenit, care i-a arătat lui turnul și și-a adus aminte de cuvios, aducându-i bucate. Atunci s-a înștiințat Dimitrie și mulți alții, care îi aduceau lui cele de trebuință, dar și acolo, în piatra aceea, îl supărau diavolii, că uneori i se arătau și voiau să-l arunce de acolo jos, iar alții îi puneau foc să ardă sau aruncau cu săgeți. Dar cuviosul stătea fără frică, curajos ca un leu și nu se teme de măiestriile lor. Pentru aceea, prea vicleanul și răul s-a prefăcut într-un șarpe mare și înconjura pe dinăuntru toată peștera, fluierând. Apoi a mers înapoia cuviosului și s-a suit pe umerii lui și și-a întors capul spre

gura acestuia, când se ruga. după aceea se uita în ochii cuviosului mult timp fără rușine și aceasta nu de zece ori sau o lună, ci trei ani la rând, făcându-i multă supărare, dar nici o vătămare, că Dumnezeu, ca un iubitor de oameni, îl păzea și nu putea urătorul de oameni ca să-i facă rău, ci numai îl ispitea, ca plată mai multă să aibă.

Cuviosul Pavel dorea ca vreun preot să-i slujească Liturghia acolo în peșteră și să se împărtășească cu Sfintele Taine. Deci a rugat pe Atanasie de i-a făcut scară și a adus un preot, care slujind Sfânta Liturghie, l-a împărtășit cu Sfintele Taine, pe care le-a luat cu multă evlavie și umilință. Atunci s-a făcut un cutremur atât de înfricoșat, încât s-au cutremurat și cei ce erau de față, pentru că locul era foarte înalt și se clătina ca o ramură de copac. De aceea, temându-se ca nu cumva prăpăstuindu-se să moară, s-au sărutat cu toții și s-au iertat plângând, dar numai aceia s-au temut care erau deasupra în turn, iar cei ce rămăseseră dedesubt ziceau că n-au văzut nimic.

Ascultați și altă minune: multă mâhnire avea cuviosul că nu avea apă și suferea osteneală neasemuită acela care o ridica la acea înălțime. De aceea, punându-și nădejdea în Dumnezeu, a ieșit din peșteră și, înconjurând turnul, privea spre pietre să vadă undeva de ar pica apă, dar n-a aflat. Văzând un loc oarecare ce i s-a părut îndemânatic pentru apă, a căzut la rugăciune, zicând acestea: "Doamne, Atotputernice, nimic nu este Ție cu neputință, căci faci câte voiești cu preasfânta Ta poruncă. Deci, precum ai poruncit de demult de a ieși apă din piatră și ai adunat pe poporul Tău în pustie, așa și acum, de este bine plăcut Împărăției Tale, poruncește să iasă apă din această piatră uscată, spre slava Ta".

Acestea zicând, o! negrăită bunătatea Ta, Hristoase și nespusă puterea Ta! a izvorât apă dulce și s-au spăimântat toți și nu numai atunci dar și până în ziua de astăzi izvorăște apă minunată, iar la gust este foarte dulce și mirositoare; apoi lucru minunat este că nicicând nu se împuținează. Deși beau mulți dintr-însa, totdeauna este plin lacul acela, chiar de se ia acum apă dintr-însul, nu scade deloc, nici nu prisosește ca să cadă afară, să se verse, încât se face totdeauna minune. De atunci s-a făcut vestit cuviosul la toți; încă și îngerii s-au învrednicit să-l vadă pe cel ce ducea viață îngerească; vorbea și cânta împreună cu dâșii, când îi auzea laudând pe Dumnezeu, după cum și în ceruri îl preamăresc pe El. Diavolii de multe ori se închipuiau în îngeri luminați, voind să-l amăgească, însă el avea pe Dumnezeu, care îi arăta cele ascunse și nu-i asculta pe dâșii nicidecum.

Făcându-se renumit, cuviosul strălucea în turnul său ca un soare, iar cu minunata lui petrecere a atras pe mulți la sine ca magnetul, adunându-se din multe locuri; s-au sălășluit împrejurul turnului, unii zidindu-și colibe, alții își săpau peșteri și fiecare mergea cum putea să învețe de la

lânsul. După aceea a zidit și o biserică în numele Sfântului Arhanghel Mihail, după porunca starețului, care i-a făcut două cete: unii să petreacă viața de obște, iar alții să fie liberi de sine, fiecare după cum își va alege. Apoi a poruncit să nu aibă cineva nici măcar un ac, fără de știrea zugumenului și le-a descoperit toate rânduielele monahicești, cum să petreacă în slujba dimineții și în viața lor, în îmbrăcăminte și în toate celelalte care le cerea viața cea îmbunătățită și plăcută lui Dumnezeu. Apoi le-a dat toate cele de trebuință, să nu le lipsească nimic și să-i încerce gândul de a se întoarce înapoi; acestea le aduceau cei credincioși și milostivi. Iar cei care veneau să se liniștească, își aduceau averea lor cu ei și o dădeau proestosului, pentru chivernisirea fraților. Ba încă îi aduceau de multe ori și pâine.

Odată i-au adus puțină făină, pe care monahii au frământat-o fără să aibă nicio binecuvântare, pentru că ei nu aveau pâine în ziua aceea și erau siliți să facă aceasta. Dar după ce au frământat-o, s-au suit degrabă și i-au spus pătrânului; însă acesta i-a canonizat foarte greu și frământătura le-a poruncit s-o arunce în râu, ca să nu mai îndrăznească cineva a face ceva fără binecuvântare. Pentru aceasta monahii s-au mâhnit foarte mult, căci nu aveau ce să mănânce. Iar bunul Dumnezeu ca să-i facă pe dânșii a trimis o ploaie de socoteala cuviosului era plăcută Lui - iar nu fără înțelegere - a adus cineva a doua zi pâini multe, care le-au ajuns la toți cu îndestulare; atunci au cunoscut frații greșeala lor și și-au cerut iertare.

În acele zile era secetă mare în tot Miletul și nu se afla nicidecum apă. Pentru aceea s-au adunat patruzeci de bărbați din diferite locuri și au făcut rugăciune de obște către Domnul, să se milostivească spre zidirea Sa, pentru a le trimite apă ca să nu moară. Deci, s-au suit în muntele acela în care locuia Pavel și coborându-se, după ce au făcut rugăciune, au trecut dinadins pe la peștera cuviosului și l-au rugat să facă și el rugăciune pentru ei. După rugăciune, văzând cuviosul pe acei bărbați osteniți de atâta cale și văzând să le facă puțină mângâiere, a întrebat pe ucenicul său dacă are timp să cinstească pe acești oameni, care erau osteniți de multă călătorie și însetați.

Iar acela a zis că este în tigvă puțin vin. Atunci sfântul a binecuvântat tigva și a poruncit să le dea câte un pahar plin, spre slava lui Dumnezeu și au băut toți. Întrebând de mai are vin, ucenicul a răspuns că mai are. Cuviosul i-a zis să le mai dea câte unul. Și au mai băut câte unul și a mai rămas să le dea și pe al treilea. Unul dintr-aceia, văzând minunea, a luat tigva în mâinile sale și a aflat-o - o! mare e puterea Ta Hristoase! - mai mult de jumătate și au povestit minunea aceea, nu numai în toată călătoria lor, ci și după ce au ajuns la casele lor.

După aceea, adunându-se mulți monahi, îi făceau supărare. Dar el iubind liniștea, după ce a petrecut acolo doisprezece ani, a fugit pe ascuns în părțile cele mai pustii ale muntelui și a rămas singur petrecându-și viața minunată, iar uneori cobora în lavră și învăța pe monahi să nu se lenevească de cele duhovnicești, ci să se îngrijească fără pregetare de faptele bune. Dar mai înainte de toate îi sfătuia să nu se socotească cineva că are o bunătate de sine, ci să se smerească totdeauna. Acestea și altele învățându-i pe dânșii, cuviosul se suia iarăși în munte. El avea în sine, pe lângă alte daruri, și înfrânarea cea cu multă osteneală și dureroasă, ca să-și biruiască trupul și să-l supună duhului. Deci, când poftea ceva din bucate și-i aducea ucenicul său, ca să nu se arate biruit de poftă, ori nu mânca nicidecum, ori puneă apă într-înșea și se făcea mâncare cu totul fără gust, ori lapte de ar fi fost, ori zeamă, ori altceva asemenea; și atunci o mânca așa, mulțumind lui Dumnezeu.

Cuviosul avea obicei a umbla de multe ori noaptea prin pustie și nu se temea nicidecum. Într-o noapte, plouând foarte tare, a intrat într-o peșteră și se ruga ca de obicei. Atunci a venit un pardos care s-a culcat aproape de dânșul. Cuviosul a azvârlit o piatră asupra lui și l-a gonit, iar el a ieșit fără tulburare și nu s-a mâniat să se pornească asupra lui, ci a fugit. Iar unii, întrebându-l cum de nu se teme umblând noaptea prin muntele așa de pustiu și de sălbatic, el a răspuns: “Până când mă păzește îngerul, păzitorul sufletului meu, nici de fulgerare, nici de fiare, nici de diavol nu mi-e frică. Iar după ce mă va lăsa pentru păcatele mele, atunci mă tem și de frunzele copacilor, care cad dintr-înșii”.

Având dorință să afle iarăși loc ca să nu aibă supărare, căci în locul acela se adunaseră mulți și-i tulburau liniștea, a fugit pe ascuns de toți, apoi, găsimd o corabie, s-a suit într-înșea și a ajuns în ostrovul Samului. Suindu-se în muntele ce-i zicea Cherchin, a voit să intre în peștera în care a locuit Pitagora, acel mare filozof. Dar, de vreme ce era locul prăpăstios și foarte greu de urcat, a rămas într-un loc mai jos de peșteră și acolo se ruga Domnului. Cel mai mare al ostrovului, cu numele de Teofan, umbla la vânat prin locurile acelea și, apropiindu-se câinii de locul unde era ascuns cuviosul, l-au simțit și au început a lătra. Teofan, crezând că este vreo fiară sălbatică, a pus săgeata în arc și l-a întins acolo unde lătrau câinii. Dar dumnezeiescul dar a păzit pe cuvios că nu mergeau săgețile acolo unde Teofan le îndrepta; iar când a aruncat a patra oară, a căzut și arcul din mâinile lui, încât îi tremura inima.

Atunci a înțeles că lucrul ce se făcuse era cu voia lui Dumnezeu și, descălecând de pe cal, s-a apropiat de desișul acela și a văzut pe sfânt rugându-se. Pentru aceea, lepădând la pământ armele, s-a închinat cuviosului cu lacrimi, zicând: “Vai mie, ticălosul! Ce aveam să pățimesc, era

să teucid pe tine sfinte al lui Dumnezeu, căci n-ai zis nici un cuvânt ca să te cunoaştem, ci ai tăcut şi te-ai primejduit”. Atunci l-a ridicat cuviosul şi, elicitându-l pe el, l-a rugat ca să-i ajute să se suie în peştera lui Pitagora. Acesta, ducându-se acasă, a adus scară şi s-a suit şi, văzând că locul este după dorinţa sa, a rămas acolo liniştindu-se; şi-i aducea hrană chiar acel poier şi toate cele de trebuinţă.

După puţină vreme a străbătut şi pe acolo vestea despre el, încât mulţi oameni s-au adunat şi s-au sălăşluit împrejurul muntelui. Pentru aceea, arăşi s-a făcut lavră în Cerchin ca şi mai înainte, unde au mai fost trei năvăstiri, pe care agarenii le-au pustit şi acum, prin Cuviosul Pavel, iar s-au înnoit. De aceea diavolul îi pizmuia şi-i supăra cu multe feluri de răluciri şi de ispite.

Odată, coborându-se din peşteră ca să cerceteze pe fraţii de jos, i s-a arătat scara plină de şerpi, de sus şi până jos. Văzând-o, de multe ori cuviosul a cunoscut vicleşugul diavolului, al şarpelui celui dintâi care ura pe oameni şi voia să împiedice folosul monahilor. Atunci a făcut cruce asupra scării şi, cântând psalmul nouăzeci, a coborât fără frică, iar şerpii au pierit şi niciodată nu s-au mai arătat.

Monahii care petreceau în Latru aveau mâhnire nemăsurată pentru lipsa cuviosului, căci i-a lăsat singuri şi a fugit; iar ei îl căutau prin munţi, prin peşteri, prin crăpăturile pietrelor, în orice loc. Apoi, înştiinţându-se că se află în ostrovul Samului, au trimis scrisori cu un ieromonah, anume Ioan, care, după ce a ajuns în Sam, umblând mult şi ostenindu-se, s-a aşezat pe o piatră să se odihnească. Atunci a ieşit o viperă din cuibul ei, care era în piatra aceea şi l-a muşcat de un picior; apoi, strigând de durere şi adunându-se mulţi, l-au întrebat de unde este şi ce a pătimit. Înţelegând pricina, unul dintr-înşii a alergat la Cerchin şi, aflând pe sfânt în peşteră, i-a spus pricina. Iar cuviosul îndată punând puţină apă în vas şi făcând semnul crucii, i-a zis lui: “Du-te degrabă, dă-i apa aceasta să o bea şi se va face sănătos”. Şi făcând întocmai omul acela, bolnavul cum a văzut apa, cel care era gata să moară de otrava şarpelui, s-a făcut sănătos. Apoi, sculându-se, a mers la cuvios şi, dându-i scrisoarea cu lacrimi, i-a spus câtă tristare şi mâhnire a pricinuit fraţilor prin plecarea sa pe ascuns. După aceea atât de mult l-a rugat, încât, sculându-se, i-a urmat lui, căci nu avea nimic în peşteră să ducă cu sine, aşa de lipsit şi cu totul sărac era.

Deci, ajungând în muntele Latrului, petrecea viaţa mai îmbunătăţită decât înainte. Apoi s-a învrednicit a avea vedenii minunate, privind bunătăţile ce aşteptau pe cei dreپti, cum şi muncile păcătoşilor pe care le povestea monahilor cu multe lacrimi, ca să se păzească şi să nu pătimească şi ei asemenea. De multe ori îl vedeau fraţii când avea vreo vedenie, stând cu totul nemişcat, căci nici nu vedea, nici nu auzea, ci sta ca un stâlp

neînsuflețit. După multă vreme, trecând vedenia, vărsa multe lacrimi, aducându-și aminte de cele înfricoșate și văzute de dânsul și nu putea să se miște de frică. Întrebându-l frații să le spună ce a văzut, el a răspuns: “ Nu este cu puțință să vă povestească o limbă de tină, câte văd ochii minții celei netrupești. Numai aceasta vă zic vouă: că muncile păcătoșilor sunt atât de cumplite, încât cea mai mică de acolo este mai grea și mai cumplită decât cea de aici vremelnică. Căci precum dă preabunul Dumnezeu mari faceri de bine și răsplătiri celor îmbunătățiți și le răsplătește cu înmiite și veșnice desfătări, pentru o puțină osteneală, pe care o rabdă pentru dragostea lui, așa și nemulțumitorilor păcătoși, cei ce defaimă legea Lui, le răsplătește ca un drept judecător, cu înfricoșate și veșnice munci, pentru răutățile ce le fac; pentru că fac voile lor cele trupești, ca niște dobitoace necuvântătoare, mai mult decât dumnezeieștile și mântuitoarele lui porunci”.

Cuvintele acestea le adeverea cu viețuirea sa cea aspră și minunată și cu înfricoșatele nevoințe, muncindu-și trupul aici vremelnic, ca să se izbăvească acolo de muncile cele grele și veșnice, pentru care s-a făcut pricină de mântuire a multora; căci auzind înfricoșatele povestiri ale lui și, văzând nevoințele lui cele înfricoșate, îl cinsteau și întru evlavie îl aveau. Deci a străbătut vestea cea bună despre dânsul mai în toată lumea și toți se minunau de dânsul și chiar împărații îi scriau scrisori. Așa Petru, împăratul româno-bulgar, i-a trimis scrisoare și daruri ca să se roage pentru sufletul lui Domnului. La fel și papa Romei a trimis înadins pe un monah ca să-i scrie viața și petrecerea lui. Împăratul Constantin a trimis lui scrisori ce se păstrează și astăzi în lavră.

Avea cuviosul și darul de la Dumnezeu că îi strălucea fața ca niște raze de soare, încât unii nu puteau să stea multă vreme să se uite la el, că li se întunecau ochii; aceasta nu se arăta la toți, ci numai la cei ce aveau credință și evlavie către dânsul. Avea fericitul și darul mai înaintei-vederi și orice ar fi proorocit se împlinea. Având odată preacredinciosul împărat Constantin oaste bine pregătită să dea război Critului, a trimis scrisoare cuviosului, întrebându-l ce sfârșit avea să aibă războiul; iar el a vestit să nu facă război cu Critul în anul acesta, că îi va pricinui mare pagubă. Acestea auzindu-le împăratul s-a mâhnit, căci adunase mult popor și mult aur cheltuite cu oastea; n-a ascultat pe sfânt și a trimis ostașii, care au fost biruiți de la Crit; i-a pricinuit multă căință că n-a crezut proorocirii sfântului. Multe a proorocit și mai înainte, încât îl aveau toți ca pe un sfânt prooroc.

Cuviosul avea obicei să facă praznic la duminica lui Toma și ospăta pe toți câți veneau în ziua aceea în lavră. Iar într-un an s-a întâmplat de nu avea nici făină, nici untdelemn, nici vin, nici legume, de aceea economul lavrei se mâhnea că nu avea nimic de mâncare și a trimis la cuviosul să întrebe ce să facă. Iar el mai întâi a mustrat necredința lor, apoi a poruncit

să gătească biserica pentru praznic, că Domnul le va trimite de sus ajutor. Așa a zis gura cea sfântă și Domnul a întărit hotărârea robului Său. Căci a doua zi, sâmbăta, cum s-a luminat de ziuă, au venit din Melit doi catâri încărcăți cu pâine frumoasă, cu vin, cu brânză, cu ouă și cu altele, pe care le trimiseseră iubitori ai lui Hristos. După puțin timp au venit altele mai multe, de la episcopul Amazoniei și clericii au trimis alte bucate deosebite; și satele dimprejur și-au adus obolul; iar toate poverile acelea au sosit sâmbătă dimineața. Deci, gătind masă îndestulată, au mâncat toți și s-au săturat. Atunci a zis cuviosul către econom și către ceilalți frați: "Aceste bunătăți pe care le-a trimis Domnul nostru Iisus Hristos sunt muștrări ale necredinței voastre, căci vă îndoiați, iar dacă ați fi crezut în El, câte ne-ar fi trimis!" Atunci ei au căzut la picioarele lui, cerându-i iertare.

Un boier al împăratului Constantin, protospătar, cu numele Mihail, era prieten al cuviosului foarte iubit. Pe acesta împăratul l-a osândit la moarte, căci a făcut război cu maurii și i-a ucis pe mulți fără voia lui și a fost părât la împărat că i-a nedreptățit. Pentru aceea împăratul, ca să-i împace, a poruncit să taie capul spătarului. Văzându-se într-o primejdie ca aceea, boierul a scris cuviosului să-l ajute în acel necaz. Iar cuviosul a poruncit părinților să slujească sfânta liturghie pentru prietenul său Mihail, iar el se ruga în turn; în al treilea ceas al zilei, după săvârșirea sfintei Liturghii, s-a suit unul din ucenici în turn și a zis cuviosului: "În ceasul acesta Mihail a fost scos din temniță și iertat de împărat, pentru sfânta liturghie și pentru rugăciunea ce ați făcut-o pentru dânsul; iar acum vine către noi să ne mulțumească, ca un prieten recunoscător". Și așa a fost precum a proorocit.

Într-o vreme oarecare, cuviosul a trimis în Bizanț pe doi frați pentru o trebuință ce avea; și când erau prin dreptul ostrovului ce se numește Calonimon s-a ridicat un vânt înfricoșător și mare furtună s-a stârnit, încât s-au rupt toate pânzele și celelalte părți ale caiacului s-au rupt, oamenii așteptându-și moartea, fiindcă se arătase înaintea lor o vâltoare înfricoșată, care sorbea marea și trăgea corabia după sine. Atunci cei doi frați, văzând acea mare primejdie, au zis: "Sfinte Pavele, ajută-ne nouă! Și, ca prin minune, a venit o putere dumnezeiască și a depărtat corabia de acea pulboană învăltoată și a așezat-o pe mal. Iar frații ziceau: "De te-ai fi rugat, Cuvioase Pavele pentru noi nu ajungeam într-o primejdie ca aceasta". Adormind, au văzut pe Cuviosul Pavel în vis, zicându-le: "Sculați-vă și nu vă temeți, mergeți în drumul vostru". Și intrând în corabie s-au bucurat și au mers către Bizanț fără piedică. Asemenea s-a întâmplat și unui boier, anume Vaanis, care era cunoscut cuviosului și pe care l-a izbăvit dintr-o mare furtună.

După ce a petrecut destulă vreme în muntele Latru, după întoarcerea de la Cherchin, iarăși s-a îngreunat cu grija fraților și a voit să se ducă în peștera lui Pitagora, aducându-și aminte de liniștea ce avea mai înainte acolo. Deci a luat doi frați și a fugit într-o noapte cu caiacul, iar când s-a apropiat de Sam și au văzut muntele Cherchin, în care era peștera unde locuise mai înainte, au suspinat de ceea ce au văzut - căci locul era cu totul pustiu și nu aveau nici un ajutor omenesc. Iar cuviosul i-a ocărât pentru puțină credință ce o aveau și, cunoscând mai înainte ce avea să vie, a zis către dânșii: "Văd un om care stă cu fața către Răsărit și se roagă; ajungând acum pe pământ, vi-l voi arăta". Și cum au ieșit din caiac, i-a întâmpinat un om din acel ostrov, care a zis: "Bine ați venit părinți, de trei ori fericiți". Iar ei l-au întrebat de unde este și cum i-a cunoscut? El a răspuns: "Sunt dintr-un sat al acestui ostrov și am văzut astă noapte pe cineva zicându-mi acestea: Du-te degrabă la malul mării să primești pe cuviosul Pavel și du-i și doi catâri! Deci, iată că v-am adus". Acestea auzindu-le toți s-au mirat și înspăimântat de purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru fericitul Pavel. Și-au pus rasele pe dobitoacele acelea și s-au suit la peșteră; apoi au făcut Sfânta Liturghie, au mâncat și au mulțumit Domnului.

Liniștindu-se acolo multă vreme, și-a adus aminte iarăși de Latru și s-a întors acolo să mângâie pe fiii săi cei duhovnicești, ca să nu se mâhnească, rămânând iarăși în chilia sa, nevoindu-se ca și mai înainte.

Mergând odată unul din ucenicii lui cei mai de frunte ca să-l cerceteze cum se află, l-a văzut de departe stând pe o piatră și rugându-se, având sfintele sale mâini ridicate spre cer, iar picioarele îi erau ridicate de la pământ ca de un cot, iar alteori ca de doi, stând în văzduh și săruta ceva; ce săruta, nu vedea fratele. Și fiind întrebat de ucenic, a zis că vede icoana lui Hristos, tipărită în aer și, din multa dragoste ce avea către Dumnezeu, înfierbântându-i-se inima, săruta chipul iubitului său, fiind aprins de focul dumnezeiesc și cu acest chip primea mângâiere.

Un oarecare nobil, cu numele Fotie, fiind om înțelept și cu bună știință, împăratul Constantin care-l iubea, l-a trimis la cuvios cu scrisoare. Iar Pavel, după ce a dat răspunsul către împărat, a rugat pe nobil să-i facă un bine, adică să pună lângă sfânta mahramă a chipului Domnului nostru Iisus Hristos, cel nefăcut de mână, care se afla la Constantinopol, altă mahramă la fel cu aceea; s-o apropie de dânsa și să o lase câtăva vreme lângă chipul lui Hristos, apoi s-o ia și s-o trimită acolo la peșteră. Nobilul a făcut după rugămintea cuviosului. Primind cuviosul mahrama aceea, i se închina cu evlavie, văzând într-însa zugrăvit chipul cinstit al lui Hristos, precum era și pe sfânta mahramă; dar altcineva nu vedea aceasta, ci numai de trei ori fericitul. Altădată, vrând Fotie să meargă la fericit, împăratul i-a poruncit să ia bine seama la chipul feței lui, ca să-l înștiințeze, ce fel de față

are, la stat și la alte semne; iar el, după ce a mers, s-a uitat de multe ori la fața cuviosului, dar nu putea să vadă bine, căci ieșeau raze din fața lui și nu-l lăseau să vadă, ci îi luau vederea și n-a putut să înțeleagă chipul.

Un ucenic al cuviosului, anume Simeon, îl vedea uneori vesel la față, dar alteori mâhnit și întristat și întrebându-l care-i pricina, i-a zis: “Când nu vine nimeni să mă împiedice în liniștea cea dorită, mă aflu plin de veselie și de bucurie, căci văd împrejurul meu o lumină dulce și veselitoare. Cu aceasta desfătându-mă, îmi uit toată desfătarea trupului și deșertăciunea lumească. Iar când se întâmplă de mă împiedică cineva de la această preadulce îndeletnicire și cugetare mângâietoare, cu niscaiva cuvinte străine și nefolositoare, îndată mă lasă pustiu acea frumoasă și prea dulce lumină și de aceea mă vezi posomorât, pentru că mă mâhnesc”. Atunci iarăși a întreat fratele: “Ești încredințat, părinte, că acea lumină este dumnezeiască și nu din vreo putere diavolească”? Iar el a răspuns: “Lumina cea diavolească este în chipul focului și afumă, ca acest foc simțit, și când o vede vreun om smerit și curat o urăște și se îngreșează de dânsa. Iar lumina cea bună este preadulce și înveselitoare, umple sufletul de bucurie și de liniște nemăsurată și-l face pe dânsul smerit și iubitor de oameni, gonindu-i toate gândurile rele, tot cugetul și învoirea necuvioasă”.

Cuviosul avea foarte multă evlavie către sfânta mărturisitoare a lui Ieristos, Ecaterina, mai multă decât către alte sfinte și o prăznuia. Într-un an, după Sfânta Liturghie, șezând cu toții la masă, frații și străinii care au participat la sfânta liturghie, iar masa fiind pusă afară, a venit o ploaie mare și s-au sculat toți nemâncați, fugind de frica ploii, dar cuviosul le-a poruncit să șadă fără frică. Apoi rugându-se lui Dumnezeu o! minune! ploaia a stat până ce au mâncat, apoi după mulțumirea mesei atâta ploaie și-a revărsat pe pământ, încât toți s-au înspăimântat.

Altădată a mers un cerșetor în chip monahicesc, în muntele acela pentru milostenie, cu multă obrăznicie și i-a cerut argint, sau o haină, iar cuviosul, neavând nimic să-i dea, l-a scos afară. Pentru aceea el s-a coborât cărând pe cuvios, căci nu i-a dat milostenie. Și, mergând în casa de străini unde era un monah cu numele de Vasile, prihănea pe cuvios, zicând că este nemilostiv și altele. Iar Vasile îl sfătuia, zicând: “Taci, nu grăi de rău pe dreptul, ca să nu te pedepsească Domnul”. Dar acesta nu-l asculta și zicea mai multe rele. Pentru aceea a pedepsit Dumnezeu după dreptate pe cel nedrept. Căci, căzând la pământ cu fața în sus, s-a umflat tot trupul lui și ardea ca un foc dinăuntru; atât se umfla pielea lui, încât era gata să crape rădăcină și, nesuferind durerile cele cumplite, striga: “Miluiți-mă, pentru Domnul”. Atunci Vasile i-a zis: “Într-alt fel nu vei afla ajutor, decât numai să chemi pe însuși cuviosul pe care l-ai ocărât. Deci, să te duci la el și să-ți

mărturisești păcatul, cerându-ți iertare”. Și făcând așa, l-a primit nepomenitorul de rău, l-a sărutat ca pe un iubit al său și l-a iertat.

Ducându-se odată cuviosul la Efes să se închine Sfântului Ioan, cuvântătorul de Dumnezeu și tămâind un diacon după obicei și pe cei ce erau de față, când a tămâiat pe dumnezeiescul Pavel, acesta a zis: “Și episcopul să ne pomenească pe noi”. Iar diaconul a răspuns: “Eu episcop? Pentru care faptă bună a mea, eu netrebnicul?” Cuviosul a zis: “Da, să nu te îndoiești nicidecum”. Și astfel, după puțină vreme, s-a făcut diaconul mitropolit al Patrelor.

Odată cuviosul a trimis un monah tânăr într-un sat pentru o treabă. Acela mergând și, întâmplându-se noapte, a rămas peste noapte într-o casă, în care era o fată frumoasă, care a îndrăgit pe monah ca pe unul ce era tânăr. Și peste noapte el dormind, s-a dus fata și s-a culcat lângă el, iar acela, deșteptându-se și, aflând-o lângă el, s-a smintit ca un om și s-a plecat cu gândul ca să facă păcat; dar, când a îmbrățișat-o, a auzit glasul dulce al cuviosului zicându-i pe nume: “Ce voiești să faci, ticălosule? Scoală degrabă și vino la mănăstire”. Monahul, auzind acelea, s-a mâhnit foarte și izgonind pe femeie cu fierbințeala duhului, s-a sculat din pat și a fugit. Și ajungând la cuvios, și-a mărturisit păcatul; iar cuviosul l-a sfătuit să se păzească cu sânguință de aici înainte.

Astfel minunatul Pavel, nu numai fiind de față, ci și departe aflându-se, ajuta pe fiii săi. Iar când s-a apropiat sfârșitul sau mai bine zis mutarea sa, căci cuviosul a cunoscut și aceasta, a scris legi și canoane pentru petrecerea cea monahicească, apoi s-a pogorât din munte și, chemând pe frați, le-a dat lor, ca și Moise tablele legii; după aceea, a poruncit unui frate să le citească fraților și el s-a suit iarăși în munte. În a cincea zi a lunii decembrie, s-a pogorât să bată toaca, ca să se adune frații și le-a zis: “Să știți că de acum nu mă voi mai sui în munte, ci să meargă doi frați acolo, să aducă evanghelia, după ce vor sluji Sfânta Liturghie”. Apoi s-a culcat pe pat și a venit o fierbințeală, iar el a început a învăța pe monahi să nu se lenevească în nevoințele cele monahicești, ca să afle odihnă veșnică.

Iar în ziua sfârșitului său, a adunat pe toți frații și a zis să aleagă egumen pe care vor voi. Ei au început a plânge, văzând că se vor lipsi de păstorul lor cel bun. Au zis să lase el pe cine trebuie și pe cine va voi, fiind luminat de dumnezeiescul dar. Iar cuviosul le-a zis: “Eu altui păstor nu vă dau decât numai în mâinile preacurate ale Stăpânului Hristos, ca El să vă păzească nevătămați, într-o unire și un gând. Aveți încă și întinatul meu trup nedespărțit și vă făgăduiesc că voi fi și duhovnicește cu voi și vă voi ajuta, până când nu veți cădea în vreun păcat mare, ca să vă duceți întru pierdere. Și cel ce va putea petrece în muntele acesta râpos și prea aspru până la sfârșitul lui, eu voi da răspuns pentru păcatele lui, în ceasul

udecății”. Și acestea s-au arătat adevărate, precum le-a proorocit, prin ninunea care a făcut după adormirea sfântului, unui monah cu numele Lazăr, după cum se arată în cartea lavrei.

Sfătuindu-i destul și prorocindu-le, și-a dat sfârșitul său în mâinile lui Dumnezeu în luna decembrie ziua a cincisprezecea, anul de la zidirea lumii șase mii patru sute șaiszeci și patru (iar de la Hristos nouă sute cincizeci și șase). El era la statură mic, cu capul pleșuv, cu barba scurtă și lată, la față galben, însă minunată prin strălucire. Iar în ceasul când a adormit cuviosul, unii din cei ce erau de față au auzit în văzduh glasurile diavolilor, ca și cum i-ar fi bătut cineva, când se suia sfântul lui suflet în cer.

Un monah oarecare, cu numele Fotinos, care locuia în Bizanț, în seara aceea în care a adormit cuviosul, a văzut cum îl suiau îngerii și, punând tămâie pe cărbuni, striga acestea: “Pomeneste-mă, cuvioase părinte, acolo unde te duci, înaintea lui Dumnezeu!” Iar episcopul Monemvasiei, fiind acolo în chilia lui Fotinos, l-a întrebat: “Ce ai văzut?” El a răspuns: “Sfinții îngeri duc la cer sufletul Cuviosului Pavel, cel din Latru”. Asemenea vedere a avut și alt monah cu numele de Cosma, care locuia afară din cetate, fiind egumen în mănăstirea Armamentariei; acela a văzut cu ochii minții sufletul cuviosului, fiind dus la cer de sfinții îngeri și a spus tuturor monahilor mănăstirii sale.

Apoi îngropând sfântul lui trup în nartica (tinda) bisericii, era acolo un monah, cu numele Efrem, care avea un diavol rău și nu-l știa nimeni înainte, dar atunci foarte rău l-a tulburat la așezarea în mormânt a cuviosului; apoi a ieșit, fiind silit de dumnezeiescul dar dat sfintelor moaște ale cuviosului. Și nu numai acestea, ci și alte minuni multe a săvârșit, printr-însul Atotputernicul Dumnezeu, dintre care vom mai spune puține, ca să cunoaștem câtă îndrăzneală avea el către Stăpânul Hristos și după noapte.

Egumenul lavrei, care a fost după cuviosul, vrând să zidească într-un loc cuviincios o biserică în numele cuviosului, ca să mute acolo sfintele lui moaște, îl împiedicau două pietre mari și, neputând zidarii a le sfărâma se năhni egumenul. Într-o noapte, un monah îmbunătățit a văzut în vis pe cuviosul ținând o trestie în mâinile sale și închipuind cinstita Cruce pe pietrele acelea.

Sculându-se din somn, monahul a spus egumenului visul; și îndată a dus pe meșteri de au tăiat pietrele cu atâta ușurință, de parcă ar fi tăiat niște lemne și cu pietrele acelea a zidit cea mai mare parte a bisericii, pe care a săvârșit-o în ziua în care adormise cuviosul. Și vrând să facă mutarea moaștelor, ca să le așeze în biserică cea nouă, s-au adunat mulțime de creștini cucernici și iubitori de Hristos, chemându-i pe dânșii sfântul, în chip luminat. Iar când s-au apropiat de mormânt cu făclii și tămâie

aprinsă, cum au deschis puțin, a ieșit o bună-mireasmă, încât nu numai biserica, ci și locul dimprejur s-a umplut. Iar când au descoperit mormântul desăvârșit, au văzut că era sfântul trup plin de mir cu bună mireasmă, ca un nard de mult preț, iar câți s-au apropiat de dânsul, a rămas în mâinile lor acea mireasmă multe zile și nu se împușina cu spălarea.

Așa proslăvește Domnul pe cei ce-l proslăvesc pe El, împlinindu-i sfintele și mântuitoarele Lui porunci. Deci cântând, precum se cădea, cântări duhovnicești, au așezat cinstitele lui moaște în biserica nouă, săvârșind praznicul cuviosului cu bucurie și nemăsurată evlavie.

Un monah al aceleiași lavre avea durere mare la un genunchi și zăcea de trei luni nemișcat, neputând să umble și a văzut și el pe cuviosul în vis făcându-i semn cu mâna să se scoale și îndată s-a făcut sănătos; toți câți l-au văzut s-au minunat.

O femeie avea o bubă foarte mare în frunte, încât îi mâncase nu numai carnea, ci și oasele capului și de acum era să moară, dar luând untdelemn din candela cuviosului, s-a uns și îndată s-a vindecat.

Acestea și multe altele, care covârșesc ca număr, putere, vremea și mintea de a le istorisi, le-a săvârșit minunatul Pavel, la cei ce alergau cu credință neîndoită la el, întru slava Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, a unui Dumnezeu Căruia l se cuvine cinste și închinăciune în veci. Amin.

Troparul Cuviosului Pavel, glasul al 4-lea:

Ca cel ce ești împreună-locuitor cu cei fără de trup și tuturor Cuvioșilor părtaș, prealăudate Pavel, pe tine te laudăm și ne rugăm ție: Roagă-te pentru noi ca totdeauna să aflăm milă.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Condacul, glasul al 4-lea:

Din tinerețe, înțelepte, cele mai presus de minte dorindu-le bărbătește, valul lumii ai lăsat, și te-ai făcut prin Dumnezeiasca ta viață locaș Treimii, și ai luminat pe cei ce au venit la tine cu credință. Pentru aceasta strigăm ție: Bucură-te, Pavele preafericite.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pentru rugăciunile tuturor Sfinților, Doamne, și ale Născătoarei de Dumnezeu, pacea Ta dă-ne-o, nouă și ne miluiește pe noi, ca un îndurat.